GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ÇOCUK GELİŞİMİ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ BİLİM DALI

36 - 72 AYLIK ÇOCUKLAR İÇİN TASARLANMIŞ OYUNCAKLARIN ÇOCUKLARIN GELİŞİM ALANLARINA GÖRE İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
DENİZ KAYA

ANKARA-2007

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ÇOCUK GELİŞİMİ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ BİLİM DALI

36 - 72 AYLIK ÇOCUKLAR İÇİN TASARLANMIŞ OYUNCAKLARIN ÇOCUKLARIN GELİŞİM ALANLARINA GÖRE İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Deniz KAYA

Danışman
Prof. Dr. Fatma ALİSİNANOĞLU

ANKARA-2007

ÖN SÖZ

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü'nde Yüksek Lisans tezi olarak hazırlanan bu araştırma, değerli birçok insanın özel katkılarıyla ortaya çıkmıştır.

Rehberliği için tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Fatma Alisinanoğlu'na teşekkürlerimi sunarım.

Yoğun çalışma hayatlarına rağmen oyuncakların incelenmesine zamanlarını ayırıp yardımlarını esirgemeyen Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı'ndan Araş.Gör. Özlem Şimşek, Öğr. Gör. Gülhan Güven, Bil. Uzm. Saide Özbey ve anaokulu öğretmenleri Serpil Saçkesen ve Sibel Yıldız'a teşekkür ediyorum.

Tezimin düzenlenmesi aşamasında yardımını esirgemeyen Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı'ndan Araş. Gör. Dr. Emre Ünal'a ve oyuncaklara bakış açımı genişleten Öğr. Gör. Ayşe Atalay'a teşekkür ediyorum.

Oyuncakları inceleme ve fotoğraf çekme imkânı tanıdıkları için oyuncak üreticisi firmalara, oyuncakların fotoğraflarının çekilmesindeki katkılarından dolayı Eryurt ailesine ve Hüseyin Kaya'ya teşekkür ediyorum.

Yoğun çalışma tempolarına rağmen gönüllü katkılarından dolayı sevgili arkadaşlarım; Gökçen Coşkun'a, veri analizlerindeki yardımı ve desteği için; Taner Kılıç'a, oyuncak firmalarına ulaşmamdaki yardımı ve veri girişlerini yapmamdaki katkısı için; Hacettepe Üniversitesi'nden Araş. Gör. Deniz Demircan, Handan Özcan, Emrah Bozdoğan, Burçin Turhan ve Öznur Duman Elgül'e teşekkür ediyorum.

Ve tabi ki en özel teşekkürüm onlara… Çalışmalarım sırasında manevi desteklerini her an hissettiğim anneme, babama, anneanneme, büyükbabama, ablama, enişteme ve kardeşime sonsuz saygı, sevgi ve şükranlarımı sunuyorum.

Deniz KAYA

ÖZET

36 - 72 AYLIK ÇOCUKLAR İÇİN TASARLANMIŞ OYUNCAKLARIN ÇOCUKLARIN GELİŞİM ALANLARINA GÖRE İNCELENMESİ

Kaya, Deniz
Yüksek Lisans, Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı
Tez Danışmanı: Prof. Dr. Fatma ALİSİNANOĞLU
Mayıs-2007

Bu araştırmada 36 - 72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncakların, çocukların gelişim alanlarına uygunluğunu belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaç için "36 -72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncaklar, çocukların öz bakım becerilerinin kazanımına, psikomotor, sosyal-duygusal, bilişsel ve dil gelişimlerine uygun mudur?" alt problemleri belirlenmiştir.

Yurt içinde yapılmış ilk kapsamlı çalışma olan bu araştırma, 36-72 aylık çocuklar için tasarlanacak oyuncakların, onların gelişim alanlarının düşünülerek üretilmesi, aileleri yönlendirecek uygun yaş aralığının belirtildiği etiketlerle piyasaya sunulmasının gereğini ortaya koymak açısından büyük öneme sahiptir.

Araştırmada, ele alınan oyuncaklar ile oyuncaklara ilişkin özelliklerin 36-72 aylık çocuklara uygun olduğu, üretici firmalardan elde edilen oyuncakların araştırma sonuçlarına ulaşmada yeterli olduğu varsayılmıştır.

Araştırma, Ankara ilinde oyuncak üreticisi olan A, B, C firmaları (firmaların isimleri ticari kaygılarından dolayı kodlanarak belirlenmiştir) ve bu firmaların 36-72 aylık çocuklar için tasarladıkları 128 adet oyuncak ve Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından onaylı 2002 yılı "36-72 Aylık Çocuklar İçin Okul Öncesi Eğitim Programı"ndaki gelişim özelliklerine göre olarak belirlenmiş olan "Oyuncak İnceleme Kriterleri" ile sınırlıdır.

Okul öncesi öğretmenliği alanında yüksek lisans ve doktora yapan 6, okul öncesi eğitimi alanında lisans mezunu olan 4 kişi olmak üzere toplam 10 kişiye A, B ve C firmalarının 36 -72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncaklarına ait ayrıntılı resimler, üretici firmanın oyuncakla ilgili verdiği bilgiler ve "Oyuncak İnceleme Kriterleri"nin yer aldığı bilgiler CD ortamında gönderilmiştir. Okul öncesi öğretmenliği alanında yüksek lisans ve doktora yapan 4, okul öncesi eğitimi alanında lisans mezunu olan 1 kişi olmak üzere toplam 5 kişiye ait veriler CD ortamında geri alınmıştır. Elektronik ortamda Microsoft Excel Programında tüm veriler birleştirilerek her soruya, her oyuncağa ve her gelişim alanına ilişkin analiz değerlendirmeleri oluşturulmuş, yüzde ve frekans değerleri elde edilmiştir.

36 -72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncakların yükseklikten atlamayı, düğme ilikleyip çözmeyi, tuvalet ile ilgili işleri yapmayı, masada kirlettiği kendine ait yeri temizlemeyi, bıçakla yumuşak nesneleri kesmeyi, bıçakla ekmeğe yumuşak nesneleri sürmeyi, haftanın günlerini sırasıyla söylemeyi, nesneleri elde ediliş şekillerine/yapıldığı malzemeye göre gruplandırmayı ve eş anlamlı kelimeleri tanımayı desteklemediği sonucuna ulaşılmıştır.

36 -72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncakların, çocukların büyük kasların hareket gelişimini %1,48, küçük kasların hareket gelişimini % 4,46, öz bakım becerilerinin kazanımını %1,48, sosyal-duygusal gelişimini % 7,60, bilişsel gelişimini %6,31, dil gelişimini % 10,07, toplamda tüm gelişim alanlarını % 5,23 oranında desteklediği sonucuna ulaşılmıştır.

Bu çalışma sonucunda oyuncak üreticisi firmaların çocuk gelişimi ve eğitimi uzmanları rehberliğinde oyuncak hazırlamaları ve üniversitelerde "Okul Öncesi Eğitimi" bilim dalında okutulan "Araç Yapımı" derslerine daha fazla ağırlık verilmesi önerilmiştir.

ABSTRACT

THE INVESTIGATION OF THE TOYS DESIGNED FOR 36-72 MONTH CHILDREN DUE TO THEIR DEVELOPMENTAL AREA

Kaya, Deniz
Master, Early Childhood Education Programme
Advisor: Prof. Dr. Fatma ALİSİNANOĞLU
May-2007

The aim of this research is to determine the suitability of the toys designed for the children between 36- 72 months with their development area. On account of this aim, the subproblems such as "If the toys designed for the children between 36-72 months are suitable for the progress of their self skills, their psychomotor, social-emotional, cognitive, language development" were defined.

This research being the first performed extensive study has a value due to the production of the toys by considering their development levels and the hope of marketing them by appropriate age labels to guide parents.

In this research, it is assumed that the selected toys and the properties of them are suitable for the children between 36-72 months and the arrival of the toys provided from the producer firms to the research results were enough.

The research is limited by the firms A, B, C which are toy manufacturer in Ankara and 128 toys which are produced by these firms with the toy investigation criteria convenient to development propertiers at " preschool education program for the children between 36-72 months" which is affirmed by M.E.B. (2002).

The detailed pictures of the toys designed by the A, B, C firms for the children between 36-72 months, the information given by the manufacturer firm and the data containing investigation criteria in CD were sent to 10 person, which 6 of them are carrying out master and doctorate on the subject of preschool educator and 4 of them were graduated from preshool education subsection. The data were received in CD from 5 person, 4 of them carrying out master and doctorate program

and 1of them graduated from preschool education subsection. The evaluation of analysisi related to each question, each toy and each developmental level were obtained, percent and frequency data evaluated by adding all data at Microsoft Excel Program in electronic media.

The result that the designed toys for the children between 36-72 months do not support to leap from altitudes, to button up-unbutton up, to do actions related to toilet necessities, to rub out the place belonging to her/him, to cut soft objects with knife, to rub on soft objects to bread with knife, to say weekdays respectively, to group the objects according to their type of obtaining/ingredients and to define the synonymous words was attained.

The result that the designed toys for the children between 36-72 months support the development of big muscle with 1.48 %, the development of small muscle with 4.46 %, the progress of their self skills with 1.48 %, social-emotional with 7.60 %, cognitive with 6.31 %, language with 10.07 %, totally support all development levels with 5.23 % was attained.

As a result of this study the toy manufacturer firms were suggested to prapare the toys with the guidance of development experts and the universities were suggested to attach importance to “Tool Manufacturing” courses at “Preschool Education” Departments.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖN SÖZ……..…….……..…….…….……..…….……i
ÖZET……..…….……..…….…….……..…….……....ii
ABSTRACT……..…….……..…….…….……..…….…….iv
İÇİNDEKİLER……vi
TABLOLAR LİSTESİ……..…….……..…….…….……..….. viii
I.BÖLÜM……..…….……..…….…….……..…….……...1
1.GİRİŞ……..……...…….……..…….…….……..…….……1
1.1.Problem Durumu…...…….…….…….……..……....1
1.2.Oyuncağın Tanımı ve Önemi……..…….……...…..…….…..2
1.3.Yaşlara Göre Oyuncak Tercihi (36-72 Ay) ……..…..……..……..….5
1.4.Oyuncaklar ile Çocuğun Gelişim Alanları Arasındaki İlişki…….…....7
1.4.1. Oyuncakların Bilişsel Gelişim ile İlişkisi …….……..8
1.4.2. Oyuncakların Dil Gelişim ile İlişkisi …….....9
1.4.3. Oyuncakların Sosyal- Duygusal Gelişim ile İlişkisi.....10
1.4.4. Oyuncakların Psikomotor Gelişim ile İlişkisi ….……....….11
1.5.Oyuncakların Gelişim Alanlarına Göre Sınıflandırılması…….....13
1.6.Oyuncakların Seçimi….…….....…….....15
1.7.Problem Cümlesi….…….....…….....19
1.8.Alt Problemler….…….....…….....19
II.BÖLÜM….…….....…….....20
2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR….…….....…….....20
2.1.Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar….……..…….……..….20
2.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar…….……..22
III.BÖLÜM…….……..…….…….……..…….…….……..28

3. YÖNTEM…….28
3.1.Araştırmanın Amacı…….28
3.2.Araştırmanın Önemi…….28
3.3.Araştırmanın Yöntemi…….30
3.4.Araştırmanın Evren ve Örneklemi……..30
3.4.1. Araştırmanın Evreni…….30
3.4.2. Araştırmanın Örneklemi…….30
3.5.Veri Toplama Tekniği……...30
3.5.1.Veri Toplama Aracının Hazırlanması……..31
3.5.2.Verilerin Analizi……32
3.6.Kapsam ve Sınırlılıklar……33
3.7.Varsayımlar……33
IV.BÖLÜM……34
4. BULGULAR ve YORUMLAR……34
5. SONUÇ ve ÖNERİLER……51
5.1.Sonuç……51
5.2.Öneriler…..52
KAYNAKÇA……..54
EKLER……..66

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Oyuncakların, Çocukların Psikomotor Gelişim (Büyük Kasların Hareket Gelişimi) Özelliklerine Uygun Olup Olmadığına İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri…….33

Tablo 2: Oyuncakların, Çocukların Psikomotor Gelişim (Küçük Kasların Hareket Gelişimi) Özelliklerine Uygun Olup Olmadığına İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri.....…35

Tablo 3: Oyuncakların, Çocukların Öz Bakım Becerilerinin Kazanımına Uygun Olup Olmadığına İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri.....37

Tablo 4: Oyuncakların, Çocukların Sosyal-Duygusal Gelişim Özelliklerine Uygun Olup Olmadığına İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri ……..……39

Tablo 5: Oyuncakların, Çocukların Bilişsel Gelişim Özelliklerine Uygun Olup Olmadığına İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri……...….42

Tablo 6: Oyuncakların, Çocukların Dil Gelişim Özelliklerine Uygun Olup Olmadığına İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri……..……..46

I. BÖLÜM

1. GİRİŞ

Oyun çocukların en önemli işidir. Çocuklar oyun işini gerçekleştirebilmek için oyuncaklara ihtiyaç duymaktadırlar. Oyuncaklar çocukluk yaşantılarının vazgeçilmezleri arasındadır. Çocuklar için tasarlanmış olan oyuncaklar onların gelişimleri açısından büyük öneme sahiptir (Aral, 2002:13). Yapılan literatür taraması sonucunda, varolan oyuncakların çocukların gelişim alanlarına uygunluğunu belirlemeye yönelik yeterince çalışma yapılmadığı görülmüştür. Oyun sırasında çocuklar kullandıkları materyallerle tanımayı, keşfetmeyi, paylaşmayı öğrenirler. Oyuncak seçiminde çocuğun yaşı, gelişim düzeyi, ilgi ve ihtiyaçları göz önüne alınmalıdır.

Çocuk için oyuncak kendi başına bir amaç değil, bir çok amaç için kullanılan bir araçtır (Arnold, 1995:49). Çocuğun hareketlerine düzen getiren, çeşitli renk, boyut ve şekilleri kavramalarına ve kavramları öğrenmelerine yardımcı olan, hayal gücünü ve yaratıcı yeteneklerini geliştiren, kısacası gelişimlerini destekleyen tüm oyun malzemeleri oyuncak olarak tanımlanır. Oyuncaklar farklı yaş ve gelişim düzeyindeki tüm çocuklar için gereklidir (Aral, 2002:13). Bu nedenle 36 - 72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncakların çocukların gelişim alanlarına uygunluğunun incelenmesi araştırmanın konusu olarak seçilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Çocuklar aktif olarak bilgilerini yapılandırmak ve yaşam becerilerini kazanmak için oyunu kullanırlar. Oyunun içeriği onların kendi deneyimlerinden gelir. Televizyon, film, video ve bilgisayar gibi elektronik medyadan dolayı çocuklar ekran karşısında daha çok zaman harcamakta ve birbirleriyle yaratıcı olarak oynamaya daha az zaman ayırmaktadırlar. Çocuklar için tasarlanmış oyuncaklar oldukça yapısal ve televizyondaki kahramanlarla ilişkilidir. Bu tür oyuncaklar çocukları taklitçi oyunlara yönlendirir, onların hayal gücünü, problem çözme yeteneğini ve yaratıcılıklarını çalar. Doğru seçilmiş oyuncaklar, çocukların kendi

fikirlerini ve kendi problemlerini akıllarına getirmek için anlamlı ve yaratıcı oyunla meşgul olma becerilerini geliştirir (TRUCE, 2000:2).

36-72 aylık çocuklar için tasarlanan oyuncakların onların gelişim alanlarına uygun olduğu düşünülmemektedir. Oyuncakların görüntüleri açısından dikkat çektiği ancak çocukların gelişimlerine uygun olmadığından ve çok amaçlı kullanılmadığından, çocukların bu oyuncaklarla kısa süreli oyunlar kurup oyuncaklardan çabuk sıkıldıkları düşünülmektedir.

Çocukların gelişim düzeylerine uygun oyuncakların, onlara öz bakım becerilerinin kazanımında, psikomotor, sosyal-duygusal, bilişsel ve dil gelişimlerinde fayda sağlayacağı, oyuncak seçiminde ailelere rehberlik etmesi açısından oyuncak etiketlerinde uygun yaş aralığının ve oyuncağın hangi gelişim alanlarına yönelik olduğunun belirtilmesinin gerektiği düşünülmektedir.

1.2. Oyuncağın Tanımı ve Önemi

Çocukların çevrelerindeki nesnelerle ilgili deneyimleri az olduğu için, onları tanımak ve keşfetmek için oyuncaklara ihtiyaç duymaktadırlar. Çevrelerindeki tüm nesneler onlar için keşfedilecek birer oyuncaktır. Çocuklar öğrenme meraklarını oyuncaklar aracılığıyla gidermektedirler (Cohen ve Keasey, 1980:922).

Çocuk oyun oynarken genellikle oyundaki rolüne uygun gerçek bir nesne ya da bu nesnenin yerini alacak bir eşyaya ihtiyaç duymaktadır (Oktay, 2000:257). Tezel Şahin'e (1993) göre, çocuğun doğal yeteneklerini kolaylaştıran, böylelikle de büyük bir eğitimsel işlevi yerine getiren, oyunda kullanılan bu malzemeler oyuncak olarak tanımlanabileceği gibi, Yavuzer'e (1999) göre oyuncak çocuğun oyununu gerçekleştirmesi için, kullandığı her türlü araç olarak da tanımlanabilir. Bunlar günlük yaşantıda kullanılan eşyalar olabileceği gibi özel olarak geliştirilmiş ve oyunun amacına uygun olarak kullanılabilecek malzemeler de olabilirler (Uluğ, 1997). Başka bir deyişle gelişim basamakları boyunca çocuğun hareketlerine düzen getiren, zihinsel, bedensel ve psiko-sosyal gelişimlerine yardımcı olan, hayal gücünü ve yaratıcı yeteneklerini geliştiren tüm oyun malzemesi de oyuncak olarak

tanımlanabilir (Yavuzer, 1999:196; Mangır ve Silleli, 1987; Bumin, 1986). Su, kil, kum gibi doğal oyun malzemesi ile boş kibrit kutusu, makarna, yün parçası gibi artık ürünler de oyuncak kapsamına girmektedir (Tezel Şahin, 1993:10; Yavuzer, 1999:196; Mangır ve Silleli, 1987; Bumin, 1986).

Çocuğun yaşamı tümüyle oyun olduğuna göre, çevresindeki her şey onun oyuncağıdır (Sükan,1983). Oyuncak, yetişkinler tarafından hazırlanan, çocuk oyunlarına yardım etmek için hazırlanmış ve ana işlevi çocuğu oynatmak olan oyun malzemeleridir (Ergün, 1980:106). Çocuğun hayal dünyasını renklendiren, gelişimini destekleyen, yeni öğrenmelere keşiflere yol açan, çocuğu eğlendiren ve kendi kendine hoşça vakit geçirebilmesini sağlayan uyarıcı materyallerdir (Ünver, 2005).

Çocuklar oyun yolu ile hayallerindeki karakterleri canlandırmaktadırlar. Bunun içinde çevrelerinde bu role hiç uygun olmayan araçları da sembolik olarak kullanabilmektedirler. Buna göre çocuklar için oyuncakların her zaman satın alınması gereken araçlar olmadıkları, çevrelerindeki her türlü eşya, araç ve gerecin oyuncak olarak kullanılabileceği düşünülebilir. Oyuncaklar, neyi temsil ederlerse etsinler, temsil ettikleri şeyleri değil, kendilerinden istenileni yapabilecek araçlardır. Bu açıdan çocuklar için, her şey bir oyuncak olabilmekte, bir oyuncak da her şey olabilmektedir (Razon, 1984:56).

Oyuncaklar, bireyin toplum ve çevreyle olan ilişkilerini düzenleyen araçlar sistemi olarak düşünülebilir (Yavuzer, 1999:196). Yetişkinler çevrelerinde olup bitenleri nasıl konuşarak, okuyarak öğreniyorlarsa, çocuklarda dış dünyayı oyuncakları yardımıyla tanımaya çalışmaktadırlar. Çocuklar küçük yaştan itibaren ellerindeki her şeyi evirir çevirir ağızlarına götürürler (Aral, 2001:14-15). Ulaşma, kavrama ve ağza alma pürüzsüz bir sıralamayla birleşir ve çocuklar nesneleri ellerini, parmaklarını ve ağızlarını kullanarak sistematik incelemeye başlarlar (Alisinanoğlu, 2005:86). Bu arada ellerindeki nesnenin ne olduğunu görmek isterken, nesnelerin nasıl oluştuklarını araştırırken, bunların parçalandıklarını hayretle gözlerler. Böylece, çevrelerindeki nesnelerin nasıl çalıştığını anlamasına, problem çözme becerilerinin gelişmesine, kendisini, çevresindeki diğer insanları, dünyayı tanımasına yardımcı olurken, duygularını sağlıklı bir şekilde ifade etmesini, el-göz koordinasyonunu

sağlamasını, hayal gücü ve yaratıcılığın gelişmesini sağlaması açısından oyuncaklar çocukların yaşamında önemli rol oynamaktadır (Oktay, 1999:258; Yavuzer, 1993:169; Mangır ve Silleli, 1987; Feeney ve Magarick, 1984:21).

Eğitimci Sequin der ki: "Oyuncaklar hayatın gerçekleri ile çocuğun acizliği arasında yer alan deney araçlarıdır. Çocuğu saran eşyalar, onun boyuna oranla o kadar büyük, yakalama organlarından o kadar uzak, görme çizgisinin de o kadar üstündedir ki , çocuğun etrafında oyuncaklarla doldurulması gereken bir boşluk var gibidir. İşte bu boşluğu doldurmak, deney yapmak, çevresini tanımak ve eğlenmek için çocuğun yararlandığı her şey onun için oyun aracıdır, oyuncaktır." (İlbeyi, 2000:31; Razon, 1984:56).

Çocuklar yetişkinlerin dünyalarına, oyuncaklar yardımıyla geçirdikleri deneyimlerin ardından girmeye hazır olabileceklerdir. Çünkü, gerçek nesneleri deneyimsiz olarak kullanmaya kalkmak zararlı sonuçlar doğurabilmektedir. Bu nedenle, çocukların oyuncaklara gereksinimleri gelişimleri açısından çok önemli görülmektedir (Cohen ve Keasey, 1980:923).

Oyuncak ve oyun materyallerinin çocuk oyunlarında iki ayrı rolü vardır. Bazıları oyunu yönlendirme işlevine sahipken , bazıları doğrudan oyunun kendisini oluşturmaktadır. Örneğin, bebekler, bebek giysileri ve evcilik malzemeleri gibi oyuncaklar oyunda hayal gücünü uyararak oyunu yönlendirici bir role sahipken, bloklar, lego ve noperler (birbirine geçmeli taraklı lego), yap-bozlar gibi oyuncaklar ise oyuna kaynaklık ederek doğrudan oyunun kendisini oluşturmaktadır (Johnson ve ark., 1987).

Çocuklar, oyun malzemesi olarak tasarlanmış olsun veya olmasın ellerine geçirdikleri her şeyi oyuncak olarak kullanabilirler. Çocukların olayları, duyguları ve içinde yaşadıkları dünyayı, kendi işleri olan oyunu oynarken oyun ve oyunda kullandıkları materyaller yardımıyla tanıdıkları düşünülmektedir. Böylece hayal güçleri ve yaratıcılıkları, farklı düşünme yetileri sayesinde problem çözme becerileri gelişmektedir.

1.3. Yaşlara Göre Oyuncak Tercihi

Çocukların oyun araçları oyuncak üreticileri tarafından kronolojik yaşlara, oyun tipine, oyun sırasında kullandıkları motor becerilere, materyalin genel amacına ve fonksiyonuna göre sınıflandırılabilmektedir (Avcı,1999:51).

Yaş gruplarına göre oyuncaklar gruplandırılırken ilgilerin başlangıcı dikkate alınmaktadır. Örneğin, parmak boyaması 3-4 yaş arası grubunda listelenmektedir ki bu da hemen hemen bu faaliyet için başlangıç yaşı olarak düşünülebilir. Özendirildiklerinde çocuklar daha büyük yaşlara kadar parmakla boyamayı sürdürmektedirler. Küplere, kitaplara ve gereçlere duyulan ilgi belirlenen başlangıç yaşlarından çok daha sonra da devam edebilmektedir (Arnold, 1979:60).

36-48 aylık çocuklar büyük kasları hayli gelişmiş olduğundan, yürüme, koşma, tırmanma, sallanma, sürünme, üç tekerli bisiklete binme, topa tekme atma gibi büyük kaslarını etkili olarak kullanabileceği oyun materyalleri ile oynamaktadırlar. Birçok çocuk bu dönemde gerçek yaşama katılmıştır ve gördüklerini taklit etmektedir. Kek pişirmek, ev temizlemek, misafir ağırlamak gibi olayları oyunlarında denerler. Plastrin (yoğurma maddesi), hamur, kum, su gibi malzemelerle oynamaktan hoşlanırlar. Deneyimlerinde modele bakarlar, şeklini değiştirirler ya da yeni bir keşif için malzemeleri değiştirerek kullanırlar. Sudan çay, plastrinden kekler yaparlar. Ayrıca bu dönemde eski elbiseler, oyuncak mutfak araçları, yap-bozlar, her türlü inşa malzemeleri, birbirinden ayrılabilen ve tekrar bir araya getirilebilen tahta oyuncaklar ve sanat materyalleri gibi yaratıcılığı destekleyici oyuncaklara ihtiyaç duymaktadırlar. Küçükten büyüğe giden tahta parçalar, büyük bloklar, barınak veya çadır yapmaya yarayan tahtalar, büyük parçalardan oluşan yap-bozlar, büyük resimli parçaları olan tahta tablolar değerli oyun araçlarıdır (Poyraz, 1999:46; Tezel Şahin, 1999; Yalçınkaya, 1996:81; GOP 1976:5). Kum ve su, 24. aydan itibaren tüm yaşlar için temel oyun malzemeleridir. Kum havuzu ya da su dolu bir leğende oynama olanağının çocuğa sağlanması, onun fiziksel olduğu kadar zihinsel gelişimine ve güven kazanmasına yardımcı olur (Yavuzer,1998:236).

48-60 aylık çocuklar, yetişkinleri daha fazla taklit etmeye başladıkları için yetişkinlerin kıyafetlerini kullanmaya isteklidirler. Kız çocuklar; evcilik, okulculuk, komşuculuk, doktorculuk gibi oyunları oynayabileceği oyuncakları, erkek çocuklar ise genellikle füze, uçak, tren, gemi oyuncaklarını tercih ederler. Bu aylardaki çocuklar domino, resimli bulmaca ve öğretici oyuncaklarla oynamaktan zevk alırlar. Asılabilen büyük yazı tahtası, tebeşir, boya kalemleri, sulu boyalar, resim defterlerine karşı ilgileri fazladır (Poyraz, 1999:47). Kesme yapıştırma, çizimler yapma, resim boyama, harf ve sayıları kopya etme, parçalı bilmeceleri birleştirme hoşlandıkları aktiviteler arasındadır (Tezel Şahin, 1993:8). Dışarıda oynamak istediklerinde tercih ettikleri oyuncaklar üç tekerlekli bisiklet, pedallı küçük araba, atlama ipi, topaç ve uçurtmadır (Poyraz, 1999:47).

60-72 aylık çocuklar her türlü oyun ve oyuncak üzerinde yoğun olarak çalışırlar (Poyraz, 1999:47). Sakin etkinliklerden boyama, kesme, yapıştırma, yoğurma materyalleri ile uğraşmaktan hoşlanırlar (Tezel Şahin, 1993:8). Bu dönem çocuğunda keşfetme, deneme, tanıma, yaratma gibi aşamalar daha olumlu bir durum kazanır. Bu dönemde oyuncakları daha kapsamlı, zihinsel gelişimi sağlayacak türdendir (Poyraz, 1999:48). Sökülüp takılan, kurulunca çalışan, bozulup yeniden inşa edilen oyuncaklar, kart ve zekâ oyunları, laboratuvar oyuncakları çocukları mutlu etmektedir. Ayrıca ip, çember, topaç, bilye, el kuklaları, kullanılmayan giysiler çocuğun zevkle oynadığı oyuncaklardır (Canay, 2004:84; Ömeroğlu Turan, 1997:63; Yalçınkaya, 1996:81).

24-72 aylar arasındaki çocuklarla yapılan etkinliklerde kullanılan küçük boncuklar, küçük nesneler istenen hedefe ulaşılmasını zorlaştırabilir. Çocukların küçük kasları tam olarak olgunlaşmadığından zorlanacak, sıkılacaklardır. Bu nedenle, materyallerin seçiminde bu dönem çocuğunun özellikleri dikkate alınarak büyük nesnelerin, fırçaların, kalemlerin, blokların kullanımı daha etkili olacaktır (Senemoğlu, 2005:4).

Swartz'a (2005) göre; oyun hamuru okul öncesi dönemi çocukları için hem eğlenceli ve tatmin edici deneyimleri, hem de el becerilerini ve aktif öğrenme yetilerini geliştiren bir materyaldir. Swartz, oyun hamuru ile yapılan etkinliklerin

öğrenme ve gelişim alanlarının bir çoğunu kapsadığını, bunun da erken öğrenme standartlarında oyun hamurunun kullanışlı bir araç olduğunu gösterdiğini ifade etmektedir. Ayrıca çocukların da erken öğrenme standartlarını belirleyebildiğini ve gelişimlerindeki ilerlemeleri gözlemleyebildiklerini belirtmiştir.

Okul öncesi döneminin bitimine kadar çocuk, daha uzun bir süre boş vakitlerini değerlendirmede oyuncaklardan yararlanacaktır. Çocuğun ilköğretime başlamasıyla oyun ve oyuncaklara duyulan ihtiyacın sona erdiği düşünülmemelidir. Bu dönemde çocuğun ilgilerinde bazı değişiklikler görülür. Okul öncesi dönemdeki oyun aktivitelerinin yanı sıra çocuklar mümkün olduğunca becerilerini ortaya çıkaracak dama, satranç, basketbol, bisiklet, paten gibi oyun ve oyun materyallerini tercih ederler (Yalçınkaya, 1996:83; Razon, 1984:62; Schickedanz ve ark., 1982).

Çocuklar için üretilen çeşitli oyuncaklar bulunmaktadır. Bu oyuncakların çocuklara faydalı olabilmesi için, yetişkinlerin çocukların gelişim düzeylerini ve ilgilerin başlangıcını bilmeleri gerekmektedir. Ancak çocuklar yetişkinlerin rehberliğindeki farklı sunum şekilleriyle belirtilen yaş seviyesinin dışında da bu oyuncaklarla keyifle oynayabilirler.

1.4. Oyuncaklar ile Çocuğun Gelişim Alanları Arasındaki İlişki

Oyunların özellikleri, biçimi ve oyun araç gereçleri çağdan çağa, kültürden kültüre değişse de, çocuğun olduğu yerde oyunun ve oyuncakların olması vazgeçilmez bir kuraldır. Oyun ve oyuncakların çocuğun fiziksel, motor, dil, zihinsel, sosyal ve duygusal gelişim alanlarını destekleyici rolü vardır. Oyun oynaması engellenen çocuk sağlıklı bir gelişim gösteremez (Baykoç Dönmez, 2000:24). Bu nedenle oyuncakların çocuğun gelişimine olan etkilerini gelişim alanlarına göre incelemek gerekir.

1.4.1. Oyuncakların Bilişsel Gelişim ile İlişkisi

Oyun ve oyuncakla oynamak her ne kadar sosyal bir faaliyet gibi görünse de çocuğa bilişsel açıdan sağladığı faydaların olduğu bilinmektedir. Oyunla büyüyen çocuklar, bilişsel gelişimle ilgili pek çok kavramı, bilimsel deneyimleri oyun içinde öğrenirler (Baykoç Dönmez, 2000:36). Yapılan araştırmalarla, oyun ve oyuncağın üretici düşüncenin gelişmesindeki önemi ortaya konmuştur. Isbeell ve Raines (1991)'in çalışması, blok oyunlarının oynanma sürelerinin arttırılmasının çocuğunun bilişsel gelişimine olumlu etkilerinin olacağını ortaya koymuştur.

Eğitici oyuncaklar çocuklarda algılama, kavram oluşturma, problem çözme gibi zihinsel yeteneklerin gelişmesine yardım etmektedir. Bu oyuncaklar çocukların birbirine benzeyen ve benzemeyen şekilleri ayırt etmelerini, parça-bütün ilişkisi kurmalarını, sınıflandırma, sıraya dizme ve gruplama yapabilmelerini kolaylaştırır. Akılda tutma, karar verme, hatırlama gibi zihinsel işlevleri yapabilmelerine yardım ederken çocukların bellek, dikkat süresi ve dikkat yoğunluğunun gelişmesine imkân tanır. Aynı zamanda oyuncaklar, çocuklara örneklerine bakarak benzerini yapma becerisi de kazandırır (Aral, 2001:26; Oğuzkan ve ark., 2001:128; Aral ve ark., 2000:36-37; Poyraz, 1999:37; Asher ve Gottman,1981; Field ve ark. 1981:51). Çocuklar oyuncakları ile kurduğu ilişkiler sonucu, nesneleri daha yakından tanıma fırsatı bulabilirler. Bu tanımanın sonucunda nesnelerden deneyimler yardımı ile edinilen bilgiler, çocukların kavram gelişimlerini desteklemektedir. Böylece çocuğun zihinsel becerilerinin geliştirilmesi mümkün olmaktadır (Ceglowski, 1997:111).

Oyun içinde çocukların görme, işitme ve dokunma duyuları daima uyanıktır. Algılamaların ardından merkezi sinir sistemi aktif hale gelir. Beyin sayısız uyarımlar alır ve dengeli davranışı düzenler (Erkan,1986:42). Böylece çocuklar oyun sırasında dikkatlerini bir noktada toplamayı ve kendilerini bir amaca yöneltmeyi de öğrenirler. Oyun oynayan çocuk sürekli oyuncakları ve diğer oyun arkadaşlarıyla sözel iletişim kurar. Sorular sorarak gerekli bilgileri edinir (Poyraz, 1999:37).

Zekâ oyunları, yap-boz oyunları, ipe boncuk veya halka dizme, boncuklu sayı sayma tahtası, lego ve kitaplar belleği çalıştıran oyun materyalleridir (Hegeler,

1963). Bloklar, iç içe giren kutular, delikli tahta üzerinde tahta çubuklarla oynanan oyun aletleri, basit yap bozlar sayesinde çocuklar neden- sonuç ilişkisi kurarlar. Bu oyuncakları kullanarak çocuklar problem çözme becerilerini geliştirirler (Honig, 2002:20). Eşleştirmeli oyuncaklar, resimli dominolar, resimli tombalalar, resimli küpler gibi eğitsel oyuncaklarla oynayan çocuklar soru sorar, yetişkinin açıklamasını dinler, yeni kelimeler öğrenir, düzgün cümleler kurarak konuşmaya ve dikkatle dinlemeye özen gösterir (Oğuzkan ve ark., 2001:127; Hegeler, 1963).

Gördüğünü tanıyabilme, belleğinde tutabilme ve bunları adları ile sayma 36-72 aylık çocuklar için kolay bir alıştırma değildir. Ancak bu çalışmaların oyun yolu ile yapılması sayesinde, farkında olmadan çocuğa öğretilebilinir (Sel,2000:14).

1.4.2. Oyuncakların Dil Gelişim ile İlişkisi

Çocuklar oyuncaklarla oynarken, nesnelerin, araç gereçlerin adlarını, ne işe yaradıklarını ve nasıl kullanıldıklarını öğrenirler. Sözcük dağarcıkları genişler, düzgün cümle kurma alışkanlığı kazanırlar. Öğrendikleri yeni kelimelerle farklı durumları anlatmaya böylece dili kullanmayı öğrenmeye başlarlar. Çocuklara okunan büyük resimli kitaplar da onların yeni kelimeler öğrenmelerine yardımcı olduğu gibi düzgün cümlelerle konuşmalarına da yardımcı olur (Oktay,2000:259; Seyrek ve Sun, 1999:57-58).

Oyun yoluyla dilin kullanılması çocuklara neyin anlamlı neyin anlamsız olduğunu öğretir. Kuklalar, kullanılmayan malzemelerle sıra dışı “makineler” yapmaları, komik karakterlerin taklidini yapmaları dil gelişimini olumlu yönde etkilemektedir (Moyles, 1995:213).

Isbeel ve Raines’in (1991) farklı oyun mekanlarının okul öncesi çocuklarının dil gelişimine etkisini incelemek amacıyla yaptıkları araştırmada, bloklarla oynamanın çocukların sözel akıcılık, kullanılan sözcük sayısı ve değişik iletişim biçimleri kullanmadaki başarılarını anlamlı ölçüde arttırdığını ortaya koymuştur.

Oyun yolu ile çocukların sözcük dağarcığı gelişmektedir. Çocuklar düzgün cümle kurma, rahat konuşma ve düşüncelerini açıklama alışkanlığı kazanmaktadırlar (Poyraz, 1999:38). Çocuklar oyun sırasında dili, soru sormak ve cevap vermek için, muhakeme için, komut vermek için, olay sıralanışı için, hayali durumlar için, geçmiş deneyimlerinden söz etmek için, problem durumunu çözümleyebilmek için, tahminde bulunmak için, bir olayı değerlendirmek için, sahiplenmeyi belirtmek için, öneride bulunmak için, dil bilgilerini birbirine aktarma (oynunun kurallarını arkadaşına aktarma) için kullanır (Baykoç Dönmez, 2000:34-36).

Kamaraj'ın (1996) yaptığı araştırma, annelerin seçtiği oyuncak türleri arasında en çok kavram geliştirici oyuncaklar olduğunu göstermiştir.

Çocuğun yeni bir kavramı kazanması bir çok deneyim gerektirir. Oyun ortamında tekrar davranışlarıyla çocuk, ancak kendi zihinsel yapılarının elverdiği kadarı ile özümleyebildiği bilgilerden yola çıkarak kendi gerçeklik bilgilerini oluşturur (Hohmann ve Weikart, 2000:16). Bu gerçeklik modelleri, yeni deneyimler, bakış açıları ve etkileşimlerle değişime uğrar ve zihinde yeniden yapılanır (Sevinç, 2004:20).

Oyun ve oyuncaklar, etkili birer eğitim aracı olarak kullanılabilir (Cohen ve Keasey, 1980:922). Çocuklara herhangi bir şeyi sözcüklerle doğrudan anlatmak yerine, oyuncaklarla oynarken oyun içinde öğrenmesi sağlanmalıdır. Çünkü çocukların oyunla öğrendiklerinin, deneme-yanılma fırsatı verdiği için daha kalıcı olduğu bilinmektedir (Cohen ve Keasey, 1980:922).

1.4.3. Oyuncakların Sosyal- Duygusal Gelişim ile İlişkisi

Çocuklar oyun yoluyla içinde yaşadıkları dünyayı, çevrelerindeki insanları tanır ve anlarlar. Oyun onları toplu yaşama alıştırır. Çaba harcamayı, başladığı işi bitirmeyi, zevk almayı, sınama yanılma ile doğruyu bulmayı öğrenirler. Paylaşmayı, işbirliğini, arkadaşlarının isteklerini kabul etmeyi veya onlara kendi isteklerini kolaylıkla nasıl kabul ettirebileceklerini öğrenirler. Üç – dört yaşındaki çocuklar

arkadaşlarıyla beraber olmayı istemekte, onlarla aynı oyun ortamını paylaşmaktadırlar. Birbirleriyle iletişimleri çok azdır, sadece oyuncak isterken veya duygularını ifade etmek için birbirleriyle konuşurlar. Beş yaşındaki çocuklar ise arkadaşları ile birlikte olmaktan, onlarla oyuncaklarını, oyundaki rolleri paylaşmaktan zevk alırlar. Çocuklar altı yaşına geldiklerinde artık tek başına oynamaktansa arkadaşlarıyla işbirliğine girmeyi tercih ederler (Yalçınkaya, 2002:18; Oktay, 2000:256; Pala ve Say, 1982:279).

Çocuklar oyun materyalleri aracılığıyla çevreyle iletişim kurar, bilgi ve deneyimlerini arttırırlar (Tuğrul, 1992:30). Saldırganlık duygularını çekiç, bebek gibi gereçlerle kontrol edebilen çocuk daha uyumlu olur (Pala ve Say, 1982:279).

Çocuklar duygusal durumlarını oyun ve oyuncak ile ifade ederler. Oyun ve oyuncak çocuğa hoş vakit geçirttiği için duygusal bir rahatlık vererek, varsa problemlerini açığa vurmasını sağlar. Kendi istediği bir çözüm yolunu bulabilir ve bu şekilde kaygılarından da kurtulabilir (Mangır ve Aktaş, 1993:16; Kara, 1967:14). Örneğin, kukla oynatan bir çocuk kuklasını sevmediği bir kimsenin yerine koyarak dövebilir, yeteri kadar sevilmeyen bir çocuk ise kuklasını ya kendi özlemini duyduğu kadar sever ya da kendini çok seven biri olarak düşünür. Böylece kendisine yardımcı olacak yetişkine de ışık tutacaktır (Kara,1967:14).

Çocuk oyun sırasında mutluluk, sevinç, acıma, korku, kaygı, dostluk, düşmanlık, kin, nefret, sevgi, sevilme, sevme, güven duyma, bağımlılık, ayrılık, ölüm gibi birçok duygusal tepkiyi öğrenirken aynı zamanda bazı duygusal tepkilerini kontrol etmeyi ve denetim altına almayı da öğrenebilir (Mangır ve Aktaş, 1993:16).

1.4.4. Oyuncakların Psikomotor Gelişim ile İlişkisi

Psikomotor gelişim, yaşam boyu devam eden bir süreçtir ve motor becerilerde azalma ya da yeni bir becerinin kazanılması gibi tüm fiziksel değişimleri içerir. Çocukların motor gelişimi ise hareket yeteneklerinin gelişimini ve fiziksel yeteneklerinin gelişimini kapsar (Alisinanoğlu, 2005:82). Fiziksel büyüme ve

merkezi sinir sisteminin gelişmesine paralel olarak organizmanın isteme bağlı hareketlilik kazanmasına hareket gelişimi yani motor gelişim denir (Yalçınkaya, 2002:16; Aral, 2001:21; Aral ve ark. 2000:27; Haktanır ve Aktaş, 1997:139).

Çocuklar bedenlerini kontrol etmeyi geliştikçe öğrenirler. Çocukların vücut dengelerini ve organları arasındaki uyumlu hareketi sağlamak için tercih edilen oyuncaklar aynı zamanda büyük ve küçük kasların gelişmesine de yardımcı olur. Büyük kasların hareket gelişimini; merdiveni ve kaydırağı olan oyuncak ev, üç tekerli bisiklet, çeşitli boylarda arabalar, ip merdivenler, tahta kalaslar, taşınabilir tahta, kayma, tırmanma, sallanma oyuncakları, top, tahteravalli ve araba lastiklerinden oluşan oyuncaklar desteklemektedir (Aral, 2001:30; Poyraz, 1999:143; Feeney and Magarick, 1984:24; Sükan ve ark., 1980:166).

El ve parmak kaslarının gelişimi olan küçük kas gelişimini ise mum boya, renkli kalem, keçe kalemi, kağıt, ucu küt kağıt makası, yapıştırıcı, çeşitli ekleme oyuncakları, parçalı bilmeceler, bir yetişkin denetiminde oynanacak tahta, çivi, keser, çekiç gibi marangoz gereçleri, yoğurma materyalleri (tuz seramiği, talaş hamuru vd.), ayakkabı bağları, ipe dizilen boncuklar, denge tahtası desteklemektedir (Poyraz, 1999:143; Sükan ve ark., 1980:166; Mangır ve Silleli, 1987:50).

Okul öncesi dönemde çocuklar, büyük ve küçük kasları geliştirecek hareketleri tekrar tekrar yapar ve ezberler. Hareketlerin tekrarı ya da ardarda sıralanması performansı kolaylaştırır. Bu sayede çocukların büyük ve küçük kaslarıyla ilgili el göz koordinasyonu gelişir. Çocuk oyunda birçok araç ve eşyayı kullanarak, adım adım bir beceriyi geliştirir. Daha sonra zor hareketleri yapmak için çaba sarf eder ve böylece kendine güveni artar. Örneğin bisiklete binmeyi, ayak kaslarının gelişimi açısından incelersek; bisiklete ilk kez binen çocuk dengede nasıl duracağını, ayaklarını nasıl kullanacağını bilmez, gösterildiği halde acemilik çeker. Bisiklete binmeyi öğrendikten sonra ise zihnin yardımına gerek kalmadan ayaklar kendiliğinden pedalları çevirebilir. Bu aşamada artık denge sağlanmış, zihin ve ayaklar ne yapacaklarını öğrenmişlerdir (Aral, 2001:19-20; Poyraz, 1999:42; Seyrek ve Sun, 1999:48).

36-48 aylık çocuklar, üç parçadan oluşan bir nesnenin bütünü gösterildiğinde deneme-yanılma yöntemini de kullanarak parçaları tamamlayabilirler. 36-48 aylık çocukların makası tutma becerileri gelişirken, 48-72 aylık çocukların ise makası koordineli kullanım konusundaki becerileri artmaktadır. 48-60 aylık çocuklar topu sıçratma becerisine sahipken 60-72 aylık çocuklar sıçrattıkları toplara yön verebilirler. 36-48 aylık çocuklar üç tekerlekli bisiklete binip pedal çevirerek ilerleyebilirken 48-60 aylık çocuklar köşeyi dönmeleri gereken durumlarda bisikletten inmeden direksiyonu kırarak köşeleri dönebilir, 60-72 aylık çocuklar ise iki tekerlekli bisiklette dengelerini sağlayabilirler (Atay, Şahin, 2003:123-126). Binicilik oyuncakları (riding toys) hızlı hareket gerektirdiği için özel dizayn edilmiş alanlarda oynanmalıdır. Bu oyuncaklar eğer uygun kullanılırsa çocuklara hem bir çok beceriyi kazanmaları hem de sağlıkları açısından da fayda sağlar (Strickland, 2005:6).

Bisiklet, skoter, tekerlekli oyuncaklar, toplar, sıçrama sopaları, el arabası ve tırmanma yapıları gibi oyuncaklar sağlıklı vücut farkındalığını ve koordinasyonu geliştirir, güçlü olmaya yardımcı olur (TRUCE, 2000:5).

1.5. Oyuncakların Gelişim Alanlarına Göre Sınıflandırılması

Çocuğun gelişiminde çok önemli bir yer tutan oyuncaklar gelişim alanlarına göre sınıflandırılabilir. Büyük kasların hareket gelişimini, üç tekerlekli bisiklet, çeşitli boylardaki arabalar, ip merdiven, tahta bloklar, tahterevalli, kayma, tırmanma ve sallanma araç gereçleri desteklemektedir. (Aral,2001:30). Küçük kas gelişimini, kil, çamur, toprak, kalın kum boyalar, pastel boya, renkli tebeşir, kalın uçlu keçe kalemler, sulu boya, parmak boyası, büyük boy, enli, küt uçlu ve kalın saplı fırçalar, renkli her türlü kağıt, artık kumaş, kağıt, ip, yün, talaş, düğme, kurdela gibi kolaj malzemesi ve yapıştırıcı, baskı kalıpları, yassı, kalın uçlu, küt saplı her boyda fırçalar desteklemektedir (Poyraz, 1999:144; Cherry, 1990:317). Yaratıcılık ve düş gücünü kuklalar, evcilik oyuncakları, bebekler ve bebek arabaları, çeşitli giysiler, yetişkin süs eşyaları, doktor,hemşire araç gereçleri, telefon, sanat ve elişi malzemeleri desteklemektedir (Aral,2001:30).

Çocuk oyunlarının hemen hepsi sosyal bir yapı içerir. Çocuk oyunları içinde sosyal gelişim yönünden en zengin içeriği olan oyunlar; evcilik oyunları adı altında anne, baba, çocuk ve yakın çevre ilişkilerinin, sorumluluklarının ve günlük yaşantılarının yoğun olarak canlandırıldığı, yemek pişirme, temizlik, ev döşeme ve dekore etme, alışveriş, bebek bakımı, çeşitli meslekleri dramatize etme gibi oyunlar ile hayal ve taklit oyunlarıdır (Baykoç Dönmez; 2000:38). Evcilik oyuncaklarını ocak, musluk, buzdolabı; tencereler, çatal bıçak takımları, çay takımı; bebekler ve bebek evi; çocuğun da oturup, yatabileceği büyüklükte sandalye ve yataklar; çocuklara zarar vermeyecek gerçek eşya ve araçlar oluşturmaktadır. Ayrıca çocuklar, hayali oyunlarda kullanılan bebekler, çeşitli kostümler, ayna, telefon, şapka, baston vb. oyuncaklarla da evcilik oyunu oynamaktadırlar (Poyraz, 1999:144; Kalemci, 1998:146; Acun ve Erten, 1993:114). Evcilik oyuncakları gerçek yaşamdakilerin küçük modelleridir (Oğuzkan ve ark 2001:15). Evcilik ve blok oyunları gibi hayali ve dramatik oyunlar çocuğun yetişkin yaşantısını taklit ederek gerçek yaşantısında yer alacak deneyimleri tecrübe etmesini (tanımasını) sağlar (Tezel Şahin, 2001:159).

Sosyal gelişimi kurgu oyuncakları, küpler, bloklar, çocuğun arkadaşlarıyla birlikte oynadığı araçlar, değişik ürünlerden yapılmış arabalar, vinçler, trenler, hayvan figürleri, bebekler, eklemeli oyuncaklar da desteklemektedir (Aral,2001:31).

Algı gelişimini; domino, okuma yazmaya hazırlığı ve konuşmayı geliştirecek araçlar, değişik ürünlerden hazırlanan rakamlar, bulmacalar, kitaplar, matematiğe ve sayılara ait araçlar, renkli çubuklar, geometrik şekiller, değişik ürünlerden hazırlanan saatler, matematik kavramlarını geliştiren oyuncaklar, doğa bilimlerine ait araçlar, mıknatıs, ayna, değişik nesnelerden yapılan koleksiyonlar, mikroskop, doğa ile ilgili kitaplar, işitsel araçlar ve ritm araçları desteklemektedir (Aral,2001:31).

Okuma ve konuşmayı geliştirecek araçlar, matematik ve sayılara ait araçlar, doğa bilimlerine ait araçlar çocuğun kavrayışını geliştirecek uyarı araçlarıdır (Rybczynski ve Troy, 1995:8). Okuma ve konuşmayı geliştirecek araçlar; tahtadan harf ve sayılar, mıknatıslı harf ve sayılar, zımpara kağıdından pazen kaplı tahtaya yapışabilecek harf ve sayılar, harf ve sayıları içeren lastik mühürler, üzerine basit sözcüklerin yazılacağı büyük karton fişler, karatahta, çocuğun eski dergi ve

resimlerinden yapıştırarak kendi kitabını yapacağı malzeme, çeşitli eklemeli bulmacalar, domino, biçimleri, renkleri, vb. Birbirine uydurma, tamamlama, karşılaştırma oyunlarıdır. Matematik ve sayıları geliştirmeye yönelik araçlar; renkli çubuklar, mozaik geometrik biçimler, tahta oyuncak saat ya da saati öğretecek tahta küpler, matematik kavramları geliştirecek oyunlardır. Doğa bilimlerine yönelik araçlar ise; mıknatıs, karınca yuvası, ayna, taş ya da yaprak koleksiyonu, deniz kabuğu koleksiyonları, dürbün, büyüteçler, doğayla ilgili çocuk kitaplarıdır (Poyraz, 1999:145). Tef, davul, trampet, flüt, kaval, melodika, zil, çan, çıngırak, ritm sopaları, plaklar, pikap, kasetler, teyp gibi araçlar müzik ve dans araçlarıdır (Poyraz, 1999:145; Seyrek ve Sun, 1998:328).

Çocukların gelişimlerine katkısı olmayan süslü ve pahalı oyuncaklar yerine yaşlarına ve gelişim düzeylerine uygun, uyarıcı ve düşündürücü oyuncaklara ihtiyaçları vardır. Çocukların daha çok bilişsel gelişimlerine katkısı olan ve onları oyun yolu ile öğretmeye teşvik eden masa oyuncaklarına "eğitici oyuncak" denilmektedir. Eşleştirmeli oyuncaklar, resimli dominolar ve resimli tombalalar, resimli küpler eğitici oyuncaklardır. Eğitici oyuncaklar çocuklara başladığı işi bitirme alışkanlığı da kazandırır (Oğuzkan ve ark., 2001:127).

Sosyal gelişimi kurgu oyuncakları, küpler, bloklar, çocuğun arkadaşlarıyla birlikte oynadığı araçlar, değişik ürünlerden yapılmış arabalar, vinçler, trenler, hayvan figürleri, bebekler, eklemeli oyuncaklar desteklemektedir (Aral,2001:31).

1.6. Oyuncak Seçimi

Çocuğa en uygun oyuncağı seçebilmek yetişkinin, çocuğu çok iyi tanıması, gelişim aşamaları ile bu aşamaların özelliklerini çok iyi bilmesi gerekmektedir (Razon,1987:7). Çocuklara bir oyun ortamı hazırlanırken, çocuğun yaşına, gelişim düzeyine uygun, sağlığına zarar vermeyen materyaller sağlanmasına dikkat edilmelidir (Genç,1992:58). Yapılandırılmış oyuncaklardan daha çok, çocuğun

yaratıcı gücünü ortaya koymasına olanak verecek oyuncaklar bulundurulmalıdır (Aral,2001:32; Mağden,1990:56).

Çocuk için oyuncak kendi başına bir amaç değil, bir çok amaç için kullanılanılabilen bir araçtır. Bir oyuncağın gerektirdiği uygulamalar ne kadar çeşitli ise değeri de o kadar yüksektir. Eğer aynı oyuncak bir kez gemi, bir başka kez itfaye arabası ve başka bir kez de bir ev, bir sandalye, bir bebek veya bir hayvan olabiliyorsa o zaman o oyuncak bu şeylerden yalnızca bir tanesi olabilecek oyuncaklardan çok daha değerlidir (Arnold, 1979:49-50).

Oyuncaklar çocuğun hayal gücünü geliştirip ona çeşitli oyun imkânları sunmalıdır (Yakar ve Gingök, 1983:186). Çocuğun oyunu belirlemesine izin vermelidir (TRUCE, 2000:12). Çocuk çok yönlü ve çeşitli oyuncaklarla oynarken rahatlar, farklı ve yaratıcı düşüncelerle hayal gücünü geliştirir (Yakar ve Gingök, 1983:187). Sürekli gülen yüze sahip bir oyuncak bebek, oyun içinde çeşitli duygular (üzüntü, şaşkınlık vb.) yaşandığında oyunun ahengini bozabilir. Çocuk sade yüzlü bir oyuncak bebeğe ise çocuk her türlü ifadeyi yakıştırabilir (Ergün, 1980:112; Güven, 2003:505).

Çocuğun oyun kurabilmesi için oyun odasındaki oyuncaklar arasında bir uyum olması gerekir. Bu nedenle oyuncak alımında çocuğun halen sahip olduğu oyuncaklar düşünülerek de bir seçim yapılabilir. Değişik oyuncaklar alarak ona değişik oyun olanakları sağlayabiliz. Ama çocuklar yeni oyuncaklardan hoşlandıkları kadar varolan oyuncaklarına ek yapmayı da severler. Örneğin ev yapma takımına alınacak yeni bir ek, yeni bir takım almaktan daha iyidir (Ergün, 1980:112).

Oyuncak çocukta merak uyandırmalı, kasları çalıştırmalı, girişimciliği ve düş gücünü arttırmalı, çocuğu problem çözmeye yönlendirmelidir. İyi oyuncak, çocuğun tekrar tekrar oynamak isteyeceği ve her defasında ona daha çok oyun ve daha fazla haz veren oyuncaktır (Galligan, 2000:162; Russ, 1998:217).

Mükemmel bir oyuncak, çocuğa düşleme fırsatı vermeyebilir. İdeal oyuncak, çocuğun düş ve fantezilerini tıka basa doyurucu değil, iştahlandıran, teşvik edici bir niteliğe sahip olmalıdır. Yani çocuğa hep hazır oyuncak verilmemeli, çocuk kendi

oyuncağını da yapmaya teşvik edilmelidir (Güven, 2003:505; Duval,1987:96). Markalı bebekler, video oyunu, televizyon ve filmlerle ilişkili oyuncaklardan kaçınılmalıdır. Çünkü bu tür oyuncaklar, hem çocukları taklitçi oyunlara yönlendirip onların hayal gücünü, problem çözme becerilerini ve yaratıcılıklarını çalar hem de onları oyuncakla ilişkili olan televizyon veya diğer medya araçlarına çeker (TRUCE, 2000:6).

Oyuncaklar, belirli bir amaca yönelik, çocukların gelişim düzeylerine uygun ve onları ileri aşamalara hazırlayıcı özellikte olmalıdır. Birden çok çocuğun oynayabileceği nitelikte, paylaşma duygusunu güdüleyici olmalıdır (Seyrek ve Sun,1999:72-73).

Oyuncakların büyüklükleri, şekilleri ve renkleri çocuk psikolojisine uygun olmalıdır. Şekilleri ve renkleri çocukların hafızalarını yormayacak şekilde olmalıdır. Çocuklar kendilerini yoracak karma karışık renkler yerine birkaç canlı renkle sade olarak boyanmış oyuncakları seçerler. Oyuncaklar göze hoş görünmeli, dengeli, orantılı, zevkli ve uyumlu renklerle boyanmış olmalıdır. Oyuncakların büyüklükleri de çocuk dünyasına uygun olmalıdır (Seyrek ve Sun, 1999:73; Oktay, 2000:288; Ergün, 1980:113). Mümkün olduğunca gerçek hayatın minyatürü oyuncaklar alınmalıdır. Yetişkinin yaptığı işlerde beceri kazanmasına yönelik (kürek, süpürge, makas, tava vb. mutfak ve ev eşyaları) oyuncaklar tercih edilmelidir (Ergün, 1980:106). Ele hoş gelmeli, dokunma duyusunu etkilemelidir (Seyrek ve Sun, 1999:73).

Oyuncaklar bir amaç için ve belli bir yaş için tasarlanır ve üretilirler. Bir yaşa uygun olan oyuncak başka bir yaş için zararlı olabilir (T.M.A, 1997). Çok küçük çocuklara metalden yapılmış bir oyuncak verilmemelidir. Çocuk için yumuşak bir malzeme olan kumaş yeterli olacaktır ya da emme, ısırma gibi ihtiyaçları olacağından kauçuk malzemenin kullanıldığı ve doğal malzemeden yapılmış oyuncaklar tercih edilmelidir. Ahşap oyuncaklar, su, kum, kil, çamur gibi yoğurma malzemeleri çocukların kendilerini ifade etmelerini sağladığı gibi duygusal açıdan rahatlamalarını sağlarken aynı zamanda ekonomik ve eğitsel değeri olan oyun malzemeleridir (Yalçınkaya, 1991:26). Her oyuncak malzemesinde kalite farkları

vardır. Pahalı da olsa sağlığa uygun, kullanışlı, ömürlü, iyi kalite seçilmelidir (Ergün, 1980:113).

Her fiyata iyi oyuncak bulmak mümkündür. Ucuz ve aranılan nitelikleri olmayan oyuncağın bir değeri olmadığı gibi çok pahalı ve çocuğun seviyesinin üzerindeki oyuncaklarında değeri yoktur (Ergün, 1980:114). İyi oyuncak ve oyun malzemeleri çocuğun doğal eğilimlerini ve ilgilerini geliştirmeye yardımcı oldukları gibi, performansın beklenenin altında olduğu faaliyetlerde de alıştırma sağlarlar (Arnold,1979).

Oyuncaklar genellikle yaş etiketleri ile piyasaya çıkar (Shapiro, 1984). Yaş etiketi, güvenlik ve uygunluk için en küçük yaş seviyesini sunar (TRUCE, 2000:4). Ancak bütün çocuklar aynı gelişim düzeyini göstermezler (Ergün, 1980:112). Bu nedenle oyuncak satın alırken üreticinin yaş seviyesine dikkat ederek kendi çocuğunuzun yeteneklerini gözönünde bulundurup oyuncak seçimini gerçekleştirmek son derece önemlidir (Shapiro, 1984). Oyuncak, kendi gelişim düzeyinde veya gelişim düzeyinin bir kaç yıl üzerinde olan çocuğu cezbetmelidir (TRUCE, 2000:4).

Anne babaların çocuklarına yeterince zaman ayırmamaları veya oyuncak açısından bilgilerinin erkek çocukları için “araba”, kız çocukları içinse “bebek”le sınırlı olması nedeniyle çocuklar varolan oyuncaklarla oynamayı bilmemektedir (Miray, 2005:11). Oysaki bütün oyuncaklar kızlar ve erkekler için uygundur (TRUCE, 2000:4). Çocukların farklı oyuncaklarla tanışıp onları anlamlı ve verimli kullanabilmesi için okul öncesi eğitimi kurumları önemli rol oynamaktadır. Bu kurumlardaki eğitimci ve uzmanlar oyuncakları daha iyi seçebilmektedir, çünkü çocuklar için üretilen oyuncakların hepsi yararlı değildir (Miray, 2005:11).

Sonuç olarak, oyuncak çocuğun gelişimi üzerinde önemli etkiye sahiptir. Yetişkinlerin bu konudaki dikkatli seçimleri ise bu etkiye olumlu bir yön verecektir. Yetişkinlerin çocuğu tanıması ve çocuğun sağlıklı gelişmesi için en sağlıklı ve doğal yolun oyun ve oyuncaklar olduğu söylenebilir. Çocukların oyundan tatmin olabilmeleri ve oyuncaklardan yeterince yararlanabilmeleri için uygun ortam ve mekanın sağlanması yararlı olacaktır (Aral, 2001:33; Gönen,1989).

1.7. Problem cümlesi

36 - 72 aylık çocuklar için tasarlanmış olan oyuncaklar çocukların gelişim alanlarına uygun mudur?

1.8. Alt Problemler

1. 36 -72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncaklar, çocukların psikomotor gelişimine uygun mudur?

a) Büyük kasların hareket gelişimine uygun mudur?

b) Küçük kasların hareket gelişimine uygun mudur?

2. 36 -72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncaklar, çocukların öz bakım becerilerinin kazanımına uygun mudur?

3. 36 -72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncaklar, çocukların sosyal-duygusal gelişimine uygun mudur?

4. 36 -72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncaklar, çocukların bilişsel gelişimine uygun mudur?

5. 36 -72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncaklar, çocukların dil gelişimine uygun mudur?

II. BÖLÜM

2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1.Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Aksoy ve arkadaşları (1990) tarafından çocukların oyuncak tercihinde cinsiyetin etkili olup olmadığı üzerine yapılan araştırmada, çocukların belli oyun ve oyuncakları cinsiyetlerine göre seçtikleri fakat dramatizasyon, zekâ, yapı blokları ve su-kum gibi oyunlarda cinsiyet ayrımı olmadığı belirlenmiştir.

Tezel Şahin (1993) 3-6 yaş arası çocukların anne babalarının çocuk oyun ve oyuncakları hakkındaki görüşlerini incelemek ve çeşitli değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini incelemek amacıyla 250 anne ve 250 babaya anket uygulamıştır. Araştırma anne ve babaların büyük çoğunluğunun (annelerin %94.4'ü, babaların %88'i) oyuncağın en önemli görevi olarak gelişimsel desteğini belirttiklerini ve anne babaların oyuncak seçiminde oyuncağın çocuğun yaşına, cinsiyetine uygun olması, eğitici olması gibi kriterlerin farkında olduklarını ortaya koymaktadır.

Kamaraj'ın (1996) annelerin, okul öncesi eğitim kurumu yönetici ve öğretmenlerinin oyuncak seçimlerini tespit etmek amacıyla yaptığı araştırmada, annelerin çocuklarına genellikle kavram geliştirici oyuncaklar aldıkları ve oyuncak seçimlerini çocuklarıyla birlikte yaptıkları sonuçlarına ulaşılmıştır. Annelerin oyuncak satın alırken özellikle çocuğun yaşına, cinsiyetine, alınan oyuncağı sevmesine, oyuncağın eğitici olmasına dikkat ederken, oyuncağın fiziksel özelliklerine dikkat etmedikleri görülmektedir.

Aksoy ve Turla (1997) Okul öcesi eğitimi kurumlarındaki yöneticilerin oyuncak seçimi hakkındaki görüşlerini incelemek amacıyla 122 yöneticiye anket uygulamışlardır. Yapılan araştırmanın sonucunda kurumlarda oyuncak ihtiyacının fazla olduğu , oyuncakların dayanıklılığı ve çocukların ilgileri doğrultusunda seçim yapıldığı saptanmıştır.

Aral ve arkadaşları (1997) ana sınıfına devam eden beş-altı yaş grubu çocukların oyuncak tercihlerini incelemişlerdir. Araştırmada, çocuklara ait bilgileri elde etmek amacıyla bilgi formu ve 30 resimden oluşan, 3 gruba ayrılan bir resim seti kullanılmıştır. Birinci grup çoğunlukla kız çocuklarının oynamayı tercih ettiği, ikinci grup çoğunlukla erkek çocuklarının oynamayı tercih ettiği, üçüncü grup ise her iki cinsiyetteki çocukların oynadıkları oyuncak fotoğraflarından oluşmaktadır.Araştırma sonucunda, erkek çocukların kızlara oranla kendi cinsiyetlerine özgü oyuncakları daha fazla tercih ettikleri, kızların ise kendi cinsiyetine özgü oyuncaklar dışında karşı cinsiyete özgü oyuncakları da erkeklere oranla daha fazla tercih ettikleri belirlenmiştir.

Doğanay (1998) yaptığı araştırmada, anasınıfına devem eden çocukların ebeveynlerinin çocuk oyun ve oyuncakları hakkındaki görüşlerini incelemiştir. Araştırmanın sonucunda, sosyo-ekonomik düzeyin anne babaların oyun ve oyuncak hakkındaki görüşlerinde farklılık yarattığı ve alt sosyo-ekonomik düzeyden üst-sosyo ekomonik düzeye doğru gidildikçe anne babaların oyun ve oyuncaklar hakkındaki düşüncelerinin olumlu yönde değiştiği belirlenmiştir.

Yavuzer ve arkadaşlarının (1999) ülkemizde oyuncak seçimi konusunda yaptıkları çalışmada, üç farklı sosyo-ekonomik ve kültürel çevreden seçilen 270 çocuk, 240 anne baba, 52 eczacı ve oyuncakçı olmak üzere toplam 562 deneğe 3 ayrı anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda anne babaların kız ve erkek çocuklarına cinsiyet farkı gözetmeksizin oyuncak satın aldığı, anne babaya göre; oyuncak seçiminde en önemli etkenin 'oyuncağın çocuğun yaş ve zihin gücüne uygun olması, çocuğun ihtiyacına cevap vermesi' olduğu belirtilmiştir. Araştırma, çocukların oyuncak seçiminde cinsiyet faktörünün önemli bir yer tuttuğunu ortaya koymuştur. Bulgulara göre, kız çocuklarının en çok seçtiği oyuncaklar sırasıyla, bebek, model oyuncaklar, yapı-inşa oyuncaklarıyken erkek çocuklarının, tekerlekli oyuncaklar, pilli ve uzaktan kumandalı oyuncaklar, top, oyuncak silahlar ve yapı-inşa oyuncaklarıdır. Araştırmanın diğer sonuçları arasında, en çok oyuncağın 4-6 yaş çocukları için satın alındığı, sırasıyla kırmızı, sarı, yeşil ve mavi renklerin çocuklar tarafından tercih edilen renkler olduğu yer almaktadır.

2.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Fagot'un (1974) yaptığı araştırmada 6 kız ve 6 erkek çocuğu, ev ortamında serbest oyun oynarken gözlemlemiştir. Yaptığı üçer dakikalık gözlemler sırasında çocuğun oyun tercihini, materyal tercihini ve annelerin çocuklarına karşı iletişimsel davranışlarını kaydetmiştir. Araştırma sonuçları, erkek çocuklarının daha çok blok, taşıt, top ve manipulatif oyuncaklarla oynadığını, kızların ise müzik aletleri, evcilik materyalleri, bebek, giysi ve süslerle oynadığını göstermiştir. Kızların oyunları sırasında daha fazla sözel ifadeler kullandıkları, anneleriyle daha fazla iletişim kurdukları gözlenmiştir.

Johnson ve arkadaşlarının (1980) yaptıkları araştırmada, kız ve erkek çocukların oyun davranışları arasındaki tek farkın cinsiyetlerine özgü oyuncakları seçmeleri olduğu görülmüştür.

Crain (1982), zaman kavramlarının öğrenilmesi amacıyla üç çalışma yapmıştır. Her çalışma 3-5 yaş aralığındaki 24 çocuğa uygulanmıştır. Birinci çalışmada, oyuncaklarla "önce" ve "sonra" kelimeleri yönerge olacak şekilde oyunlar oynatılmıştır. Bu çalışmanın sonucu, çocukların zamana ait terimlerin daha önce bilmedikleri anlamlarını bulduklarını göstermiştir. İkinci çalışma ise zaman kavramlarıyla oyunlar şeklinde yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda, daha küçük çocukların oyunlarında eş zamanlı terimleri yani bugüne ait terimleri kullanmayı tercih ettikleri yaşı büyük olan çocukların ise zaman kavramında daha öncelere yer vermeyi tercih ettikleri görülmüştür. Üçüncü çalışma ise beş yaşındaki çocukların "sonra" kavramınıyla oyunlar şeklinde yapılmıştır. Sonuçlar beş yaşındaki çocukların "önce" terimine daha hakim olduklarını göstermiştir. Araştırma sonuçları, hem dil kazanımının doğuştan olması ve öğrenilebilmesi teorisinin desteklenmesi, hem de zaman terimlerinin çocuk tarafından kavranması ve üretilmesinde erken hakimiyetin önemini göstermiştir.

Clevenger ve Stockdale (1984) anne baba ve okul öncesi çocukların oyun esnasında karşılıklı etkilenme davranışlarını, anne ve babanın oyuncak tercihi ile

çocukların fiziki, sosyal ve entellektüel oyuncaklara ayırdıkları toplam süreyi incelemişlerdir. Çocukların yaşları 3-6 yaş arasında değişirken annelerin ortalama yaşı 31, babaların ise 33'tür. Anne, baba ve çocuklar ayna, masa, koltuk ve iki mikrofon bulunan bir odada oyun oynarken gözlemlenmişlerdir. Sonuçta anne ve babanın hem kız hem de erkek çocuklarıyla oynarken oyuncak tercihlerinde farklılık olmadığını saptamışlardır.

Smith ve Van Kleeck'in (1984) yaptıkları bu araştırma da, "çocuklar dili öğrenirken daha az karmaşık cümleleri, karmaşık cümlelerden daha çabuk öğrenirler" hipotezinden yola çıkılarak sözel zorluk ve ifade becerisi arasındaki etkileşim araştırılmıştır. Çocuklukta dil kazanımı testleri çocukların basit cümleleri karmaşık cümlelerden daha çabuk öğrendiklerini göstermektedir. Bunun doğru olup olmadığını test etmek için 3-6 yaş arasındaki 44 çocuğa üç ayrı test uygulanmıştır. Birinci testte oyuncaklarla ilgili çeşitli cümle yapıları verilmiştir. Çocukların uyumları davranışları ve oyuncaklarla etkileşimleri de göz önüne alarak değerlendirilmiştir. İkinci ve üçüncü testte çocukların belirtilen cümle yapılarına odaklanmalarında taklit oyunları kullanılmıştır. Oyuncaklarla, cümlelerde eylem, özne ve nesnenin bulunmasını gerektiren oyunlar oynanmıştır. Araştırmanın sonucunda, sözel zorluk yaşayan çocukların ifade becerilerinin de düşük olduğu görülmüştür. Araştırma, sözel zorlukla ifade becerisi arasında birebir ilişki olduğunu ortaya koymuştur.

Carter ve Levy'in (1989) 28'i erkek, 32'si kız olmak üzere 60 denek üzerinde yaptıkları araştırmada, cinsiyetin okul öncesi çocuklarında, oyuncak ve aktivite tercihlerine etkisi incelenmiştir. Kızlarla ve erkeklerle ilgili 24 çift oyuncak resimi gösterilerek yapılan ve gözlem tekniği kullanılan bu araştırmada, cinsiyetin oyuncak ve aktivite tercihlerinde önemli etkisi olduğu ve bu etkinin yaşla doğru orantılı olarak arttığı ortaya saptanmıştır.

Isbeel ve Raines'in (1991) farklı oyun mekanlarının okul öncesi çocuklarının dil gelişimine etkisini incelemek amacıyla yaptıkları çalışmada, bloklarla oynama sırasında sözel akıcılık, farklı sözcük adeti kullanma ve değişik iletişim becerileri kullanmada çocukların anlamlı ölçüde başarılı oldukları, blok oyunlarında kız ve

erkek çocuklar arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı saptanmıştır. Blok oyunlarının oynama sürelerinin arttırılmasının çocuğun bilişsel gelişimine olumlu etkilerinin olacağı tespit edilmiştir.

Tegano ve Burdette'nin (1991) çocukların oyun davranışlarını incelemek amacıyla yaptıkları araştırmada, gözlenen toplam oyunların %32'sinin işlevsel oyunlar (basit kas etkinlikleri), %52'sinin yapı-inşa oyunları (bloklar-legolar) ve %12'sinin ise dramatik oyunlarını (nesnenin ihtiyaca göre kullanılması) kapsadığı belirlenmiştir.

Cherney ve Ryalls'ın (1999) yaptıkları çalışmada, çocuk ve yetişkinlerin varolan hafızalarındaki cinsiyet bağlantılı farklar incelenmiştir. Kızların erkeklerden daha iyi nesne ve konum ile ilgili hafızaya sahip olduklarını savunan teori (Hunter-Gatherer Theory) üzerine iki çalışma yapılmıştır. Bu çalışmalarda 3-6 yaş arasındaki çocuklar ve yetişkinler denek olarak kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçları, kızların ve erkeklerin kendi cinsiyetlerine uygun nesneleri ya da oyuncakları daha çok hatırladıklarını, fakat kızların bu konuda avantajlı olmadığını göstermiştir.

Umek ve arkadaşları (2000) Slovenya'daki bir anaokulunda yaptıkları araştırmada, çocukların diğer kültürleri tanımalarını ve diğer kültürlere sahip insanlara bakış açılarını geliştirmeyi, kendi kültürleri ile diğer kültürler arasında karşılaştırma yapabilmelerini amaçlamışlardır. Araştırma 1 ay sürmüştür. Bu araştırma için 6-7 yaşlarında cinsiyet sayısı ve diğer faktörleri aynı olan iki grup oluşturulmuştur. Birinci gruba (n=6) genelde oyun içersinde, çoklu kültür etkinlikleri yapılmıştır. Birinci grupta bulunan çocuklara çeşitli oyun materyalleri (siyah ve beyaz tenli oyuncak bebekler, Hintli bebekler, oyuncak ayılar, tabak, çatal, bıçak, kaşık gibi mutfak gereçleri, çocuk arabası, farklı kültürlere ait kıyafetler ve aksesuarlar, ütü seti, resimli kitaplar, farklı kültürlerdeki insanların fotoğrafları) verilmiştir. Ayrıca oyun odasının duvarlarına da farklı kültürdeki insanların resimleri yapıştırılmıştır. Kendi kültürünü bilmeyen bir insanın başka kültürlerle empati kuramayacağı düşünüldüğü için çocukların önce kendi kültürlerini öğrenmeleri için etkinlikler yapılmış sonra diğer kültürler tanıtılmıştır. Diğer kültürlerdeki çocukların farklılıklarını göstermek için hikaye eğitimi verilmiştir. Hikaye eğitiminden önce

birinci gruptaki çocuklar hep beyaz tenli bebeklerle ve oyuncak ayılarla oynamış, onları besleyip giydirmişlerdir. Eğitimden sonra ise çocukların, bebeklerin farklılıklarını benimsedikleri ve bütün bebeklerle oynadıkları görülmüştür. Çocuklar, oyuncak bebeklerle oynamamak için hiçbir nedenleri olmadığını belirtmişlerdir. Diğer kültürlerde yaşayan çocukların benzer ve farklılıklarıyla ilgili sorulan sorular, birinci grubun daha empatik olduğunu ikinci grubun ise diğer kültürleri asla benimsemediklerini göstermiştir. Araştırmanın sonucu, çocukların farklı tipteki oyuncaklarla zaman geçirmelerinin onların empati duygusunu geliştirdiğini ortaya koymuştur.

Hanline ve arkadaşları (2001) yaptıkları uzunlamasına araştırmada, 65 okul öncesi çocuğun bloklarla yapı-inşa becerilerinin gelişimini gözlemişlerdir. Çalışmanın sonucu, yaş büyüdükçe inşa becerilerinin geliştiğini göstermiştir. Aynı zamanda bloklarla yapı-inşa çalışmalarının, çocukların becerilerini geliştirmede pozitif etkilerinin olduğu ve cinsiyet farkının becerilerin gelişiminde etkili olmadığı saptanmıştır.

Malone ve Landers (2001) yaptıkları araştırmada, zihinsel yetersizlikleri olan okul öncesi çocukların oyuncaklarla oynamala davranışları hakkında annelerin düşüncelerini incelenmişlerdir. Zihinsel yetersizlikleri olan 2-5 yaş arasındaki 57 çocuğun anneleri ile çalışılmıştır. Annelerin çoğunluğu çocukların sadece oyuncaklarla oynamakla meşgul olmadıklarını, oyunun bölümleriyle de ilgilendiklerini söylemişlerdir. Ayrıca anneler, oyunun süresini uzatmak için de çocukların oyuncaklarla oynadıklarını belirtmişlerdir.

Cherney ve arkadaşlarının (2003) yaptıkları araştırmada 18-47 aylık çocukların oyuncaklarında cinsiyetin ve klişeleşmiş oyuncakların etkileri incelenmiştir. 18-47 aylık 30 çocuk, 30 dakika boyunca oyun odasında gözlemlenmiştir. Araştırmanın sonucunda klişeleşmiş oyuncakların çocukların oyunlarını ve cinsiyetlerine ait davranışlarının bilişsel gelişimini etkilediği ortaya konmuştur.

Kim ve arkadaşları (2003), oyuncakların ya da grup çalışmalarının 3-5 yaşlarında yetersizlikleri olan çocuklardaki etkileri üzerine, 1975-1999 yılları arasında yapılmış 13 araştırmayı tekrar incelemişlerdir. Yetersizliği olan çocukların, yetersizliği olmayan çocukların oyunlarına katılımında, oyuncakların ve oyun gruplarının pozitif etkileri olduğu ortaya konmuştur.

Pasterski ve arkadaşlarının (2005) yaptıkları çalışmada, anne babaların yönlendirmesiyle CAH'lı (Congenital Adrenal Hyperplasia) kızların erkek tipli oyuncaklarla oynatılarak, erkek tipli oyuncaklarla oynama davranışına sahip olma olasılığını gözlemlemek amaçlanmıştır. CAH, kortizol üretiminin azalması ve testestoren üretiminin artmasıyla otozomal resesif geçiş gösteren genetik bir hastalıktır. Çalışmaya 3-10 yaş arasındaki CAH'lı 34 kız, 31 erkek, CAH'sız 27 kız, 25 erkek ve anne babalardan isteklerine göre biri ya da ikisi katılmıştır. CAH'lı ve CAH'sız kızlar, kızların oyuncaklarının, erkeklerin oyuncaklarının ve nötr oyuncakların bulunduğu odada yalnızken ve anne babalarıyla beraberken davranışları videoya kayıt edilmiştir. Yalnızkenki seçimleri, anne babalarıyla etkileşim halindeki sonuçlarıyla karşılaştırılmıştır. Çocukların kendi oyuncak seçimi ile anne babaların yönlendirdiği oyuncak seçimleri arasındaki korelasyon analiz edilmiştir. Araştırma, CAH'sız kızların kız oyuncaklarıyla, CAH'sız erkeklerin ise erkek oyuncakları ile oynadığını, CAH'lı kızların daha çok erkek oyuncaklarıyla, CAH'lı erkeklerin ise daha çok kız oyuncaklarıyla oynadığını ortaya koymuştur.

Megan ve Georgene'nin (2006) çocukların ilgi alanlarının onların kelime öğrenimini etkileyip etkilemediğini inceledikleri çalışmada, materyallerle çocuklara yeni kelimeler öğretmek amaçlamıştır. Araştırmaya 3 yaşındaki 18 kız ve 14 erkek olmak üzere toplam 32 çocuk katılmıştır. Çocuklar ve aileleri ile ilgili bilgiler, ailelerden telefon ile alınmıştır. Bu araştırmada çocukların bildikleri iki çift obje(kaplumbağa ve kurbağa, deniz botu ve araba) ve çocuklar için alışılmadık üç çift obje (bildikleri iki çift obje ile ilgili roman ve hikaye) kullanılmıştır. Bu materyaller çocukların sevdikleri ve sıkıldıkları objelerden seçilmiştir. Oyuncaklar ve hikayeler çocuklara bir arada sunulmuştur. Birinci gözlemci çocukların karşısına, diğer gözlemci de araştırma deneyi sırasında çocukların arkasına oyuncakların

yanına oturmuştur. Bu deney ısınma, nesnelerin tanıtımı, çocukların ilgi ve isteklerinin şekli, isteklerinin kontrolü, niteleyici öğretim, kavrama sorularından oluşan 6 bölümde yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda çocukların ilgi ve isteklerinin kelime öğrenimini olumlu etkilediği ve cinsiyetin bu sonuç üzerinde etkisinin olmadığı belirlenmiştir.

III. BÖLÜM

3. YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırma yöntemi, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

3.1. ARAŞTIRMANIN AMACI

Araştırma, 36 - 72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncakların, çocukların gelişim alanlarına uygunluğunu belirleme amacını taşımaktadır. Çocukların yaşlarına ve gelişim alanlarına uygun, sağlıklarına zarar vermeyen materyallerle oynaması sağlanmalıdır. Yapılan literatür taraması sonunda 36- 72 aylık çocukların oyuncaklarına ve bu oyuncakların çocukların gelişim alanlarına uygunluğuna yönelik yeterince çalışma olmadığı görülmüştür.

3.2. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Yetişkinler çevrelerinde olup bitenleri nasıl konuşarak, okuyarak öğrenirlerse, çocuklar da dış dünyayı oyuncaklar yardımıyla tanımaya çalışırlar. Oyuncaklar, çocukların arkadaşları ve onları hayata hazırlayan birer kitap gibidir. Çocuklar sıkıldıklarında, üzüldüklerinde ya da yalnız kaldıklarında oyuncakları ile konuşarak, dertleşerek bazen de kızarak kendilerini ifade ederler (Aral, 2001:14-15).

Küçük'e (2003) göre "Oyuncakların, sadece çocukları oyalamadığı, aynı zamanda zihinsel fonksiyonlarını da geliştirdiği bir gerçektir. Ancak bazı aileler sadece çocukları mutlu edebilmek için gelişigüzel oyuncak tercihi yapmaktadır. Çocuklara çok oyuncak alınması yerine, gözlem ve keşif yeteneğini arttıran oyuncak alınmalıdır. Bununla birlikte, beden gelişimini sağlayan yaşlara göre oyuncaklar tercih edilmelidir. Çocuklar, oyuncakları ile oynarken, problemleri çözmesini öğrenirler, kendi bedenlerini daha iyi tanırlar. Yaratıcılıkları gelişir ve liderlik yeteneklerini kazanırlar. Çocuklar, sahip oldukları sınırsız enerji ve hayal gücünü,

uygun oyuncaklarla birleştirdiklerinde, gelişimleri duraksamayan bir eylem olarak sürer." (http://www.ntvmsnbc.com/news/226887.asp).

Çocuğa uygun oyuncağı seçebilmek zannedildiği kadar kolay değildir. Oyuncağın çocuğa faydalı olabilmesi için çocuğun gelişim düzeyine, ilgi ve ihtiyaçlarına uygun olması gerekmektedir. Doğru oyuncağı seçebilmek için yetişkinin, çocuğunu çok iyi tanıması, gelişim aşamaları ile bu aşamaların özelliklerini çok iyi bilmesi gerekir (Atalay, 2001:20; Razon, 1987:7). Araştırmada 36 - 72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncakların çocuğun yaşına, ilgi ve ihtiyaçlarına uygunluğu gibi çeşitli yönlerden incelenmesi sonucunda oyuncakların taşıması gereken özelliklerin ve gelişim alanlarına uygunluğunun önemi vurgulanabilir. Oyuncak üreten firmalara, olması gereken özellikleri taşıyan oyuncakların tasarımlarıyla ilgili önerilerde bulunulabilir.

Tüm anne ve babalar hem yararlı olduklarını düşündükleri hem de hoşlarına gidip cazibesine kapıldıkları için çocuklarına oyuncak almaktadır. Fakat burada önemli olan oyuncağı alırken çocuğun yaşına ve gelişimine getireceği faydalarını göz önünde bulundurup doğru oyuncağı seçmektir. Çalışmada ailelere oyuncak satın alırken veya yaparken nelere dikkat etmeleri gerektiği konusunda öneriler sunulabilir. 36-72 aylık çocukların gelişim özellikleri vurgulanarak oyuncak seçiminde bu özellikleri göz önünde bulundurmaları sağlanabilir.

Oyuncak seçerken dikkat edilmesi gereken bir başka özellik ise, oyuncağın güvenliğidir. Eğer oyuncakların yutulabilecek kadar küçük parçaları varsa, çocuğa zarar verecek sivri kenarları bulunuyorsa, bu oyuncakların çocuklar için güvenli olmadığını söyleyebiliriz. Örneğin, ilk yıllarda çocukların, küçük parçalardan oluşan, ağızlarına sokabilecekleri oyuncaklar ile oynamaları onların güvenliği açısından tehlikelidir. Bu araştırma 36-72 aylık çocuklar için tasarlanacak oyuncakların; onların gelişim alanlarının düşünülerek üretilmesi, aileleri yönlendirecek yaş etiketleriyle piyasaya sunulmasının umulması ve bu alanda yapılmış ilk kapsamlı çalışma olması açısından büyük öneme sahiptir.

3.3. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Araştırmada betimleme (survey) yöntemi kullanılmıştır. Kaptan'a (1998) göre, betimleme araştırmalarında söz konusu olayın ya da durumun ne olduğu, ne yapılmak istendiği ve çözüm yolları ortaya konulduğundan, 36-72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncakların çocukların gelişim alanlarına uygun olup olmadığını açıklamak için betimsel yöntem kullanılmıştır.

3.4.Araştırmanın Evren ve Örneklemi

3.4.1. Araştırmanın Evreni

Ankara ilinde bulunan oyuncak üreticisi firmaların, otuz altı – yetmiş iki aylık çocuklar için tasarladığı tüm oyuncaklar araştırmanın evrenini oluşturmaktadır.

3.4.2. Araştırmanın Örneklemi

Ankara ilinde bulunan, random yöntemi ile belirlenen A firmasının ürettiği 50, B firmasının ürettiği 50 ve C firmasının ürettiği 28 oyuncak araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Firmalara ait oyuncak sayılarındaki farklılık, A, B ve C firmalarının 36-72 aylık çocuklar için üretttikleri oyuncak sayılarından kaynaklanmaktadır. Firmaların isimleri ticari kaygılarından dolayı kodlanarak belirlenmiştir.

3.5.Veri Toplama Tekniği

Örnekleme alınan firmalardan 36-72 aylık çocuklar için tasarladıkları oyuncaklar talep edilmiş ve bu talep doğrultusunda araştırmacıya oyuncaklar firma içerisinde incelenmek üzere verilmiştir. Her bir değerlendiricinin aynı anda bu firmalarda bulunma olanağı olmadığı için oyuncaklara ait ayrıntılı resimler ve üretici firmanın oyuncakla ilgili verdiği bilgiler, okul öncesi öğretmenliği alanında yüksek lisans ve doktora yapan 6, okul öncesi eğitimi alanında lisans mezunu olan 4 kişi

olmak üzere toplam 10 kişiye incelenmek üzere CD ortamında verilmiştir. Okul öncesi öğretmenliği alanında yüksek lisans ve doktora yapan 4, okul öncesi eğitimi alanında lisans mezunu olan 1 kişi olmak üzere toplam 5 kişiye ait veriler geri alınabilmiştir. Değerlendiriciler, oyuncakları bireysel olarak araştırmacının hazırlamış olduğu "Oyuncak İnceleme Kriterleri"ne incelemişlerdir. Büyük kasların hareket gelişiminin 13. maddesine (Ayak değiştirerek merdiven inip çıkmaya yöneliktir) ait 1; bilişsel gelişimin 21. maddesine (Gruplamayı neye göre yaptığını açıklamaya yöneliktir) ve 22. maddesine (Sıralamayı neye göre yaptığını açıklamaya yöneliktir) ait 2'şer, 23. maddeye (Nesneleri rengine göre gruplandırmaya yöneliktir) ait 1, 54. maddeye ("Neden?" sorularına cevap vermeye yöneliktir) ait 1; dil gelişiminin 4. maddesine (Yer bildiren sözcükleri kullanmaya yöneliktir) ve 18. maddesine (Sıfatları kullanmayı kazandırmaya yöneliktir) ait 2'şer veri inceleyiciler tarafından girilmediği için kayıp veri olarak kabul edilmiştir.

Oyuncak üreten firmaların, oyuncakları tasarlarken yaş grubunu düşünerek belirli kriterler doğrultusunda çalışmaları gerektiği düşünülmektedir. İncelenen oyuncakların genellikle belli bir yaş grubundaki çocuklar için değil tüm çocuklar için üretildiği görülmektedir. Oyuncakların üzerinde yaş düzeylerinin belirtilmesinin aileler için doğru bir yönlendirme olacağı düşünülmektedir. Ancak incelenen birçok oyuncağın üzerinde yaş düzeyinin tam olarak belirtilmediği fark edilmiştir. Oyuncakların yaş etiketlerine "Üç yaş ve üzeri (3+), dört yaş ve üzeri (4+), beş yaş ve üzeri (5+), 3 yaş altı çocuklar için uygun değildir" şeklinde yuvarlak ifadeler yazılmıştır. Ayrılabilen küçük parçalara sahip oyuncakların yaş etiketlerinde "3 yaş altı çocuklar için uygun değildir" ifadesi bulunurken üst yaş seviyesi yer almamaktadır. Dört-beş parçalı yap-bozların yaş etiketlerinde "Üç yaş ve üzeri (3+)" ifadesi bulunmaktadır. Ancak ileri yaşlardaki bir çocuk için dört-beş parçalı yap-boz basit kalabilir.

3.5.1.Veri Toplama Aracının Hazırlanması

36-72 aylık çocuklar için geliştirilecek oyuncakların özelliklerini belirlemek amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı 2002 yılı "36-72 Aylık Çocuklar İçin Okul Öncesi Eğitim Programı"ndaki gelişim özellikleri,

inceleme kriterleri olarak belirlenmiştir (MEB, 2002). “Oyuncak İnceleme Kriterleri” (Ek 1), 36-72 aylık çocukların büyük kasların hareket gelişimine yönelik 13, küçük kasların hareket gelişimine yönelik 18, öz bakım becerilerinin kazanımına yönelik 18, sosyal-duygusal gelişimine yönelik 22, bilişsel gelişimine yönelik 54 ve dil gelişimine yönelik 18 olmak üzere toplam 143 maddeden oluşmaktadır. Veriler okul öncesi öğretmenliği alanında yüksek lisans ve doktora yapan 6, okul öncesi eğitimi alanında lisans mezunu olan 4 kişi olmak üzere toplam 10 kişiye ulaştırılmıştır. Okul öncesi öğretmenliği alanında yüksek lisans ve doktora yapan 4, okul öncesi eğitimi alanında lisans mezunu olan 1 kişi olmak üzere toplam 5 kişiye ait veriler geri alınmıştır.

3.5.2.Verilerin Analizi

Veriler CD ortamında geri alınmıştır. Alınan veriler, ölçme değerlendirme uzmanı tarafından elektronik ortamda hazırlanan formlara (Ek 5, Ek 6) aktarılmıştır. Elektronik ortamda Microsoft Excel Programında tüm veriler birleştirilerek her soruya, her oyuncağa ve her gelişim alanına ilişkin analiz değerlendirmeleri oluşturulmuştur. Veriler 5 kişi üzerinden toplanmıştır. Kriterler, 5 gözlemci tarafından 128 oyuncakta incelenmiştir. Toplam gözlem sayısı 640 (5×128)’dır (gözlemci sayısı×oyuncak sayısı). 128 oyuncağın her biri için yapılan gözlem sayısı ise 715 (143×5)’tir (toplam madde sayısı×gözlemci sayısı). Örneğin; birinci oyuncağın büyük kasların hareket gelişimi özelliklerine göre oyuncakların incelenmesinde 13×5=65 (madde sayısı×gözlemci sayısı), küçük kasların hareket gelişimi özelliklerine göre oyuncakların incelenmesinde 18×5=90, özbakım becerilerinin kazanımlarına göre oyuncakların incelenmesinde 18×5=90, sosyal ve duygusal gelişim özelliklerine göre oyuncakların incelenmesinde 22×5=110, bilişsel gelişim özelliklerine göre oyuncakların incelenmesinde 54×5=270, dil gelişim özelliklerine göre oyuncakların incelenmesinde 18×5=90, toplam 715 gözlem yapılmıştır. Yani her bir oyuncak için 715 veri alınmıştır. “Oyuncak İnceleme Kriterleri”nden her biri içinde 640 veri bulunmaktadır.

3.6. KAPSAM VE SINIRLILIKLAR

Bu araştırma;

- Ankara ilinde oyuncak üreticisi olan A, B, C firmaları ve bu firmaların 36-72 aylık çocuklar için tasarladıkları 128 adet oyuncak ile,

- Gözlemcilerin incelemeleri, çekilen ayrıntılı fotoğraflar ile,

- Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından onaylı 2002 yılı "36-72 Aylık Çocuklar İçin Okul Öncesi Eğitim Programı"ndaki gelişim özelliklerine uygun olarak belirlenmiş "Oyuncak İnceleme Kriterleri" ile sınırlıdır.

3.7. VARSAYIMLAR

Bu araştırmada; ele alınan oyuncaklar ile oyuncaklara ilişkin özelliklerin 36-72 aylık çocukların gelişim alanlarına ve özelliklerine uygun olduğu ve üretici firmalardan elde edilen oyuncakların araştırma sonuçlarına ulaşmada yeterli olduğu varsayılmaktadır.

IV.BÖLÜM

4. BULGULAR ve YORUMLAR

Bu bölümünde, araştırmanın alt problemlerine ilişkin bulguların yüzde ve frekans değerleri, bu değerlerin yorumlarına yer verilmiştir.

Araştırmanın Alt Problemlerine İlişkin Bulgular

Burada her bir alt probleme ilişkin bulgular tek tek verilmiştir.

Tablo 1: Gelişim Alanlarına Göre Oyuncakların Frekans ve Yüzde Tablosu

Oyuncak No	Yanıtlar	Psikomotor Gelişim Özelliklerine (Büyük kas gelişimi) Göre Oyuncakların Durumu			Psikomotor Gelişim Özelliklerine (Küçük kas gelişimi) Göre Oyuncakların Durumu			Özbakım Becerilerinin Kazanımlarına Göre Oyuncakların Durumu			Sosyal ve Duygusal Gelişim Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu			Bilişsel Gelişim Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu			Dil Gelişim Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu			GENEL FREKANSLAR VE YÜZDELER		
		n		%	n		%	n		%	n		%	n		%	n		%	n		%
OYUNCAK 1	Evet	0	65	0,00	7	90	7,78	0	90	0,00	8	110	7,27	19	270	7,04	8	90	8,89	42	715	5,87
	Hayır	65		100,00	83		92,22	90		100,00	102		92,73	251		92,96	82		91,11	673		94,13
OYUNCAK 2	Evet	0	65	0,00	6	90	6,67	0	90	0,00	8	110	7,27	29	270	10,74	3	90	3,33	46	715	6,43
	Hayır	65		100,00	84		93,33	90		100,00	102		92,73	241		89,26	87		96,67	669		93,57
OYUNCAK 3	Evet	0	65	0,00	1	90	1,11	1	90	1,11	4	110	3,64	16	270	5,93	2	90	2,22	24	715	3,36
	Hayır	65		100,00	89		98,89	89		98,89	106		96,36	254		94,07	88		97,78	691		96,64
OYUNCAK 4	Evet	0	65	0,00	13	90	14,44	0	90	0,00	9	110	8,18	52	270	19,26	5	90	5,56	79	715	11,05
	Hayır	65		100,00	77		85,56	90		100,00	101		91,82	218		80,74	85		94,44	636		88,95
OYUNCAK 5	Evet	1	65	1,54	11	90	12,22	1	90	1,11	9	110	8,18	22	270	8,15	5	90	5,56	49	715	6,85
	Hayır	64		98,46	79		87,78	89		98,89	101		91,82	248		91,85	85		94,44	666		93,15
OYUNCAK 6	Evet	0	65	0,00	8	90	8,89	0	90	0,00	3	110	2,73	19	270	7,04	4	90	4,44	34	715	4,76
	Hayır	65		100,00	82		91,11	90		100,00	107		97,27	251		92,96	86		95,56	681		95,24
OYUNCAK 7	Evet	0	65	0,00	3	90	3,33	0	90	0,00	8	110	7,27	14	270	5,19	2	90	2,22	27	715	3,78
	Hayır	65		100,00	87		96,67	90		100,00	102		92,73	256		94,81	88		97,78	688		96,22
OYUNCAK 8	Evet	0	65	0,00	5	90	5,56	0	90	0,00	6	110	5,45	17	270	6,30	3	90	3,33	31	715	4,34
	Hayır	65		100,00	85		94,44	90		100,00	104		94,55	253		93,70	87		96,67	684		95,66
OYUNCAK 9	Evet	0	65	0,00	6	90	6,67	0	90	0,00	9	110	8,18	31	270	11,48	4	90	4,44	50	715	6,99
	Hayır	65		100,00	84		93,33	90		100,00	101		91,82	239		88,52	86		95,56	665		93,01
OYUNCAK 10	Evet	1	65	1,54	0	90	0,00	1	90	1,11	8	110	7,27	9	270	3,33	1	90	1,11	20	715	2,80
	Hayır	64		98,46	90		100,00	89		98,89	102		92,73	261		96,67	89		98,89	695		97,20
OYUNCAK 11	Evet	0	65	0,00	2	90	2,22	0	90	0,00	4	110	3,64	13	270	4,81	1	90	1,11	20	715	2,80
	Hayır	65		100,00	88		97,78	90		100,00	106		96,36	257		95,19	89		98,89	695		97,20
OYUNCAK 12	Evet	0	65	0,00	2	90	2,22	0	90	0,00	9	110	8,18	19	270	7,04	6	90	6,67	36	715	5,03
	Hayır	65		100,00	88		97,78	90		100,00	101		91,82	251		92,96	84		93,33	679		94,97
OYUNCAK 13	Evet	10	64	15,63	1	90	1,11	0	90	0,00	5	110	4,55	0	270	0,00	1	90	1,11	17	714	2,38
	Hayır	54		84,38	89		98,89	90		100,00	105		95,45	270		100,00	89		98,89	697		97,62
OYUNCAK 14	Evet	0	65	0,00	1	90	1,11	0	90	0,00	5	110	4,55	13	270	4,81	8	90	8,89	27	715	3,78
	Hayır	65		100,00	89		98,89	90		100,00	105		95,45	257		95,19	82		91,11	688		96,22
OYUNCAK 15	Evet	0	65	0,00	7	90	7,78	0	90	0,00	2	110	1,82	20	270	7,41	4	90	4,44	33	715	4,62
	Hayır	65		100,00	83		92,22	90		100,00	108		98,18	250		92,59	86		95,56	682		95,38
OYUNCAK 16	Evet	0	65	0,00	12	90	13,33	0	90	0,00	5	110	4,55	31	270	11,48	6	90	6,67	54	715	7,55
	Hayır	65		100,00	78		86,67	90		100,00	105		95,45	239		88,52	84		93,33	661		92,45
OYUNCAK 17	Evet	0	65	0,00	9	90	10,00	0	90	0,00	1	110	0,91	35	270	12,96	4	90	4,44	49	715	6,85
	Hayır	65		100,00	81		90,00	90		100,00	109		99,09	235		87,04	86		95,56	666		93,15
OYUNCAK 18	Evet	2	65	3,08	3	90	3,33	0	90	0,00	5	110	4,55	18	270	6,67	3	90	3,33	31	715	4,34
	Hayır	63		96,92	87		96,67	90		100,00	105		95,45	252		93,33	87		96,67	684		95,66

Oyuncak No	Yanıtlar	Psikomotor Gelişim Özelliklerine (Büyük kas gelişimi) Göre Oyuncakların Durumu			Psikomotor Gelişim Özelliklerine (Küçük kas gelişimi) Göre Oyuncakların Durumu			Özbakım Becerilerinin Kazanımlarına Göre Oyuncakların Durumu			Sosyal ve Duygusal Gelişim Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu			Bilişsel Gelişim Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu			Dil Gelişim Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu			GENEL FREKANSLAR VE YÜZDELER		
		n		%	n		%	n		%	n		%	n		%	n		%	n		%
OYUNCAK 19	Evet	2	65	3,08	4	90	4,44	0	90	0,00	6	110	5,45	16	270	5,93	3	90	3,33	31	715	4,34
	Hayır	63		96,92	86		95,56	90		100,00	104		94,55	254		94,07	87		96,67	684		95,66
OYUNCAK 20	Evet	0	65	0,00	2	90	2,22	4	90	4,44	3	110	2,73	20	270	7,41	6	90	6,67	35	715	4,90
	Hayır	65		100,00	88		97,78	86		95,56	107		97,27	250		92,59	84		93,33	680		95,10
OYUNCAK 21	Evet	0	65	0,00	17	90	18,89	0	90	0,00	1	110	0,91	9	270	3,33	4	90	4,44	31	715	4,34
	Hayır	65		100,00	73		81,11	90		100,00	109		99,09	261		96,67	86		95,56	684		95,66
OYUNCAK 22	Evet	0	65	0,00	1	90	1,11	0	90	0,00	5	110	4,55	28	270	10,37	5	90	5,56	39	715	5,45
	Hayır	65		100,00	89		98,89	90		100,00	105		95,45	242		89,63	85		94,44	676		94,55
OYUNCAK 23	Evet	0	65	0,00	0	90	0,00	0	90	0,00	14	110	12,73	15	270	5,56	7	90	7,78	36	715	5,03
	Hayır	65		100,00	90		100,00	90		100,00	96		87,27	255		94,44	83		92,22	679		94,97
OYUNCAK 24	Evet	0	65	0,00	3	90	3,33	0	90	0,00	5	110	4,55	25	270	9,26	11	90	12,22	44	715	6,15
	Hayır	65		100,00	87		96,67	90		100,00	105		95,45	245		90,74	79		87,78	671		93,85
OYUNCAK 25	Evet	0	65	0,00	3	90	3,33	0	90	0,00	4	110	3,64	18	270	6,67	10	90	11,11	35	715	4,90
	Hayır	65		100,00	87		96,67	90		100,00	106		96,36	252		93,33	80		88,89	680		95,10
OYUNCAK 26	Evet	0	65	0,00	3	90	3,33	0	90	0,00	13	110	11,82	25	270	9,26	4	90	4,44	45	715	6,29
	Hayır	65		100,00	87		96,67	90		100,00	97		88,18	245		90,74	86		95,56	670		93,71
OYUNCAK 27	Evet	0	65	0,00	7	90	7,78	0	90	0,00	13	110	11,82	10	270	3,70	2	90	2,22	32	715	4,48
	Hayır	65		100,00	83		92,22	90		100,00	97		88,18	260		96,30	88		97,78	683		95,52
OYUNCAK 28	Evet	0	65	0,00	5	90	5,56	0	90	0,00	5	110	4,55	19	270	7,04	2	90	2,22	31	715	4,34
	Hayır	65		100,00	85		94,44	90		100,00	105		95,45	251		92,96	88		97,78	684		95,66
OYUNCAK 29	Evet	0	65	0,00	5	90	5,56	0	90	0,00	5	110	4,55	22	270	8,15	5	90	5,56	37	715	5,17
	Hayır	65		100,00	85		94,44	90		100,00	105		95,45	248		91,85	85		94,44	678		94,83
OYUNCAK 30	Evet	0	65	0,00	0	90	0,00	0	90	0,00	10	110	9,09	20	270	7,41	3	90	3,33	33	715	4,62
	Hayır	65		100,00	90		100,00	90		100,00	100		90,91	250		92,59	87		96,67	682		95,38
OYUNCAK 31	Evet	0	65	0,00	1	90	1,11	0	90	0,00	12	110	10,91	22	270	8,15	13	90	14,44	48	715	6,71
	Hayır	65		100,00	89		98,89	90		100,00	98		89,09	248		91,85	77		85,56	667		93,29
OYUNCAK 32	Evet	0	65	0,00	4	90	4,44	0	90	0,00	7	110	6,36	15	270	5,56	2	90	2,22	28	715	3,92
	Hayır	65		100,00	86		95,56	90		100,00	103		93,64	255		94,44	88		97,78	687		96,08
OYUNCAK 33	Evet	0	65	0,00	4	90	4,44	0	90	0,00	4	110	3,64	27	270	10,00	5	90	5,56	40	715	5,59
	Hayır	65		100,00	86		95,56	90		100,00	106		96,36	243		90,00	85		94,44	675		94,41
OYUNCAK 34	Evet	0	65	0,00	5	90	5,56	2	90	2,22	8	110	7,27	27	270	10,00	22	90	24,44	64	715	8,95
	Hayır	65		100,00	85		94,44	88		97,78	102		92,73	243		90,00	68		75,56	651		91,05
OYUNCAK 35	Evet	0	65	0,00	6	90	6,67	4	90	4,44	9	110	8,18	29	270	10,74	20	90	22,22	68	715	9,51
	Hayır	65		100,00	84		93,33	86		95,56	101		91,82	241		89,26	70		77,78	647		90,49
OYUNCAK 36	Evet	0	65	0,00	6	90	6,67	4	90	4,44	7	110	6,36	31	270	11,48	18	90	20,00	66	715	9,23
	Hayır	65		100,00	84		93,33	86		95,56	103		93,64	239		88,52	72		80,00	649		90,77

Oyuncak No	Yanıtlar	Psikomotor Gelişim Özelliklerine (Büyük kas gelişimi) Göre Oyuncakların Durumu			Psikomotor Gelişim Özelliklerine (Küçük kas gelişimi) Göre Oyuncakların Durumu			Özbakım Becerilerinin Kazanımlarına Göre Oyuncakların Durumu			Sosyal ve Duygusal Gelişim Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu			Bilişsel Gelişim Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu			Dil Gelişim Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu			GENEL FREKANSLAR VE YÜZDELER		
		n		%	n		%	n		%	n		%	n		%	n		%	n		%
OYUNCAK 37	Evet	0	65	0,00	2	90	2,22	4	90	4,44	9	110	8,18	27	267	10,11	10	90	11,11	52	712	7,30
	Hayır	65		100,00	88		97,78	86		95,56	101		91,82	240		89,89	80		88,89	660		92,70
OYUNCAK 38	Evet	0	65	0,00	3	90	3,33	9	90	10,00	7	110	6,36	22	270	8,15	20	90	22,22	61	715	8,53
	Hayır	65		100,00	87		96,67	81		90,00	103		93,64	248		91,85	70		77,78	654		91,47
OYUNCAK 39	Evet	0	65	0,00	3	90	3,33	4	90	4,44	14	110	12,73	30	270	11,11	15	90	16,67	66	715	9,23
	Hayır	65		100,00	87		96,67	86		95,56	96		87,27	240		88,89	75		83,33	649		90,77
OYUNCAK 40	Evet	0	65	0,00	3	90	3,33	7	90	7,78	19	110	17,27	24	269	8,92	13	90	14,44	66	714	9,24
	Hayır	65		100,00	87		96,67	83		92,22	91		82,73	245		91,08	77		85,56	648		90,76
OYUNCAK 41	Evet	0	65	0,00	3	90	3,33	6	90	6,67	8	110	7,27	18	270	6,67	11	90	12,22	46	715	6,43
	Hayır	65		100,00	87		96,67	84		93,33	102		92,73	252		93,33	79		87,78	669		93,57
OYUNCAK 42	Evet	0	65	0,00	4	90	4,44	12	90	13,33	14	110	12,73	22	268	8,21	13	90	14,44	65	713	9,12
	Hayır	65		100,00	86		95,56	78		86,67	96		87,27	246		91,79	77		85,56	648		90,88
OYUNCAK 43	Evet	0	65	0,00	4	90	4,44	0	90	0,00	11	110	10,00	18	270	6,67	16	90	17,78	49	715	6,85
	Hayır	65		100,00	86		95,56	90		100,00	99		90,00	252		93,33	74		82,22	666		93,15
OYUNCAK 44	Evet	0	65	0,00	4	90	4,44	10	90	11,11	10	110	9,09	24	270	8,89	19	90	21,11	67	715	9,37
	Hayır	65		100,00	86		95,56	80		88,89	100		90,91	246		91,11	71		78,89	648		90,63
OYUNCAK 45	Evet	0	65	0,00	9	90	10,00	0	90	0,00	6	110	5,45	14	270	5,19	12	90	13,33	41	715	5,73
	Hayır	65		100,00	81		90,00	90		100,00	104		94,55	256		94,81	78		86,67	674		94,27
OYUNCAK 46	Evet	0	65	0,00	2	90	2,22	4	90	4,44	4	110	3,64	17	270	6,30	14	90	15,56	41	715	5,73
	Hayır	65		100,00	88		97,78	86		95,56	106		96,36	253		93,70	76		84,44	674		94,27
OYUNCAK 47	Evet	0	65	0,00	2	90	2,22	4	90	4,44	6	110	5,45	16	270	5,93	8	90	8,89	36	715	5,03
	Hayır	65		100,00	88		97,78	86		95,56	104		94,55	254		94,07	82		91,11	679		94,97
OYUNCAK 48	Evet	0	65	0,00	2	90	2,22	2	90	2,22	6	110	5,45	15	270	5,56	7	90	7,78	32	715	4,48
	Hayır	65		100,00	88		97,78	88		97,78	104		94,55	255		94,44	83		92,22	683		95,52
OYUNCAK 49	Evet	0	65	0,00	3	90	3,33	0	90	0,00	9	110	8,18	22	270	8,15	8	90	8,89	42	715	5,87
	Hayır	65		100,00	87		96,67	90		100,00	101		91,82	248		91,85	82		91,11	673		94,13
OYUNCAK 50	Evet	0	65	0,00	3	90	3,33	0	90	0,00	8	110	7,27	22	270	8,15	9	90	10,00	42	715	5,87
	Hayır	65		100,00	87		96,67	90		100,00	102		92,73	248		91,85	81		90,00	673		94,13
OYUNCAK 51	Evet	0	65	0,00	2	90	2,22	0	90	0,00	5	110	4,55	32	270	11,85	15	90	16,67	54	715	7,55
	Hayır	65		100,00	88		97,78	90		100,00	105		95,45	238		88,15	75		83,33	661		92,45
OYUNCAK 52	Evet	0	65	0,00	3	90	3,33	0	90	0,00	10	110	9,09	25	270	9,26	17	90	18,89	55	715	7,69
	Hayır	65		100,00	87		96,67	90		100,00	100		90,91	245		90,74	73		81,11	660		92,31
OYUNCAK 53	Evet	0	65	0,00	2	90	2,22	10	90	11,11	9	110	8,18	26	270	9,63	19	90	21,11	66	715	9,23
	Hayır	65		100,00	88		97,78	80		88,89	101		91,82	244		90,37	71		78,89	649		90,77

Oyuncak No	Yanıtlar	Psikomotor Gelişim Özelliklerine (Büyük kas gelişimi) Göre Oyuncakların Durumu			Psikomotor Gelişim Özelliklerine (Küçük kas gelişimi) Göre Oyuncakların Durumu			Özbakım Becerilerinin Kazanımlarına Göre Oyuncakların Durumu			Sosyal ve Duygusal Gelişim Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu			Bilişsel Gelişim Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu			Dil Gelişim Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu			GENEL FREKANSLAR VE YÜZDELER		
		n		%	n		%	n		%	n		%	n		%	n		%	n		%
OYUNCAK 54	Evet	0	65	0,00	1	90	1,11	0	90	0,00	3	110	2,73	20	270	7,41	9	90	10,00	33	715	4,62
	Hayır	65		100,00	89		98,89	90		100,00	107		97,27	250		92,59	81		90,00	682		95,38
OYUNCAK 55	Evet	0	65	0,00	2	90	2,22	0	90	0,00	5	110	4,55	21	270	7,78	6	90	6,67	34	715	4,76
	Hayır	65		100,00	88		97,78	90		100,00	105		95,45	249		92,22	84		93,33	681		95,24
OYUNCAK 56	Evet	0	65	0,00	2	90	2,22	0	90	0,00	2	110	1,82	27	270	10,00	6	90	6,67	37	715	5,17
	Hayır	65		100,00	88		97,78	90		100,00	108		98,18	243		90,00	84		93,33	678		94,83
OYUNCAK 57	Evet	0	65	0,00	1	90	1,11	9	90	10,00	13	110	11,82	24	270	8,89	16	90	17,78	63	715	8,81
	Hayır	65		100,00	89		98,89	81		90,00	97		88,18	246		91,11	74		82,22	652		91,19
OYUNCAK 58	Evet	0	65	0,00	3	90	3,33	0	90	0,00	5	110	4,55	22	270	8,15	7	89	7,87	37	714	5,18
	Hayır	65		100,00	87		96,67	90		100,00	105		95,45	248		91,85	82		92,13	677		94,82
OYUNCAK 59	Evet	0	65	0,00	3	90	3,33	0	90	0,00	4	110	3,64	25	270	9,26	10	90	11,11	42	715	5,87
	Hayır	65		100,00	87		96,67	90		100,00	106		96,36	245		90,74	80		88,89	673		94,13
OYUNCAK 60	Evet	0	65	0,00	5	90	5,56	5	90	5,56	2	110	1,82	5	270	1,85	3	90	3,33	20	715	2,80
	Hayır	65		100,00	85		94,44	85		94,44	108		98,18	265		98,15	87		96,67	695		97,20
OYUNCAK 61	Evet	0	65	0,00	2	90	2,22	0	90	0,00	5	110	4,55	18	270	6,67	5	90	5,56	30	715	4,20
	Hayır	65		100,00	88		97,78	90		100,00	105		95,45	252		93,33	85		94,44	685		95,80
OYUNCAK	Evet	0	65	0,00	2	90	2,22	0	90	0,00	7	110	6,36	27	270	10,00	7	90	7,78	43	715	6,01

62	Hayır	65		100,00	88		97,78	90		100,00	103		93,64	243		90,00	83		92,22	672		93,99
OYUNCAK 63	Evet	0	65	0,00	2	90	2,22	0	90	0,00	9	110	8,18	11	270	4,07	18	90	20,00	40	715	5,59
	Hayır	65		100,00	88		97,78	90		100,00	101		91,82	259		95,93	72		80,00	675		94,41
OYUNCAK 64	Evet	0	65	0,00	1	90	1,11	0	90	0,00	2	110	1,82	27	270	10,00	3	90	3,33	33	715	4,62
	Hayır	65		100,00	89		98,89	90		100,00	108		98,18	243		90,00	87		96,67	682		95,38
OYUNCAK 65	Evet	0	65	0,00	5	90	5,56	4	90	4,44	2	110	1,82	6	270	2,22	6	90	6,67	23	715	3,22
	Hayır	65		100,00	85		94,44	86		95,56	108		98,18	264		97,78	84		93,33	692		96,78
OYUNCAK 66	Evet	0	65	0,00	3	90	3,33	0	90	0,00	5	110	4,55	24	270	8,89	16	90	17,78	48	715	6,71
	Hayır	65		100,00	87		96,67	90		100,00	105		95,45	246		91,11	74		82,22	667		93,29
OYUNCAK 67	Evet	0	65	0,00	2	90	2,22	0	90	0,00	8	110	7,27	18	270	6,67	11	90	12,22	39	715	5,45
	Hayır	65		100,00	88		97,78	90		100,00	102		92,73	252		93,33	79		87,78	676		94,55
OYUNCAK 68	Evet	0	65	0,00	2	90	2,22	0	90	0,00	6	110	5,45	19	270	7,04	15	90	16,67	42	715	5,87
	Hayır	65		100,00	88		97,78	90		100,00	104		94,55	251		92,96	75		83,33	673		94,13
OYUNCAK 69	Evet	0	65	0,00	5	90	5,56	0	90	0,00	6	110	5,45	15	270	5,56	3	90	3,33	29	715	4,06
	Hayır	65		100,00	85		94,44	90		100,00	104		94,55	255		94,44	87		96,67	686		95,94
OYUNCAK 70	Evet	0	65	0,00	5	90	5,56	0	90	0,00	6	110	5,45	16	270	5,93	4	90	4,44	31	715	4,34
	Hayır	65		100,00	85		94,44	90		100,00	104		94,55	254		94,07	86		95,56	684		95,66
OYUNCAK 71	Evet	0	65	0,00	4	90	4,44	0	90	0,00	6	110	5,45	21	270	7,78	10	90	11,11	41	715	5,73
	Hayır	65		100,00	86		95,56	90		100,00	104		94,55	249		92,22	80		88,89	674		94,27

Oyuncak No	Yanıtlar	Psikomotor Gelişim Özelliklerine (Büyük kas gelişimi) Göre Oyuncakların Durumu			Psikomotor Gelişim Özelliklerine (Küçük kas gelişimi) Göre Oyuncakların Durumu			Özbakım Becerilerinin Kazanımlarına Göre Oyuncakların Durumu			Sosyal ve Duygusal Gelişim Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu			Bilişsel Gelişim Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu			Dil Gelişim Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu			GENEL FREKANSLAR VE YÜZDELER		
		n		%	n		%	n		%	n		%	n		%	n		%	n		%
OYUNCAK 72	Evet	0	65	0,00	4	90	4,44	0	90	0,00	7	110	6,36	16	270	5,93	6	90	6,67	33	715	4,62
	Hayır	65		100,00	86		95,56	90		100,00	103		93,64	254		94,07	84		93,33	682		95,38
OYUNCAK 73	Evet	0	65	0,00	6	90	6,67	1	90	1,11	8	110	7,27	21	270	7,78	7	90	7,78	43	715	6,01
	Hayır	65		100,00	84		93,33	89		98,89	102		92,73	249		92,22	83		92,22	672		93,99
OYUNCAK 74	Evet	0	65	0,00	4	90	4,44	0	90	0,00	11	110	10,00	18	270	6,67	15	90	16,67	48	715	6,71
	Hayır	65		100,00	86		95,56	90		100,00	99		90,00	252		93,33	75		83,33	667		93,29
OYUNCAK 75	Evet	0	65	0,00	5	90	5,56	0	90	0,00	5	110	4,55	13	270	4,81	4	90	4,44	27	715	3,78
	Hayır	65		100,00	85		94,44	90		100,00	105		95,45	257		95,19	86		95,56	688		96,22
OYUNCAK 76	Evet	0	65	0,00	4	90	4,44	0	90	0,00	16	110	14,55	18	270	6,67	13	90	14,44	51	715	7,13
	Hayır	65		100,00	86		95,56	90		100,00	94		85,45	252		93,33	77		85,56	664		92,87
OYUNCAK 77	Evet	0	65	0,00	5	90	5,56	2	90	2,22	4	110	3,64	11	270	4,07	7	90	7,78	29	715	4,06
	Hayır	65		100,00	85		94,44	88		97,78	106		96,36	259		95,93	83		92,22	686		95,94
OYUNCAK 78	Evet	0	65	0,00	4	90	4,44	0	90	0,00	6	110	5,45	16	270	5,93	9	90	10,00	35	715	4,90
	Hayır	65		100,00	86		95,56	90		100,00	104		94,55	254		94,07	81		90,00	680		95,10
OYUNCAK 79	Evet	0	65	0,00	5	90	5,56	0	90	0,00	5	110	4,55	23	270	8,52	6	90	6,67	39	715	5,45
	Hayır	65		100,00	85		94,44	90		100,00	105		95,45	247		91,48	84		93,33	676		94,55
OYUNCAK 80	Evet	0	65	0,00	5	90	5,56	0	90	0,00	6	110	5,45	18	270	6,67	6	90	6,67	35	715	4,90
	Hayır	65		100,00	85		94,44	90		100,00	104		94,55	252		93,33	84		93,33	680		95,10
OYUNCAK 81	Evet	0	65	0,00	1	90	1,11	0	90	0,00	7	110	6,36	21	270	7,78	9	90	10,00	38	715	5,31
	Hayır	65		100,00	89		98,89	90		100,00	103		93,64	249		92,22	81		90,00	677		94,69
OYUNCAK 82	Evet	0	65	0,00	4	90	4,44	0	90	0,00	9	110	8,18	18	270	6,67	6	90	6,67	37	715	5,17
	Hayır	65		100,00	86		95,56	90		100,00	101		91,82	252		93,33	84		93,33	678		94,83
OYUNCAK 83	Evet	0	65	0,00	7	90	7,78	0	90	0,00	3	110	2,73	23	270	8,52	9	90	10,00	42	715	5,87
	Hayır	65		100,00	83		92,22	90		100,00	107		97,27	247		91,48	81		90,00	673		94,13
OYUNCAK 84	Evet	3	65	4,62	0	90	0,00	4	90	4,44	15	110	13,64	2	270	0,74	14	90	15,56	38	715	5,31
	Hayır	62		95,38	90		100,00	86		95,56	95		86,36	268		99,26	76		84,44	677		94,69
OYUNCAK 85	Evet	0	65	0,00	2	90	2,22	8	90	8,89	12	110	10,91	10	270	3,70	18	90	20,00	50	715	6,99
	Hayır	65		100,00	88		97,78	82		91,11	98		89,09	260		96,30	72		80,00	665		93,01
OYUNCAK 86	Evet	0	65	0,00	3	90	3,33	9	90	10,00	13	110	11,82	6	270	2,22	15	90	16,67	46	715	6,43
	Hayır	65		100,00	87		96,67	81		90,00	97		88,18	264		97,78	75		83,33	669		93,57
OYUNCAK 87	Evet	0	65	0,00	5	90	5,56	1	90	1,11	8	110	7,27	10	270	3,70	8	90	8,89	32	715	4,48
	Hayır	65		100,00	85		94,44	89		98,89	102		92,73	260		96,30	82		91,11	683		95,52
OYUNCAK 88	Evet	0	65	0,00	5	90	5,56	0	90	0,00	14	110	12,73	15	270	5,56	11	90	12,22	45	715	6,29
	Hayır	65		100,00	85		94,44	90		100,00	96		87,27	255		94,44	79		87,78	670		93,71
OYUNCAK 89	Evet	0	65	0,00	2	90	2,22	5	90	5,56	11	110	10,00	2	270	0,74	8	90	8,89	28	715	3,92
	Hayır	65		100,00	88		97,78	85		94,44	99		90,00	268		99,26	82		91,11	687		96,08

Oyuncak No	Yanıtlar	Psikomotor Gelişim Özelliklerine (Büyük kas gelişimi) Göre Oyuncakların Durumu			Psikomotor Gelişim Özelliklerine (Küçük kas gelişimi) Göre Oyuncakların Durumu			Özbakım Becerilerinin Kazanımlarına Göre Oyuncakların Durumu			Sosyal ve Duygusal Gelişim Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu			Bilişsel Gelişim Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu			Dil Gelişim Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu			GENEL FREKANSLAR VE YÜZDELER		
		n		%	n		%	n		%	n		%	n		%	n		%	n		%
OYUNCAK 90	Evet	0	65	0,00	1	90	1,11	5	90	5,56	16	110	14,55	2	270	0,74	9	90	10,00	33	715	4,62
	Hayır	65		100,00	89		98,89	85		94,44	94		85,45	268		99,26	81		90,00	682		95,38
OYUNCAK 91	Evet	0	65	0,00	4	90	4,44	0	90	0,00	12	110	10,91	10	270	3,70	11	90	12,22	37	715	5,17
	Hayır	65		100,00	86		95,56	90		100,00	98		89,09	260		96,30	79		87,78	678		94,83
OYUNCAK 92	Evet	0	65	0,00	1	90	1,11	6	90	6,67	17	110	15,45	6	270	2,22	8	90	8,89	38	715	5,31
	Hayır	65		100,00	89		98,89	84		93,33	93		84,55	264		97,78	82		91,11	677		94,69
OYUNCAK 93	Evet	4	65	6,15	5	90	5,56	0	90	0,00	9	110	8,18	8	270	2,96	12	90	13,33	38	715	5,31
	Hayır	61		93,85	85		94,44	90		100,00	101		91,82	262		97,04	78		86,67	677		94,69
OYUNCAK 94	Evet	4	65	6,15	4	90	4,44	0	90	0,00	9	110	8,18	5	270	1,85	10	90	11,11	32	715	4,48
	Hayır	61		93,85	86		95,56	90		100,00	101		91,82	265		98,15	80		88,89	683		95,52
OYUNCAK 95	Evet	4	65	6,15	1	90	1,11	0	90	0,00	9	110	8,18	6	270	2,22	8	90	8,89	28	715	3,92
	Hayır	61		93,85	89		98,89	90		100,00	101		91,82	264		97,78	82		91,11	687		96,08
OYUNCAK 96	Evet	0	65	0,00	8	90	8,89	0	90	0,00	13	110	11,82	24	270	8,89	14	90	15,56	59	715	8,25
	Hayır	65		100,00	82		91,11	90		100,00	97		88,18	246		91,11	76		84,44	656		91,75
OYUNCAK 97	Evet	0	65	0,00	8	90	8,89	1	90	1,11	13	110	11,82	28	270	10,37	10	90	11,11	60	715	8,39
	Hayır	65		100,00	82		91,11	89		98,89	97		88,18	242		89,63	80		88,89	655		91,61
OYUNCAK 98	Evet	0	65	0,00	7	90	7,78	0	90	0,00	9	110	8,18	19	270	7,04	10	90	11,11	45	715	6,29
	Hayır	65		100,00	83		92,22	90		100,00	101		91,82	251		92,96	80		88,89	670		93,71
OYUNCAK 99	Evet	0	65	0,00	4	90	4,44	0	90	0,00	11	110	10,00	7	270	2,59	13	90	14,44	35	715	4,90
	Hayır	65		100,00	86		95,56	90		100,00	99		90,00	263		97,41	77		85,56	680		95,10
OYUNCAK 100	Evet	0	65	0,00	8	90	8,89	1	90	1,11	13	110	11,82	27	270	10,00	11	90	12,22	60	715	8,39
	Hayır	65		100,00	82		91,11	89		98,89	97		88,18	243		90,00	79		87,78	655		91,61
OYUNCAK 101	Evet	0	65	0,00	7	90	7,78	0	90	0,00	18	110	16,36	9	270	3,33	12	90	13,33	46	715	6,43
	Hayır	65		100,00	83		92,22	90		100,00	92		83,64	261		96,67	78		86,67	669		93,57
OYUNCAK 102	Evet	0	65	0,00	7	90	7,78	1	90	1,11	12	110	10,91	23	270	8,52	12	90	13,33	55	715	7,69
	Hayır	65		100,00	83		92,22	89		98,89	98		89,09	247		91,48	78		86,67	660		92,31
OYUNCAK 103	Evet	0	65	0,00	7	90	7,78	0	90	0,00	11	110	10,00	14	270	5,19	16	90	17,78	48	715	6,71
	Hayır	65		100,00	83		92,22	90		100,00	99		90,00	256		94,81	74		82,22	667		93,29
OYUNCAK 104	Evet	0	65	0,00	7	90	7,78	0	90	0,00	11	110	10,00	14	270	5,19	16	90	17,78	48	715	6,71
	Hayır	65		100,00	83		92,22	90		100,00	99		90,00	256		94,81	74		82,22	667		93,29
OYUNCAK 105	Evet	3	65	4,62	6	90	6,67	0	90	0,00	14	110	12,73	25	270	9,26	17	90	18,89	65	715	9,09
	Hayır	62		95,38	84		93,33	90		100,00	96		87,27	245		90,74	73		81,11	650		90,91
OYUNCAK 106	Evet	0	65	0,00	7	90	7,78	0	90	0,00	16	110	14,55	19	270	7,04	15	90	16,67	57	715	7,97
	Hayır	65		100,00	83		92,22	90		100,00	94		85,45	251		92,96	75		83,33	658		92,03
OYUNCAK 107	Evet	10	65	15,38	0	90	0,00	0	90	0,00	17	110	15,45	5	270	1,85	17	90	18,89	49	715	6,85
	Hayır	55		84,62	90		100,00	90		100,00	93		84,55	265		98,15	73		81,11	666		93,15

Oyuncak No	Yanıtlar	Psikomotor Gelişim Özelliklerine (Büyük kas gelişimi) Göre Oyuncakların Durumu			Psikomotor Gelişim Özelliklerine (Küçük kas gelişimi) Göre Oyuncakların Durumu			Özbakım Becerilerinin Kazanımlarına Göre Oyuncakların Durumu			Sosyal ve Duygusal Gelişim Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu			Bilişsel Gelişim Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu			Dil Gelişim Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu			GENEL FREKANSLAR VE YÜZDELER		
		n		%	n		%	n		%	n		%	n		%	n		%	n		%
OYUNCAK 108	Evet	9	65	13,85	0	90	0,00	0	90	0,00	17	110	15,45	5	270	1,85	22	90	24,44	53	715	7,41
	Hayır	56		86,15	90		100,00	90		100,00	93		84,55	265		98,15	68		75,56	662		92,59
OYUNCAK 109	Evet	29	65	44,62	0	90	0,00	0	90	0,00	38	110	34,55	2	270	0,74	14	90	15,56	83	715	11,61
	Hayır	36		55,38	90		100,00	90		100,00	72		65,45	268		99,26	76		84,44	632		88,39
OYUNCAK 110	Evet	1	65	1,54	9	90	10,00	0	90	0,00	5	110	4,55	9	270	3,33	7	90	7,78	31	715	4,34
	Hayır	64		98,46	81		90,00	90		100,00	105		95,45	261		96,67	83		92,22	684		95,66
OYUNCAK 111	Evet	7	65	10,77	0	90	0,00	0	90	0,00	4	110	3,64	9	270	3,33	5	90	5,56	25	715	3,50
	Hayır	58		89,23	90		100,00	90		100,00	106		96,36	261		96,67	85		94,44	690		96,50
OYUNCAK 112	Evet	4	65	6,15	0	90	0,00	0	90	0,00	5	110	4,55	6	270	2,22	2	90	2,22	17	715	2,38
	Hayır	61		93,85	90		100,00	90		100,00	105		95,45	264		97,78	88		97,78	698		97,62
OYUNCAK 113	Evet	4	65	6,15	0	90	0,00	0	90	0,00	16	110	14,55	7	270	2,59	9	90	10,00	36	715	5,03
	Hayır	61		93,85	90		100,00	90		100,00	94		85,45	263		97,41	81		90,00	679		94,97
OYUNCAK 114	Evet	3	65	4,62	0	90	0,00	0	90	0,00	9	110	8,18	3	270	1,11	8	90	8,89	23	715	3,22
	Hayır	62		95,38	90		100,00	90		100,00	101		91,82	267		98,89	82		91,11	692		96,78
OYUNCAK 115	Evet	4	65	6,15	0	90	0,00	0	90	0,00	7	110	6,36	4	270	1,48	5	90	5,56	20	715	2,80
	Hayır	61		93,85	90		100,00	90		100,00	103		93,64	266		98,52	85		94,44	695		97,20
OYUNCAK 116	Evet	1	65	1,54	4	90	4,44	0	90	0,00	7	110	6,36	3	270	1,11	5	90	5,56	20	715	2,80
	Hayır	64		98,46	86		95,56	90		100,00	103		93,64	267		98,89	85		94,44	695		97,20
OYUNCAK 117	Evet	7	65	10,77	1	90	1,11	0	90	0,00	9	110	8,18	3	270	1,11	3	90	3,33	23	715	3,22
	Hayır	58		89,23	89		98,89	90		100,00	101		91,82	267		98,89	87		96,67	692		96,78
OYUNCAK 118	Evet	8	65	12,31	0	90	0,00	0	90	0,00	11	110	10,00	4	270	1,48	3	90	3,33	26	715	3,64
	Hayır	57		87,69	90		100,00	90		100,00	99		90,00	266		98,52	87		96,67	689		96,36
OYUNCAK 119	Evet	1	65	1,54	4	90	4,44	0	90	0,00	8	110	7,27	3	270	1,11	4	90	4,44	20	715	2,80
	Hayır	64		98,46	86		95,56	90		100,00	102		92,73	267		98,89	86		95,56	695		97,20
OYUNCAK 120	Evet	1	65	1,54	9	90	10,00	0	90	0,00	11	110	10,00	1	270	0,37	7	90	7,78	29	715	4,06
	Hayır	64		98,46	81		90,00	90		100,00	99		90,00	269		99,63	83		92,22	686		95,94
OYUNCAK 121	Evet	0	65	0,00	8	90	8,89	1	90	1,11	3	110	2,73	16	270	5,93	8	90	8,89	36	715	5,03
	Hayır	65		100,00	82		91,11	89		98,89	107		97,27	254		94,07	82		91,11	679		94,97
OYUNCAK 122	Evet	0	65	0,00	8	90	8,89	3	90	3,33	3	110	2,73	11	270	4,07	6	90	6,67	31	715	4,34
	Hayır	65		100,00	82		91,11	87		96,67	107		97,27	259		95,93	84		93,33	684		95,66
OYUNCAK 123	Evet	0	65	0,00	8	90	8,89	3	90	3,33	4	110	3,64	15	270	5,56	7	90	7,78	37	715	5,17
	Hayır	65		100,00	82		91,11	87		96,67	106		96,36	255		94,44	83		92,22	678		94,83
OYUNCAK 124	Evet	0	65	0,00	1	90	1,11	0	90	0,00	7	110	6,36	25	270	9,26	19	90	21,11	52	715	7,27
	Hayır	65		100,00	89		98,89	90		100,00	103		93,64	245		90,74	71		78,89	663		92,73
OYUNCAK 125	Evet	0	65	0,00	2	90	2,22	6	90	6,67	4	110	3,64	17	270	6,30	8	90	8,89	37	715	5,17
	Hayır	65		100,00	88		97,78	84		93,33	106		96,36	253		93,70	82		91,11	678		94,83

Oyuncak No	Yanıtlar	Psikomotor Gelişim Özelliklerine (Büyük kas gelişimi) Göre Oyuncakların Durumu			Psikomotor Gelişim Özelliklerine (Küçük kas gelişimi) Göre Oyuncakların Durumu			Özbakım Becerilerinin Kazanımlarına Göre Oyuncakların Durumu			Sosyal ve Duygusal Gelişim Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu			Bilişsel Gelişim Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu			Dil Gelişim Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu			GENEL FREKANSLAR VE YÜZDELER		
		n		%	n		%	n		%	n		%	n		%	n		%	n		%
OYUNCAK 126	Evet	0	65	0,00	2	90	2,22	6	90	6,67	6	110	5,45	17	270	6,30	8	89	8,99	39	714	5,46
	Hayır	65		100,00	88		97,78	84		93,33	104		94,55	253		93,70	81		91,01	675		94,54
OYUNCAK 127	Evet	0	65	0,00	9	90	10,00	0	90	0,00	6	110	5,45	14	270	5,19	12	90	13,33	41	715	5,73
	Hayır	65		100,00	81		90,00	90		100,00	104		94,55	256		94,81	78		86,67	674		94,27
OYUNCAK 128	Evet	0	65	0,00	9	90	10,00	0	90	0,00	10	110	9,09	19	270	7,04	13	90	14,44	51	715	7,13
	Hayır	65		100,00	81		90,00	90		100,00	100		90,91	251		92,96	77		85,56	664		92,87

Tablo1 incelendiğinde, yarım-bütün kavramlarını kazanmaya, büyükten küçüğe sıralamaya, eşleştirme yapmaya, sıralama becerisini geliştirmeye, olay sıralamasına, 1'den 10'a kadar rakamları kavramaya yardımcı olan domino, yap-boz ve saat tarzı oyuncakların bilişsel gelişim alanını desteklediği görülmektedir. Ucu topuzlu oyuncakların, hamur ve merdane içeren oyuncakların, resim-yazı tahtasının, dikiş setinin ve bağlama işlemini yapmaya yönelik oyuncakların küçük kas hareket gelişimini, bisiklet, yürüme tahtaları, kaydırak ve basket potası tarzı oyuncakların ise büyük kas hareket gelişimini desteklediği görülmektedir. Aile bireylerini ve mesleklerin kullandıkları araç gereçleri tanıtan oyuncakların, makyaj setlerinin yüksek yüzde oranlarıyla olmasa da sosyal-duygusal gelişim alanını desteklediği görülmektedir. Örnekleme alınan oyuncakların öz bakım becerilerinin kazanımına ilişkin yüksek yüzde değerlerine sahip olmadığı görülmektedir. Üzerlerindeki resimleri yorumlamaları, gördüklerini anlatmaları, davranışlarının nedenini açıklamaları yönleriyle yap-bozların, legoların, meslekleri tanıtmaya ve eşleştirme yapmaya yönelik oyuncakların 36-72 aylık çocukların dil gelişimlerini desteklediği görülmektedir.

Oyuncakların bilişsel gelişim ve dil gelişim alanlarını, diğer gelişim alanlarına göre daha yüksek yüzde oranlarıyla destekledikleri görülmektedir. Bu durumun, ailelerin hareket gelişimine ve öz bakım becerilerinin kazanımına gereken özeni göstermemelerinden ve akademik becerilerin kazanılmasını, diğer becerilerin kazanılmasına göre daha fazla önemsemelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Ya ailelerin bilinçlendirilerek, sadece akademik başarıya değil tüm gelişim alanlarına yönelik oyuncak talep etmeleri sağlanmalı, ya da üretici firmaların bilinçlendirilerek tüm gelişim alanlarına yönelik ürettikleri oyuncak sayılarının arttırılarak ailelerin diğer gelişim alanlarına yönelik de oyuncak almalarının sağlanabileceği düşünülmektedir.

1. Alt Probleme İlişkin Bulgular

1.Alt Problem: 36 -72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncaklar, çocukların psikomotor gelişimine uygun mudur?

a) Büyük kasların hareket gelişimine uygun mudur?

36 -72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncakları, çocukların büyük kasların hareket gelişimlerine uygunluğunu incelemek amacıyla belirlenen 13 kritere göre incelenmesine ait cevaplardan, 1 kişinin 13. kriter için cevabı geri gelmemiştir. Geri alınamayan bu veri, kayıp veri olarak kabul edilmiştir. 36 -72 aylık çocuklar için tasarlanmış 128 oyuncağın, onların büyük kasların hareket gelişimine uygun olup olmadığına ilişkin yüzde ve frekans değerleri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2: Oyuncakların, Çocukların Psikomotor Gelişim (Büyük Kasların Hareket Gelişim) Özelliklerine Uygun Olup Olmadığına İlişkin Yüzde ve Frekans Değerler

Psikomotor Gelişim (Büyük Kasların Hareket Gelişimi) Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu			**N**		**Top.**	**Yüzde (%)**		**Top.**
Gelişim Alanı	No	Kriterler	**Evet**	**Hayır**		**Evet**	**Hayır**	
Büyük Kas Gelişimi	1	Denge hareketleri yapmaya yöneliktir.	**49**	**591**	**640**	**7,66**	**92,34**	**100**
	2	Çift ayakla ileri geri sıçrama hareketleri yapmaya yöneliktir.	**3**	**637**	**640**	**0,47**	**99,53**	**100**
	3	Çift ayakla uzağa atlamaya yöneliktir.	**1**	**639**	**640**	**0,16**	**99,84**	**100**
	4	Tek ayakla sıçrama hareketleri yapmaya yöneliktir.	**2**	**638**	**640**	**0,31**	**99,69**	**100**
	5	Tek ayak üzerinde durmaya yöneliktir.	**1**	**639**	**640**	**0,16**	**99,84**	**100**
	6	Tutma,yakalama davranışına yöneliktir.	**4**	**636**	**640**	**0,63**	**99,38**	**100**
	7	Atma davranışına yöneliktir.	**5**	**635**	**640**	**0,78**	**99,22**	**100**
	8	Parmak ucu ile hareket etmeye yöneliktir.	**7**	**633**	**640**	**1,09**	**98,91**	**100**
	9	Topuk ile hareket etmeye yöneliktir.	**1**	**639**	**640**	**0,16**	**99,84**	**100**
	10	Yükseklikten atlamaya yöneliktir.	**0**	**640**	**640**	**0,00**	**100,00**	**100**
	11	Ritmik hareketler yapmaya yöneliktir.	**19**	**621**	**640**	**2,97**	**97,03**	**100**
	12	İleriye geriye doğru hareketlerle dengede durmaya yöneliktir.	**23**	**617**	**640**	**3,59**	**96,41**	**100**

Psikomotor Gelişim (Büyük Kasların Hareket Gelişimi) Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu			N		Top.	Yüzde (%)		Top.
Gelişim Alanı	No	Kriterler	**Evet**	**Hayır**		**Evet**	**Hayır**	
	13	Ayak değiştirerek merdiven inip çıkmaya yöneliktir.	**8**	**631**	**639**	**1,25**	**98,75**	**100**
ARA TOPLAMLAR (Frekans)			**123**	**8196**	**8319**	**1,48**	**98,52**	**100**
Toplam (N)			**8320**	**8320**	**16640**			
Yüzde Değerleri %			**1,48**	**98,51**	**99,99**			

Tablo 2 incelendiğinde, her kriter için yapılan 640 gözlem sonucunda 36 -72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncakların denge hareketlerini yapmayı % 7,66 (n=49), ileriye geriye doğru hareketlerle dengede durmayı % 3,59 (n=23), ritmik hareketler yapmayı % 2,97 (n=19), ayak değiştirerek merdiven inip çıkmayı % 1,25 (n=8) oranında desteklediği, yükseklikten atlamayı desteklemediği görülmektedir. Bulgulara göre 36-72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncaklar, çocukların büyük kas gelişimini %1,48 (n=123) oranında desteklemekte, % 98,52 (n=8196) oranında desteklememektedir.

Hanline ve arkadaşlarının (2001) okul öncesi çocuklarının bloklarla yapı-inşa becerilerinin gelişimini gözlemledikleri araştırmanın sonucuna göre, yaş büyüdükçe çocukların inşa becerilerinin geliştiğini, aynı zamanda bloklarla yapı-inşa çalışmalarının, çocukların becerilerini geliştirmede pozitif etkilerinin olduğunu göstermiştir.

Araştırmanın bulgularına göre, örnekleme alınan oyuncaklar incelendiğinde oyuncak üreticisi firmaların büyük kas gelişimi alanını çok fazla önemsemedikleri düşünülmektedir.

b) Küçük kasların hareket gelişimine uygun mudur?

36 -72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncaklar, çocukların küçük kasların hareket gelişimlerine uygunluğunu incelemek amacıyla belirlenen 18 kritere göre, 5 gözlemci tarafından incelenmiştir. Tablo 3'de 36-72 aylık çocuklar için tasarlanmış

128 oyuncağın, çocukların küçük kasların hareket gelişimlerine uygunluk durumuna ilişkin yüzde ve frekans değerleri verilmiştir.

Tablo 3: Oyuncakların, Çocukların Psikomotor Gelişim (Küçük Kasların Hareket Gelişimi) Özelliklerine Uygun Olup Olmadığına İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri

Psikomotor Gelişim (Küçük Kasların Hareket Gelişimi) Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu			**N**		**Top.**	**Yüzde (%)**		
Gelişim Alanı	No	Kriterler	**Evet**	**Hayır**		**Evet**	**Hayır**	**Top.**
Küçük Kasların Hareket Gelişimi	1	Modele bakarak daireyi çizmesine yöneliktir.	**13**	**627**	**640**	**2,03**	**97,97**	**100**
	2	Modele bakarak kareyi çizmesine yöneliktir.	**13**	**627**	**640**	**2,03**	**97,97**	**100**
	3	Modele bakarak üçgeni çizmesine yöneliktir.	**12**	**628**	**640**	**1,88**	**98,13**	**100**
	4	Modele bakarak dikdörtgeni çizmesine yöneliktir.	**11**	**629**	**640**	**1,72**	**98,28**	**100**
	5	Makasla kesme işlemini yapmasına yöneliktir.	**4**	**636**	**640**	**0,63**	**99,38**	**100**
	6	Kalem tutmaya yöneliktir.	**92**	**548**	**640**	**14,38**	**85,63**	**100**
	7	Yumuşak materyalleri kullanarak değişik şekiller oluşturmaya yöneliktir.	**7**	**633**	**640**	**1,09**	**98,91**	**100**
	8	Yumuşak materyalleri kullanarak kompozisyon oluşturmaya yöneliktir.	**8**	**632**	**640**	**1,25**	**98,75**	**100**
	9	Eksik çizilmiş insan resimleri tamamlamaya yöneliktir.	**22**	**618**	**640**	**3,44**	**96,56**	**100**
	10	Çeşitli şekiller çizip boyama yapmaya yöneliktir.	**7**	**633**	**640**	**1,09**	**98,91**	**100**

Psikomotor Gelişim (Küçük Kasların Hareket Gelişimi) Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu			N		Top.	Yüzde (%)		
Gelişim Alanı	No	Kriterler	Evet	Hayır		Evet	Hayır	Top.
Küçük Kasların Hareket Gelişimi	11	Baskı işlemini yapmaya yöneliktir.	**0**	**640**	**640**	**0,00**	**100,00**	**100**
	12	Yapıştırma işlemini yapmaya yöneliktir.	**6**	**634**	**640**	**0,94**	**99,06**	**100**
	13	Takma çıkarma (sökme) işlemini yapmaya yöneliktir.	**223**	**417**	**640**	**34,84**	**65,16**	**100**
	14	Yatay, dikey, eğri ve eğik çizgileri çizmeye yöneliktir.	**12**	**628**	**640**	**1,88**	**98,13**	**100**
	15	İpe boncuk makarna gibi nesneleri dizmeye yöneliktir.	**30**	**610**	**640**	**4,69**	**95,31**	**100**
	16	Sıvıları bir kaptan başka bir kaba boşaltmaya yöneliktir.	**12**	**628**	**640**	**1,88**	**98,13**	**100**
	17	1-5 arası rakamları kopya etmeye yöneliktir.	**4**	**636**	**640**	**0,63**	**99,38**	**100**
	18	Bloklardan kule yapmaya yöneliktir.	**38**	**602**	**640**	**5,94**	**94,06**	**100**
ARA TOPLAMLAR (Frekans)			**514**	**11006**	**11520**			
Toplam (N)			**11520**	**11520**	**23040**	**4,46**	**95,54**	**100**
Yüzde Değerleri %			**4,46**	**95,54**	**100,00**			

Tablo 3 incelendiğinde, her kriter için yapılan 640 gözlem sonucunda, 36 -72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncakların takma çıkarma işlemini yapmayı % 34,84 (n=223), kalem tutmayı % 14,38 (n=92), bloklardan kule yapmayı % 5,94 (n=38), ipe boncuk makarna gibi nesneleri dizmeyi % 4,69 (n=30), eksik çizilmiş

insan resimleri tamamlamayı % 3,44 (n=22) oranında desteklediği; baskı işlemini yapmayı desteklemediği görülmektedir. Bulgulara göre, 36-72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncakların, çocukların küçük kasların hareket gelişimini % 4,46 (n=514) oranında desteklediği, % 95,54 (n=11006) oranında desteklemediği görülmektedir.

Oyuncakların büyük kas motor gelişimine yönelik, düğme ilikleme ve çözme, fermuar açma ve kapama, bağcık bağlama ve çözme, delikten ip geçirme, dikme, örme, makasla kesme, kağıt katlama, yırtma ve yapıştırma, kalemle çizme, boyama, boyama için fırça kullanma, piyano çalmak için parmakları aynı çizgide hareket ettirme becerilerini desteklemesi gerekmektedir (Baykoç Dönmez, 2000:30). Araştırma bulgularına bakıldığında örnekleme alınan oyuncakların, bu becerileri kazandırmayı sadece % 4.46 oranında desteklediği görülmektedir.

2. Alt Probleme İlişkin Bulgular

2. Alt Problem: 36 -72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncaklar, çocukların öz bakım becerilerinin kazanımına uygun mudur?

36 -72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncaklar, çocukların öz bakım becerilerinin kazanımına uygunluğunu incelemek amacıyla belirlenen 18 kritere göre, 5 gözlemci tarafından incelenmiştir. Tablo 4'te 36-72 aylık çocuklar için tasarlanmış 128 oyuncağın, çocukların öz bakım becerilerinin kazanımına uygunluk durumuna ilişkin yüzde ve frekans değerleri verilmiştir.

Tablo 4: Oyuncakların, Çocukların Öz Bakım Becerilerinin Kazanımına Uygun Olup Olmadığına İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri

Öz Bakım Becerilerinin Kazanımına Göre Oyuncakların Durumu			N		Top.	Yüzde (%)		Top.
Gelişim Alanı	No	Kriterler	Evet	Hayır		Evet	Hayır	
Öz bakım Becerilerinin Kazanımlarına Göre Oyuncakların Durumu	1	Giysilerin önünü arkasını ayırt etmeye yöneliktir.	**30**	**610**	**640**	**4,69**	**95,31**	**100**
	2	Düğmeleri ilikleyip çözmeye yöneliktir.	**0**	**640**	**640**	**0,00**	**100,00**	**100**
	3	Saç tarama işlemini kazandırmaya yöneliktir.	**30**	**610**	**640**	**4,69**	**95,31**	**100**
	4	El yüz yıkama işlemini kazandırmaya yöneliktir.	**10**	**630**	**640**	**1,56**	**98,44**	**100**
	5	Diş fırçalama işlemini kazandırmaya yöneliktir.	**11**	**629**	**640**	**1,72**	**98,28**	**100**
	6	Tuvalet gereksinimi ile ilgili işleri yapmayı kazandırmaya yöneliktir.	**0**	**640**	**640**	**0,00**	**100,00**	**100**
	7	Ev işlerine yardımcı olmaya yöneliktir.	**11**	**629**	**640**	**1,72**	**98,28**	**100**
	8	Sofra araç gereçlerini doğru yerleştirmeyi kazandırmaya yöneliktir.	**7**	**633**	**640**	**1,09**	**98,91**	**100**
	9	Yemek yerken uygun araç gereci kullanmayı kazandırmaya yöneliktir.	**7**	**633**	**640**	**1,09**	**98,91**	**100**
	10	Tabağına servis tabağından yiyecek almayı kazandırmaya yöneliktir.	**6**	**634**	**640**	**0,94**	**99,06**	**100**
	11	Masada kirlettiği kendine ait yeri temizlemeyi kazandırmaya yöneliktir.	**0**	**640**	**640**	**0,00**	**100,00**	**100**
	12	Bıçakla yumuşak nesneleri kesmeye yöneliktir.	**0**	**640**	**640**	**0,00**	**100,00**	**100**
	13	Bıçakla ekmeğe yumuşak nesneleri sürmeye yöneliktir.	**0**	**640**	**640**	**0,00**	**100,00**	**100**
	14	Ayakkabı bağlama işlemini kazandırmaya yöneliktir.	**13**	**627**	**640**	**2,03**	**97,97**	**100**
	15	Duruma ve hava şartlarına göre giyecek seçmeyi kazandırmaya yöneliktir.	**25**	**615**	**640**	**3,91**	**96,09**	**100**
	16	Düğmesiz ve bağsız giysileri yardımsız giymeyi kazandırmaya yöneliktir.	**4**	**636**	**640**	**0,63**	**99,38**	**100**
	17	Askıya ceket, hırka asmayı kazandırmaya yöneliktir.	**7**	**633**	**640**	**1,09**	**98,91**	**100**
	18	Kendisine ait eşyaları toplama alışkanlığını kazandırmaya yöneliktir.	**9**	**631**	**640**	**1,41**	**98,59**	**100**
ARA TOPLAMLAR (Frekans)			**170**	**11350**	**11520**			
Toplam (N)			**11520**	**11520**	**23040**	**1,48**	**98,52**	**100**
Yüzde Değerleri %			**1,48**	**98,52**	**100,00**			

Tablo 4 incelendiğinde, 36 -72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncakların giysilerin önünü- arkasını ayırt etmeyi % 4,69 (n=30), saç tarama işlemini kazandırmayı % 4,69 (n=30), duruma ve hava şartlarına göre giyecek seçmeyi kazandırmayı % 3,91 (n=25), ayakkabı bağlama işlemini kazandırmayı % 2,03 (n=13), diş fırçalama işlemini kazandırmayı % 1,72 (n=11), ev işlerine yardımcı olmayı % 1,72 (n=11), kendisine ait eşyaları toplama alışkanlığını kazandırmayı % 1,41 (n=9) oranında desteklediği, düğme ilikleyip çözmeyi, tuvalet gereksinimi ile ilgili işleri yapmayı, masada kirlettiği kendine ait yeri temizlemeyi, bıçakla yumuşak nesneleri kesmeyi ve bıçakla ekmeğe yumuşak nesneleri sürmeyi kazandırmayı desteklemediği görülmektedir. Bulgulara göre, 36 -72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncakların, çocukların öz bakım becerilerini kazanmasını % 1,48 (n=170) oranında desteklediği, % 98,52 (n=11350) oranında desteklemediği görülmektedir.

3. Alt Probleme İlişkin Bulgular

3. Alt Problem: 36 -72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncaklar, çocukların sosyal-duygusal gelişimine uygun mudur?

36 -72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncaklar, çocukların sosyal-duygusal gelişimlerine uygunluğunu incelemek amacıyla belirlenen 22 kritere göre, 5 gözlemci tarafından incelenmiştir. Tablo5'te 36-72 aylık çocuklar için tasarlanmış 128 oyuncağın, çocukların sosyal-duygusal gelişimlerine uygunluk durumuna ilişkin yüzde ve frekans değerleri verilmiştir.

Tablo 5: Oyuncakların, Çocukların Sosyal-Duygusal Gelişim Özelliklerine Uygun Olup Olmadığına İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri

Sosyal-Duygusal Gelişim Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu			**N**		**Top.**	**Yüzde (%)**		**Top.**
Gelişim Alanı	No	Kriterler	**Evet**	**Hayır**		**Evet**	**Hayır**	
Sosyal ve Duygusal Gelişim Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu	1	Toplum içerinde kendisinden beklenilen uygun davranışı göstermeyi kazandırmaya yöneliktir.	**18**	**622**	**640**	**2,81**	**97,19**	**100**
	2	Nezaket kurallarını uygulamayı kazandırmaya yöneliktir.	**3**	**637**	**640**	**0,47**	**99,53**	**100**
	3	Sofra kurallarına uymayı kazandırmaya yöneliktir.	**11**	**629**	**640**	**1,72**	**98,28**	**100**
	4	Sıra bekleme alışkanlığını kazandırmaya yöneliktir.	**14**	**626**	**640**	**2,19**	**97,81**	**100**
	5	Kızgınlık, mutluluk, sevgi gibi duyguları belli etmeye yöneliktir.	**16**	**624**	**640**	**2,50**	**97,50**	**100**
	6	Başkalarının duygularını hissetmeyi kazandırmaya yöneliktir.	**23**	**617**	**640**	**3,59**	**96,41**	**100**
	7	Kurallı oyunların kurallarına uyma alışkanlığını kazandırmaya yöneliktir.	**12**	**628**	**640**	**1,88**	**98,13**	**100**
	8	Oyunun kurallarını başkalarına anlatma fırsatı vermeye yöneliktir.	**11**	**629**	**640**	**1,72**	**98,28**	**100**
	9	Sorumluluk alma ve aldığı sorumluluğu yerine getirme alışkanlığı kazandırmaya yöneliktir.	**12**	**628**	**640**	**1,88**	**98,13**	**100**
	10	Yapı –inşa oyunlarını planlayıp oynamaya yöneliktir.	**81**	**559**	**640**	**12,66**	**87,34**	**100**
	11	Ailesini,adresini ve telefon numarasını söylemeyi kazandırmaya yöneliktir.	**8**	**632**	**640**	**1,25**	**98,75**	**100**
	12	Kişisel bilgileri (ad, soyad, yaş) öğrenmeyi kazandırmaya yöneliktir.	**7**	**633**	**640**	**1,09**	**98,91**	**100**
	13	Kendisi ile ilgili sorulan sorulara uygun cevaplar vermeyi kazandırmaya yöneliktir.	**21**	**619**	**640**	**3,28**	**96,72**	**100**
	14	Duygusal durumunu ifade etmede dramatik oyunu ve çeşitli araçları kullanmasına yöneliktir.	**56**	**584**	**640**	**8,75**	**91,25**	**100**
	15	Kendi cinsiyetini tanımaya yöneliktir.	**73**	**567**	**640**	**11,41**	**88,59**	**100**
	16	Grup oyunlarına yöneliktir.	**121**	**519**	**640**	**18,91**	**81,09**	**100**
	17	Yetişkinlerin yönettiği grup oyunlarını oynamaya yöneliktir.	**16**	**624**	**640**	**2,50**	**97,50**	**100**
	18	İşbirliğini kazandırmaya yöneliktir.	**88**	**552**	**640**	**13,75**	**86,25**	**100**
	19	Yer, zaman ve ayrıntılardan yola çıkarak dramatik oyun oynamaya yöneliktir.	**111**	**529**	**640**	**17,34**	**82,66**	**100**
	20	Kendi arkadaşlarını seçmeyi kazandırmaya yöneliktir.	**27**	**613**	**640**	**4,22**	**95,78**	**100**

Sosyal-Duygusal Gelişim Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu			N		Top.	Yüzde (%)		Top.
Gelişim Alanı	No	Kriterler	**Evet**	**Hayır**		**Evet**	**Hayır**	
	21	Yeni ve alışılmamış durumlara uyum sağlamayı kazandırmaya yöneliktir.	**36**	**604**	**640**	**5,63**	**94,38**	**100**
	22	Kendine güven duygusunu geliştirmeyi kazandırmaya yöneliktir.	**305**	**335**	**640**	**47,66**	**52,34**	**100**
ARA TOPLAMLAR (Frekans)			**1070**	**13010**	**14080**			
Toplam (N)			**14080**	**14080**	**28160**	**7,60**	**92,40**	**100**
Yüzde Değerleri %			**7,60**	**92,40**	**100,00**			

Tablo 5 incelendiğinde, 36 -72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncakların kendine güven duygusunu geliştirmeyi kazandırmayı % 47,66 (n=305), grup oyunlarını % 18,91 (n=121), yer, zaman ve ayrıntılardan yola çıkarak dramatik oyun oynamayı % 17,34 (n=111), işbirliğini kazandırmayı % 13,75 (n=88), yapı –inşa oyunlarını planlayıp oynamayı % 12,66 (n=81), kendi cinsiyetini tanımayı % 11,41 (n=73), duygusal durumunu ifade etmede dramatik oyunu ve çeşitli araçları kullanmasını % 8,75 (n=56), yeni ve alışılmamış durumlara uyum sağlamayı kazandırmayı % 5,63 (n=36) oranında desteklediği görülmektedir. Bulgulara göre; 36 -72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncakların, çocukların öz bakım becerilerini kazanmasını % 7,60 (n=1070) oranında desteklediği, % 92,40 (n=13010) oranında desteklemediği görülmektedir.

Araştırmanın bulgularına göre, 36-72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncakların, başkalarının duygularını hissetmeyi kazandırmayı % 3,59 oranında desteklediği tespit edilmiştir. Umek ve arkadaşları'nın (2000) çocukların diğer kültürleri tanımalarını ve diğer kültürlere sahip insanlara bakış açılarını geliştirmeyi ve kendi kültürleri ile diğer kültürler arasında karşılaştırma yapabilmelerini amaçlayarak planladıkları araştırmanın sonucunda, çocukların farklı kültürlere ait farklı tipteki oyuncaklarla zaman geçirmelerinin onların empati duygusunu geliştirdiğini ortaya koymuştur. Ancak araştırmanın bulgularına göre örnekleme

alınan oyuncakların empati duygusunu geliştirmeyi sadece %3,59 oranında desteklediği görülmektedir.

Bulgulara göre, 36-72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncakların, yapı-inşa oyunları planlayıp oynamayı sadece %12,66 oranında desteklediğini göstermektedir. Hanline ve arkadaşlarının (2001) okul öncesi çocuklarının bloklarla yapı-inşa becerilerinin gelişimini gözlemledikleri araştırmanın sonucuna göre, yaş büyüdükçe çocukların inşa becerilerinin geliştiğini, aynı zamanda bloklarla yapı-inşa çalışmalarının, çocukların becerilerini geliştirmede pozitif etkilerinin olduğunu göstermiştir.

Araştırmanın bulgularına göre, 36-72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncakların, grup oyunlarını % 18,91 oranında desteklediği görülmüştür. Kim ve arkadaşları'nın (2003) oyuncakların ya da grup çalışmalarının 3-5 yaşlarında yetersizlikleri olan çocuklardaki etkilerini incelemek amacıyla yaptıkları çalışmada, bu çocukların, diğer çocuklara katılımında oyuncakların ve oyun gruplarının pozitif etkileri olduğu ortaya konmuştur. Araştırmanın bulgulara göre, örnekleme alınan oyuncakların, çocukların sosyal-duygusal gelişim özelliklerinden en fazla grup oyunlarını oynamayı desteklediği görülmüştür.

4. Alt Probleme İlişkin Bulgular

4. Alt Problem: 36 -72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncaklar, çocukların bilişsel gelişimine uygun mudur?

36 -72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncakların, çocukların bilişsel gelişimlerine uygunluk durumunu belirlemek amacıyla belirlenen 54 kritere ilişkin 5 gözlemciden elde edilen verilere ait yüzde ve frekans dağılımları Tablo 6'da verilmiştir. Ancak, 21. kriter için 2, 22. kriter için 2, 23. kriter için 1, 54. kriter için 1 kişiye ait cevaplar geri gelmemiştir. Geri alınamayan bu veriler, kayıp veri olarak kabul edilmiştir.

Tablo 6: Oyuncakların, Çocukların Bilişsel Gelişim Özelliklerine Uygun Olup Olmadığına İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri

Bilişsel Gelişim Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu			N		Top.	Yüzde (%)		Top.
Gelişim Alanı	No	Kriterler	Evet	Hayır		Evet	Hayır	
Bilişsel Gelişim Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu	1	Büyük- küçük kavramını ayırt etmeye yöneliktir.	**45**	**595**	**640**	**7,03**	**92,97**	**100**
	2	Az-çok kavramını ayırt etmeye yöneliktir.	**22**	**618**	**640**	**3,44**	**96,56**	**100**
	3	Açık- kapalı kavramını ayırt etmeye yöneliktir.	**6**	**634**	**640**	**0,94**	**99,06**	**100**
	4	Uzun- kısa kavramını ayırt etmeye yöneliktir.	**26**	**614**	**640**	**4,06**	**95,94**	**100**
	5	Tamamlanmamış insan resmini kol ve bacaklarla tamamlamaya yöneliktir.	**24**	**616**	**640**	**3,75**	**96,25**	**100**
	6	İnsan bedeninin parçalarını adlandırmaya ve eşleştirmeye yöneliktir.	**27**	**613**	**640**	**4,22**	**95,78**	**100**
	7	Haftanın günlerini sırasıyla söylemeyi kazandırmaya yöneliktir.	**0**	**640**	**640**	**0,00**	**100,00**	**100**
	8	1'den 20'ye kadar saymayı kazandırmaya yöneliktir.	**17**	**623**	**640**	**2,66**	**97,34**	**100**
	9	Yarım ve bütün kavramlarını kazandırmaya yöneliktir.	**24**	**616**	**640**	**3,75**	**96,25**	**100**
	10	İki yarım daireyi birleştirip daire yapmaya yöneliktir.	**10**	**630**	**640**	**1,56**	**98,44**	**100**
	11	İki üçgeni birleştirip kare yapmaya yöneliktir.	**16**	**624**	**640**	**2,50**	**97,50**	**100**
	12	Yap-boz yapmaya yöneliktir.	**236**	**404**	**640**	**36,88**	**63,13**	**100**
	13	Toplama ve çıkarma işlemlerini (1-10 arasında) yapmayı kazandırmaya yöneliktir.	**8**	**632**	**640**	**1,25**	**98,75**	**100**
	14	Nesnelerin bir sıra içindeki konumunu (birinci, ikinci gibi)isimlendirmeyi kazandırmaya yöneliktir.	**32**	**608**	**640**	**5,00**	**95,00**	**100**
	15	Nesneler arasındaki benzerlik ve farklılıkları göstermeye yöneliktir.	**72**	**568**	**640**	**11,25**	**88,75**	**100**
	16	Rakam (1-10 arası) ve nesne gruplarını eşleştirmeye yöneliktir.	**6**	**634**	**640**	**0,94**	**99,06**	**100**
	17	Rakam (1-10 arası) ve nesne gruplarını arasında ilişki kurmayı kazandırmaya yöneliktir.	**3**	**637**	**640**	**0,47**	**99,53**	**100**
	18	Aynı dokuya sahip nesneleri eşleştirmeye yöneliktir.	**9**	**631**	**640**	**1,41**	**98,59**	**100**
	19	Eşleştirmeyi neye göre yaptığını açıklamaya yöneliktir.	**207**	**433**	**640**	**32,34**	**67,66**	**100**
	20	İlişki kurmayı neye göre yaptığını açıklamaya yöneliktir.	**109**	**531**	**640**	**17,03**	**82,97**	**100**
	21	Gruplamayı neye göre yaptığını açıklamaya yöneliktir.	**29**	**609**	**638**	**4,55**	**95,45**	**100**

Bilişsel Gelişim Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu			N		Top.	Yüzde (%)		Top.
Gelişim Alanı	No	Kriterler	Evet	Hayır		Evet	Hayır	
Bilişsel Gelişim Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu	22	Sıralamayı neye göre yaptığını açıklamaya yöneliktir.	**31**	**607**	**638**	**4,86**	**95,14**	**100**
	23	Nesneleri rengine göre gruplandırmaya yöneliktir.	**58**	**581**	**639**	**9,08**	**90,92**	**100**
	24	Nesneleri şekline göre gruplandırmaya yöneliktir.	**27**	**613**	**640**	**4,22**	**95,78**	**100**
	25	Nesneleri boyutuna göre gruplandırmaya yöneliktir.	**10**	**630**	**640**	**1,56**	**98,44**	**100**
	26	Nesneleri kullanım amaçlarına göre gruplandırmaya yöneliktir.	**8**	**632**	**640**	**1,25**	**98,75**	**100**
	27	Nesneleri kullanım şekillerine göre gruplandırmaya yöneliktir.	**5**	**635**	**640**	**0,78**	**99,22**	**100**
	28	Nesneleri elde ediliş şekillerine/yapıldığı malzemeye göre gruplandırmaya yöneliktir.	**0**	**640**	**640**	**0,00**	**100,00**	**100**
	29	Aynı dokuya sahip nesneleri gruplamaya yöneliktir.	**3**	**637**	**640**	**0,47**	**99,53**	**100**
	30	Nesneleri temel özelliklerine göre (hayvanlar,sebzeler, çiçekler gibi) gruplamaya yöneliktir.	**14**	**626**	**640**	**2,19**	**97,81**	**100**
	31	Belli bir olaydan sonra ne olacağını tahmin etmeye yöneliktir.	**30**	**610**	**640**	**4,69**	**95,31**	**100**
	32	Gösterilip gizlenen resimdeki nesneleri hatırlamaya yöneliktir.	**57**	**583**	**640**	**8,91**	**91,09**	**100**
	33	Gösterilip gizlenen tek nesne resimlerinin neye ait olduğunu hatırlamaya yöneliktir.	**40**	**600**	**640**	**6,25**	**93,75**	**100**
	34	Sağ-sol kavramlarını tanımaya yöneliktir.	**25**	**615**	**640**	**3,91**	**96,09**	**100**
	35	İki resimden birinde var olan farklılıkları göstermeye yöneliktir.	**3**	**637**	**640**	**0,47**	**99,53**	**100**
	36	Dün, bugün, yarın kavramlarını tanımaya yöneliktir.	**1**	**639**	**640**	**0,16**	**99,84**	**100**
	37	Neden- sonuç ilişkisi kurmaya yöneliktir.	**14**	**626**	**640**	**2,19**	**97,81**	**100**
	38	Meslekleri tanımaya yöneliktir.	**60**	**580**	**640**	**9,38**	**90,63**	**100**
	39	Meslekler ve kullandıkları araç gereçler arasında ilişki kurmaya yöneliktir.	**68**	**572**	**640**	**10,63**	**89,38**	**100**
	40	Ana ve ara renkleri eşleştirmeye yöneliktir.	**27**	**613**	**640**	**4,22**	**95,78**	**100**
	41	Ana ve ara renkleri gruplamaya yöneliktir.	**49**	**591**	**640**	**7,66**	**92,34**	**100**
	42	Ana ve ara renklerle ilişki kurmaya yöneliktir.	**19**	**621**	**640**	**2,97**	**97,03**	**100**
	43	Ana ve ara renkleri sıralamaya yöneliktir.	**8**	**632**	**640**	**1,25**	**98,75**	**100**
	44	Nesnelerin neden yapıldığını tanımaya yöneliktir.	**10**	**630**	**640**	**1,56**	**98,44**	**100**
	45	Özgün ürünler oluşturmaya yöneliktir.	**86**	**554**	**640**	**13,44**	**86,56**	**100**
	46	Verilen nesneleri açıktan koyuya, koyudan açığa doğru sıralamaya yöneliktir.	**12**	**628**	**640**	**1,88**	**98,13**	**100**
	47	Resimlerle ilgili öykü oluşturmaya yöneliktir.	**144**	**496**	**640**	**22,50**	**77,50**	**100**
	48	Günlük yaşamda var olan sembolleri tanımaya yöneliktir.	**39**	**601**	**640**	**6,09**	**93,91**	**100**
	49	"En az, en çok ve birkaç"ın anlamını kavramaya yöneliktir.	**19**	**621**	**640**	**2,97**	**97,03**	**100**

Bilişsel Gelişim Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu			N		Top.	Yüzde (%)		Top.
Gelişim Alanı	No	Kriterler	Evet	Hayır		Evet	Hayır	
	50	Resme bakarak nesneyi tanımlamaya yöneliktir.	**147**	**493**	**640**	**22,97**	**77,03**	**100**
	51	Yaşadığı şehrin, sokağın adını söylemeye yöneliktir.	**4**	**636**	**640**	**0,63**	**99,38**	**100**
	52	Sorulan sorulara kendine özgü cevaplar vermeye yöneliktir.	**83**	**557**	**640**	**12,97**	**87,03**	**100**
	53	Olayları oluş sırasına göre anlatmaya yöneliktir.	**46**	**594**	**640**	**7,19**	**92,81**	**100**
	54	"Neden?" sorularına cevap vermeye yöneliktir.	**105**	**534**	**639**	**16,43**	**83,57**	**100**
ARA TOPLAMLAR (Frekans)			**2180**	**32374**	**34554**			
Toplam (N)			**34560**	**34560**	**69120**	**6,31**	**93,69**	**100**
Yüzde Değerleri %			**6,31**	**93,67**	**99,98**			

Tablo 6 incelendiğinde, 36 -72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncakların yap-boz yapmayı % 36,88 (n=236), eşleştirmeyi neye göre yaptığını açıklamayı % 32,34 (n=207), resme bakarak nesneyi tanımlamayı % 22,97 (n=147), resimlerle ilgili öykü oluşturmayı % 22,50 (n=144), ilişki kurmayı neye göre yaptığını açıklamayı % 17,03 (n=109), "Neden?" sorularına cevap vermeyi % 16,43 (n=105), özgün ürünler oluşturmayı % 13,44 (n=86), sorulan sorulara kendine özgü cevaplar vermeyi % 12,97 (n=83), nesneler arasındaki benzerlik ve farklılıkları göstermeyi % 11,25 (n=72), meslekler ve kullandıkları araç gereçler arasında ilişki kurmayı % 10,63 (n=68), nesneleri rengine göre gruplandırmayı % 9,08 (n=58), olayları oluş sırasına göre anlatmayı % 7.19 (n=46) oranında desteklediği, haftanın günlerini sırasıyla söylemeyi kazandırmayı desteklemediği görülmüştür. Bulgulara göre; 36 -72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncakların, çocukların bilişsel gelişimini % 6,31 (n=2180) oranında desteklediği, % 93,69 (n=32374) oranında desteklemediği görülmektedir.

Araştırmanın bulgularına göre, oyuncaklar gösterilip gizlenen resimdeki nesneleri hatırlamaya % 8,91, gösterilip gizlenen tek nesne resimlerinin neye ait olduğunu hatırlamayı % 6,25 oranında desteklemektedir.

Kamaraj'ın (1996) annelerin, okul öncesi eğitim kurumu yönetici ve öğretmenlerinin oyuncak seçimlerini tespit etmek amacıyla yaptığı araştırmada,

annelerin çocuklarına genellikle kavram geliştirici oyuncaklar aldıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Yavuzer ve arkadaşlarının (1999) ülkemizde oyuncak seçimi konusunda yaptığı çalışmada, anne babaya göre oyuncak seçiminde en önemli etkenin 'oyuncağın çocuğun yaş ve zihin gücüne uygun olması, çocuğun ihtiyacına cevap vermesi' olduğu belirtilmiştir.

Bu araştırma bulgularına bakıldığında da örnekleme alınan oyuncakların bilişsel gelişim (kriterler tek tek incelendiğinde) alanını, diğer gelişim alanlarına göre daha çok desteklediklerı görülmektedir. Oyuncak üreten firmaların bilişsel gelişim alanını diğer gelişim alanlarına göre daha çok önemsedikleri düşünülebilir.

5. Alt Probleme İlişkin Bulgular

5. Alt Problem: 36 -72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncaklar, çocukların dil gelişimine uygun mudur?

36 -72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncakların, çocukların dil gelişimlerine uygunluğunu incelemek amacıyla belirlenen 18 kriterin incelenmesine ait verilerden, 4. ve 18. kriterlere ait 1'er kişinin cevabı geri gelmemiştir. Geri alınamayan bu veriler, kayıp veri olarak kabul edilmiştir. 36 -72 aylık çocuklar için tasarlanmış 128 oyuncağın, çocukların dil gelişim özelliklerine uygun olup olmadığına ilişkin yüzde ve frekans değerleri Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7: Oyuncakların, Çocukların Dil Gelişim Özelliklerine Uygun Olup Olmadığına İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri

Dil Gelişim Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu			N		Top.	Yüzde (%)		Top.
Gelişim Alanı	No	Kriterler	Evet	Hayır		Evet	Hayır	
Dil Gelişim Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu	1	Tekil çoğul kavramlarını kazandırmaya yöneliktir.	**26**	**614**	**640**	**4,06**	**95,94**	**100**
	2	Eş anlamlı kelimeleri tanımaya yöneliktir.	**0**	**640**	**640**	**0,00**	**100,00**	**100**
	3	Karşıt anlamlı kelimeleri tanımaya yöneliktir.	**4**	**636**	**640**	**0,63**	**99,38**	**100**
	4	Yer bildiren sözcükleri kullanmaya yöneliktir.	**148**	**491**	**639**	**23,16**	**76,84**	**100**
	5	Soyut ifadeleri tanımaya yöneliktir.	**9**	**631**	**640**	**1,41**	**98,59**	**100**
	6	Mizah anlayışının gelişmesine yöneliktir.	**3**	**637**	**640**	**0,47**	**99,53**	**100**
	7	Dün, bugün, yarına ilişkin zaman bildiren sözcükleri tanımayı kazandırmaya yöneliktir.	**3**	**637**	**640**	**0,47**	**99,53**	**100**
	8	Çünkü, daha sonra bağlaçlarını kullanmayı kazandırmaya yöneliktir..	**131**	**509**	**640**	**20,47**	**79,53**	**100**
	9	Olayları oluş sırasına göre anlatmayı kazandırmaya yöneliktir.	**64**	**576**	**640**	**10,00**	**90,00**	**100**
	10	Günlük deneyimlerini anlatmaya yöneliktir.	**93**	**547**	**640**	**14,53**	**85,47**	**100**
	11	Yaptığı günlük işlerle ilgili olarak sorulan sorulara cevap vermeye yöneliktir.	**38**	**602**	**640**	**5,94**	**94,06**	**100**
	12	"ne zaman, neden, nasıl" gibi soru sözcüklerini içeren soruları cevaplamaya fırsat verir.	**108**	**532**	**640**	**16,88**	**83,13**	**100**
	13	"Neden, nasıl,kim?" gibi soru sözcüklerini kullanarak cümle kurmayı kazandırmaya yöneliktir.	**75**	**565**	**640**	**11,72**	**88,28**	**100**
	14	Konuşmalarında işaret zamirini kullanmayı kazandırmaya yöneliktir.	**95**	**545**	**640**	**14,84**	**85,16**	**100**
	15	İfadelerin olumsuz biçimlerini kullanmayı kazandırmaya yöneliktir.	**41**	**599**	**640**	**6,41**	**93,59**	**100**
	16	Özneye uygun fiil kullanmayı kazandırmaya yöneliktir.	**81**	**559**	**640**	**12,66**	**87,34**	**100**
	17	Birleşik cümleler kullanmayı kazandırmaya yöneliktir.	**26**	**614**	**640**	**4,06**	**95,94**	**100**
	18	Sıfatları kullanmayı kazandırmaya yöneliktir.	**215**	**424**	**639**	**33,65**	**66,35**	**100**
ARA TOPLAMLAR (Frekans)			**1160**	**10358**	**11518**			
Toplam (N)			**11520**	**11520**	**23040**	**10,07**	**89,93**	**100**
Yüzde Değerleri %			**10,07**	**89,91**	**99,98**			

Tablo 7 incelendiğinde, 36 -72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncakların sıfatları kullanmayı kazandırmayı % 33,65 (n=215), yer bildiren sözcükleri kullanmayı % 23,16 (n=148), çünkü, daha sonra bağlaçlarını kullanmayı kazandırmayı % 20,47 (n=131), "ne zaman, neden, nasıl" gibi soru sözcüklerini içeren soruları cevaplamayı % 16,88 (n=108), konuşmalarında işaret zamirini kullanmayı kazandırmayı % 14,84 (n=95), günlük deneyimlerini anlatmayı % 14,53 (n=93), özneye uygun fiil kullanmayı kazandırmayı % 12,66 (n=81), "Neden, nasıl,kim?" gibi soru sözcüklerini kullanarak cümle kurmayı kazandırmayı % 11,72 (n=75) oranında desteklediği, eş anlamlı kelimeleri tanımayı desteklemediği görülmektedir. Bulgulara göre; 36 -72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncakların, çocukların dil gelişimini % 10,07 (n=1160) oranında desteklediği, % 89,93 (n=10358) oranında desteklemediği görülmektedir.

Crain'in (1982), zamana ait terimlerin kavranması ve öğrenilmesi amacıyla yaptığı çalışmanın sonucunda; çocukların oyun içinde zamana ait terimlerin (önce-sonra) daha önce bilmedikleri anlamlarını buldukları, beş yaşındaki çocukların daha küçük çocuklara göre "önce ve sonra" terimlerine daha hakim olduklarını tespit edilmiştir. Araştırmanın bulgularına bakıldığında da, oyuncak üreticisi firmaların çocukların zaman kavramlarını kullanımını önemsediklerini göstermektedir.

Fagot'un (1974) yaptığı araştırma da erkeklere göre, kızların oyunlar sırasında daha fazla sözel ifadeler kullandıkları, anneleriyle daha fazla iletişim kurdukları gözlenmiştir.

Megan ve Georgene'nin (2006) yaptığı araştırmada, çocukların ilgi alanlarının onların kelime öğrenimini etkileyip etkilemediği incelenmiş, materyallerle çocuklara yeni kelimeler öğretmek amaçlamıştır**.** Araştırmanın sonucunda çocukların ilgi ve isteklerinin kelime öğrenimini olumlu etkilediği ve cinsiyetin bu sonuç üzerinde etkisinin olmadığını belirlenmiştir.

Isbeel ve Raines'in (1991) farklı oyun mekanlarının okul öncesi çocuklarının dil gelişimine etkisini incelemek amacıyla yaptıkları çalışmada, blok oyunlarının

oynama sürelerinin arttırılmasının çocuğun bilişsel gelişimine de olumlu etkilerinin olacağı tespit edilmiştir.

Araştırmanın bulgularına bakıldığında, örnekleme alınan oyuncakların çocukların sözel ifadeler kullanmasını desteklediği görülmektedir. Oyuncak üreten firmaların dil gelişim alanını ve bilişsel gelişim alanını diğer gelişim alanlarından daha fazla önemsedikleri düşünülmektedir.

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

5.1. SONUÇ

Bu araştırma, 36 - 72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncakların, çocukların öz bakım becerilerini kazanımına, psikomotor, sosyal-duygusal, bilişsel ve dil gelişim alanlarına uygunluğunu belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu araştırmanın amacına yönelik yurt içinde kapsamlı bir çalışmanın yapılmadığı göz önüne alınırsa , araştırmanın sonucunda ulaşılan bulgular doğrultusunda eksikliklerin giderilmesine yönelik yapılacak çalışmaların önemi daha iyi kavranmış olacaktır.

Araştırmada, Ankara ilinde bulunan, random yöntemi ile belirlenen A firmasının ürettiği 50, B firmasının ürettiği 50 ve C firmasının ürettiği 28 oyuncak yer almaktadır (Karasar, 2002:127). Okul öncesi öğretmenliği alanında yüksek lisans ve doktora yapan 4, okul öncesi eğitimi alanında lisans mezunu olan 1 kişi olmak üzere toplam 5 kişi araştırmaya gözlemci konumunda katılmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı 2002 yılı "36-72 Aylık Çocuklar İçin Okul Öncesi Eğitim Programı"ndaki gelişim özelliklerinden belirlenen "Oyuncak İnceleme Kriterleri", 36-72 aylık çocukların büyük kasların hareket gelişimine yönelik 13, küçük kasların hareket gelişimine yönelik 18, öz bakım becerilerinin kazanımına yönelik 18, sosyal-duygusal gelişimine yönelik 22, bilişsel gelişimine yönelik 54 ve dil gelişimine yönelik 18 olmak üzere toplam 143 maddeden oluşmuştur.

36 -72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncakların yükseklikten atlamayı, düğme ilikleyip çözmeyi, tuvalet gereksinimi ile ilgili işleri yapmayı, masada kirlettiği kendine ait yeri temizlemeyi, bıçakla yumuşak nesneleri kesmeyi, bıçakla ekmeğe yumuşak nesneleri sürmeyi, haftanın günlerini sırasıyla söylemeyi, nesneleri elde ediliş şekillerine/yapıldığı malzemeye göre gruplandırmayı ve eş anlamlı kelimeleri tanımayı desteklemediği sonucuna ulaşılmıştır. 36 -72 aylık çocuklar için tasarlanmış oyuncakların, çocukların büyük kasların hareket gelişimini % 1,48 (n=123), küçük kasların hareket gelişimini %4,46 (n=514), öz bakım becerilerinin kazanımını % 1,48 (n=170), sosyal-duygusal gelişimini % 7,60 (n=1070), bilişsel gelişimini % 6,31 (n=2180), dil gelişimini % 10,07 (n=1160), toplamda tüm gelişim alanlarını % 5,23 (n=5217) oranında desteklediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu oranların çok düşük olduğu görülmektedir.

5.2. ÖNERİLER

Oyuncak üreticisi firmalara araştırma sonuçlarının iletilmesi ve oyuncak inceleme kriterleri doğrultusunda ürettikleri oyuncakları denetlemeleri gerektiği düşünülmektedir. Firmaların çocuk gelişimi uzmanları rehberliğinde oyuncak hazırlamaları, okul öncesi öğretmenleri ile sürekli iş birliği içinde çalışıp hangi yaş grubunun ne tür oyuncaklarla oynamayı tercih ettiğini, çocukların gereksinimlerini ve tasarladıkları oyuncakları, çocukların oyunlarda hangi amaçlarla kullandığı hakkında bilgi edinmeleri gerektiği düşünülmektedir.

Çocukların gelişim alanlarını desteklemeye yönelik hazır oyuncakların pek olmadığı görülmektedir. Dolayısıyla üniversitelerde “Okul Öncesi Eğitimi” Anabilim dallarında okutulan “Araç Yapımı” derslerine daha fazla ağırlık verilip derslerin daha verimli işlenebileceği düşünülmektedir.

Ailelerin yönlendirilebilmesi açısından oyuncağın hangi gelişim alanına veya alanlarına yönelik olduğunun da yaş etiketlerinde belirtilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Çocukların oyuncakla oynama sürelerinin artması ve oyuncakla farklı oyun kurabilme becerilerinin gelişmesi için oyuncakların birden fazla kazanıma yönelik olması gerektiği düşünülmektedir.

Araştırmada oyuncakları inceleyecek kişi sayısı arttırılırsa, araştırma sonuçlarının güvenilirliğinin daha da artacağı düşünülmektedir.

Oyuncakların çocukların gelişim alanlarına uygun olup olmadığını inceleyen benzer bir araştırmanın da alanda uzmanlaşmış daha çok kişi tarafından daha az sayıda oyuncak incelenerek de yapılabileceği düşünülmektedir.

Bu araştırma, ülkemizde bu anlamda yapılan ilk ve tek kapsamlı araştırma olması nedeniyle bundan sonra yapılacak benzer çalışmalara rehber görevi görecek ve ışık tutacaktır.

KAYNAKÇA

ACUN, S. ve ERTEN, G.B. (1993). **Kız Meslek Liseleri İçin Okul Öncesi Eğitimi.** Esin Yayınevi, İstanbul, 114.

AKSOY, A., TURLA, A. (1997). "Okul Öncesi Eğitim Kurumunun Yönetiminin Oyuncak Seçimi Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi". **10. YA-PA Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri,.**Ankara, 263-270.

AKSOY, C., BAYKOÇ, N., ÇELİKOĞLU, C. (1990). "Çocukların Oyuncak Tercihlerinde Cinsiyetin Etkisinin İncelenmesi". **Çocuk Sağlığı ve Eğitimi Dergisi**, 4, 58-69.

ALİSİNANOĞLU, F., (2005). "Bebeklik Dönemi (0-2 Yaş) ve Yeni Yürüme Döneminde (2-3 Yaş) Gelişim". Gelişim ve Öğrenme, Editör: Ayşegül Ataman, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, 3. baskı, Ankara, 80-99.

ARAL, N., AKTAŞ, Y., DOĞANAY, J. (1997). "Anasınıfına Devam Eden Beş-Altı Yaş Grubu Çocukların Oyuncak Tercihlerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi" **I. Ulusal Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Kongresi**, Ankara, 73-81.

ARAL, N., GÜRSOY, F., KÖKSAL, A. (2000). **"Okul Öncesi Eğitiminde Oyun".** YA-PA Yayınları**,** İstanbul, 26-32.

ARAL, N. (2001). "Okul Öncesi Dönemde Oyun ve Oyuncak". **Ankara üniversitesi Ev Ekonomisi Yüksek Okulu Anaokulu\Anasınıfı Öğretmen El Kitabı**, YA-PA Yayınları**,** İstanbul, 11-33.

ARNOLD, A. (1979). **"Çocuğunuz ve Oyun"**, Çev. Rezzan Mahmudoğlu, EceYayınları, İstanbul, 49-60.

ARNOLD, A. (1995). **Çocuğunuz ve Oyun**, Çev. Ahmet Gümüş, Denge Yayınları, İstanbul 98-181.

ASHER, S.R., GOTTMAN, J.M. (1981). **"The Development of Children's Friendships"**, Cambridge Üniversity Press, New York.

ATALAY,A. (2001). **Eğitici Oyuncak**. *Yüksek Lisans Tez Projesi,* Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 20.

ATAY, M., ŞAHİN, S. (2005). "Erken Çocukluk Dönemi (3-6 Yaş) Gelişim" **Gelişim ve Öğrenme**, Editör:Ayşegül Ataman, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, 3.baskı, Ankara, 123.

AVCI, N. (1999). "Okulöncesi Çocukları İçin Eğitici Oyuncak Planlama ve Seçme", **Gazi Üniversitesi Anaokulu\Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı**, YA-PA Yayınları, İstanbul, 49-53.

BAYKOÇ DÖNMEZ, N., (2000). **Oyun Kitabı**, Esin Yayınevi, 24-40.

BUMİN, A. (1986). "Oyuncağın Çocuğun Dünyasındaki Yeri ve Önemi". **Okulöncesi Eğitimi Dergisi**, 19 (3). Yeni-İş Bankası Basımevi**,** Ankara,15-16.

CANAY, A.(2004). **"Çocuğunuz ve Siz".** Morpa Kültür Yayınları, İstanbul,76-98.

CARTER,D.B., LEVY, G.D. (1989). "Cognitive Aspects of Early Sex Role Development: The Influence of Gender Schemas on Preschoolers Memories and Preferences for Sex-typed Toys and Activities". **Child Development**, Vol.59, 782-792.

CARUSO, D.A. (1984). **Young Children.** Washington D.C., 27-30.

CEGLOWSKİ, D., (1997). **"Understanding and Building Upon Children's Perceptions of Play Activities in Early Childhood Programs".** Early Childhood Education Journal, 25 (2),107-112.

CHERNEY,I.D., KELLY-VANCE, L., GLOVER, K.G., RUANE, A., RYALLS, B.O. (2003). **"The Effects of Stereotyped Toys and Gender on Play Assesment in Children Aged 18-47 Months". Educational Pschology: An International Journal of Experimantal Educational Pschology, v.23, n.1, 95-106**

CHERNEY, I.D., RYALLS, B.O. (1999). **"Gender-Linked Differences in the Incidental Memory of Children and Audults".** Journal of Experimental Child Psychology, v.72, n.4, 64-125.

CHERRY, C. (1990). **"Creative Art for the Devoloping Child".** 2 nd. Education, USA, 317.

CLEVENGER, M., STOCKDALE, D.F. (1984). "Mother's, Father's, and Preschool Children's Interactive Behaviors in a Play Setting", **The Journal of Genetic Psychology,** 144: 219-232

COHEN, N.L., KEASEY, C.T. (1980). **"The Effects Of Peers and Mothers on Toodlers Play".** Child Development, 51, 921-925.

CRAIN, S. (1982). "Temporal Terms: Mastery by Age Five". Reports-Research. 13.03.2007 tarihinde, http://www.eric.ed.gov/ERICWebPortal/Home.portal;jsessionid=F4wYR9BJ1L1y5HnS8PDz4tHJnKGXnHjPQrcHQ0wNJYxtKwhC32Tk!227229928?_nfpb=true&ERICExtSearch_SearchValue_0=%22temporal+terms%22&ERICExtSearch_SearchType_0=kw&_pageLabel=ERICSearchResult&newSearch=true&rnd=1173942456121&searchtype=keyword adresinden alınmıştır.

DOĞANAY, J. (1998). **"Anasınıfına Devam Eden Çocukların Ebeveynlerinin Çocuk Oyun ve Oyuncakları Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi"**. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

DUVAL, R. (1987)., **"Bugünün Oyuncakları".** Status**,** 93-97.

ERGÜN, M. (1980). **"Oyun ve Oyuncak Üzerine-1".** Milli Eğitim 1(1), Ankara, 102-114.

ERKAN, N. (1986). **"Çocuk, Oyuncak, Oyun ve Spor"** Türkiye Elektrik Kurumu Yayın Organı, İzmir, sayı:51-52., 41-43.

FAGOT, B. (1974). **"Sex Differences in Toodlers Behavior and Parental Reaction".** Developmental Psychology**,** Vol. 10, 554-558.

FEENEY, S. and MAGARICK, M. (1984). **"Choosing Good Toys for Young Children"**. Young Children, v.40, n.1. Washington D.C., 21-26.

FIELD, T., ROSEMAN, S., DESTEFANO, L., KOEWLER, J.H. (1981). **"Play Behavior of Handicapped Preschool Children in the Presence and Absence of Nonhandicapped Peers".** Journal of Applied Developmental Psychology, Vol.2, 49-53.

GALLIGAN, A.C. (2000). **"That Place Where we Live: The Discovery of Self hrough the Creative Play Experience",** J Child, Adolesc Psychiatr Nurs, 13: 160-165.

GENÇ, Ş. (1992). **Çocuğun Eğitimi 2,** T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları, sayı 29, Ankara, 17-64.

GOP (1976). "**The Design Centre Gurdeto Play Equipment for Young Children".** GOP Published by, The Design Council 28 Haymarket London., 5.

GÖNEN, M. (1989). "**Oyuncak ve Kitabın Çocuğun Çocuğun Gelişimi Açısından Önemi"**. Eğitim ve Bilim Dergisi, sayı:13,59-60.

GÜVEN, N. (2003). "Erken Çocukluk Döneminde Bağımsız Oyun Gelişimi". **Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar**, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul, 504-506.

HAKTANIR,G., AKTAŞ, Y. (1997). "3-4 Yaş Çocuklarının Motor Gelişim Özelliklerinin İncelenmesi". **10. YA-PA Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri,** YA-PA Yayınları, Ankara, 139.

HANLINE, M.F., MILTON, S., PHELPS, P. (2001). **"Young Children's Block Construction Activities: Findings from 3 Years of Observation"**. Journal of Early Invervention, v24 n3 37-224.

HEGELER, S. (1963). **"Choosing Toys for Children",** Great Britain, Tavistock Publication.

HOHMANN, M., WEIKART, D.P. (2000). **"Küçük Çocukların Eğitimi".** Çev. Kohen, S., Öğüt, Ü., Hisar Eğitim Vakfı Yayınları, İstanbul.

HONİG, A.S. (2002). **"Twenty Tips for Growing a Baby's Brain".** National Association for the Education of Young Children (NAEYC), New York, 20-23.

İLBEYİ,Ö. (2000). **"Oyuncak Bebek Biçimlerinin Seramik Formlara Yansıması".** *Yüksek Lisans Sanat Eseri Çalışması Raporu*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 31.

ISBELL,T. R., RAINES C.S. (1991). **"Young Children's Oral Language Production in Three Types of Play Centers".** George Mason Üniversty Journal of Research in Childhood Education, Vol.6,no.2, 140-147.

JOHNSON,E., ERSHLER, J., BELL, C. (1980). "Play Behavior in Discovery Based and a Formal Education Preschool Program". **Child Devolepment**, Vol.51:271-274.

JOHNSON,J.E., CHRISTIE,J.F., YAWKAY, T.D. (1987). **"Play and Early Childhood Development".** Harper Collins Publishers, United States of America.

KALEMCİ, F. (1998). **Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Çevre Düzenlemesi ve Çalışan Eğitici Personelin Müzik Yönünden İncelenmesi,** Ankara,146.

KAMARAJ, I. (1996). "**Annelerin, Okul Öncesi Eğitim Kurumu Yönetici ve Öğretmenlerinin Oyuncak Seçimleri",** Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi,* Istanbul, 100-148.

KAPTAN, S. (1998). **"Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri",** 8.baskı, Tekışık Web Ofset Tesisleri, 59.

KARA, R. (1967). **"Oyun ve Oyuncakların Çocuk Eğitimindeki Önemi ve Çocuğun Günlük Hayatındaki Yeri". Mesleki ve Teknik Öğretim Dergisi**, Sayı 178, 14.

KARASAR, N. (2002). **"Bilimsel Araştırma Yöntemi",** 11.baskı, Nobel Yayıncılık, 126-128.

KİM, A., VAUGHN, S., ALBAUM,B., HUGHES M.T., SLOAN C.V.M., SRİDHAR, D. (2003). "Effects of Toy sor Group Composition for Children with Disabilities:A: Synthesis". **Journal of Early Intervention**, v.25, n.3, 189-205.

KÜÇÜK, E. (2003). **"Oyuncak Seçimi Özen İstiyor",** http://www.ntvmsnbc.com/news/226887.asp, adresinden 15 Haziran 2006 tarihinde alınmıştır.

MAĞDEN, D. (1990). **"Çocuk İçin".** H.Ü.Çocuk Sağlığı ve Eğitimi Bölümü Mezunları Derneği Dergisi, 1(1), 56.

MALONE, D.M., LANDERS, M.A. (2001). "Mothers' Perceptions of the Toy Play of Preschoolers with Intellectual Disabilities". International Journal of Disability, **Development and Education**, v. 48, n.1, 91-102.

MANGIR, M., AKTAŞ, Y. (1993). **"Çocuğun Gelişiminde Oyunun Önemi".** Yaşadıkça Eğitim, sayı 26, 16.

MANGIR, M., SİLLELİ, N. (1987). **"Çocuk ve Oyun".** Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları, Ankara, (104), 50.

MEB Komisyon (2002). T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, **36-72 Aylık Çocuklar İçin Okul Öncesi Eğitim Programı,** 14-21.

MEGAN, M.S., GEORGENE L.T. (2006). **"Preschoolers use Information About Speakers'desires to Learn New Words".** Department of Psychology and Human Development, GPC 512, Vanderbilt University, Nashville, TN 37203-5701, USA.

MİRAY, M. (2005). **"Okul Öncesi".** Ekdergi, Eğitim ve Kültür Dergisi, 1 (1), 11.

MORGAN, C. T. (2004). **"Psikolojiye Giriş".** Metaksan A.Ş, Ankara, 14.

MOYLES, J.R. (1995). **"The Excellence of Play".** Open University Press, Philadelphia, 213.

OĞUZKAN, Ş.,TEZCAN E., TÜR G., DEMİRAL Ö. (2001). **"Yaratıcı Çocuk Etkinlikleri ve Eğitici Oyuncaklar".** Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 15-128 .

OKTAY, A. (2000). **"Yaşamın Sihirli Yılları: Okul Öncesi Dönem".** Epsilon Yayıncılık, İstanbul, 256-261.

ÖMEROĞLU TURAN, E. (1997). **"Çocuk ve Oyun".** T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları ,Ankara,(36), 49-63.

PALA, Ö., SAY, A. (1982). **"Çocuklar ve Oyun".** Haseki Tıp Bülteni, Sayı 20, 279.

PASTERSKİ, V.L., GEFFNER, M.E., BRAIN, C., HINDMARSH, P., BROOK, C., HINES, M. (2005). "**Prenatal Hormones and Postnatal Socialization by Parents as Determinants of Male-Typical Toy Play in Girls With Congenital Adrenal Hyperplasia".** Child Development, v.76, n.1, 264-278.

POYRAZ, H. (1999). **"Okul Öncesi Dönemde Oyun ve Oyuncak".** Anı Yayıncılık, Ankara, 38-145.

RAZON, N. (1984). "Okul Öncesi Dönemde Oyuncağın Yeri ve Önemi". **YA-PA Okul Öncesi Eğitiminin Yaygınlaştırılması Semineri-1,** YA-PA Yayınları, İstanbul, 56-62.

RAZON, N. (1987). "Çocuğun Dünyasında Oyuncağın Yeri ve Önemi". **Pembe Bağcık Dergisi,** Gözlem Yayıncılık, İstanbul, sayı 2, 7.

RUSS S.W. (1998). **"Play, Creativity, and Adaptive Functioning: Implications for Play Interventions".** J Clin Child, Psychol; 27: 195-236.

RYBCZYNSKİ, M., TROY, A. (1995).. Literacty-Enriched Play Centers: Trying Then out in 'The Real World'. **Childhood Education** (72),1, 7-12.

SCHICKEDANZ, J. A. SCHICKEDANZ, D.T., FORSYTH, P.D. (1982). **"Toward Understanding Children".** Little Brown and Comp, USA.

SEL,R. (2000). **"Oyunlar- Rontlar".** YA-PA Yayınları, İstanbul, 14.

SENEMOĞLU, N. (2005). **"İlk Çocukluk Döneminde Fiziksel Gelişim"**. Eğitim Bilimleri Dergisi, sayı 3, 4.

SEVİNÇ, M. (2004). "**Erken Çocukluk Gelişimi ve Eğitiminde Oyun".** Morpa Kültür Yayınları, İstanbul,20.

SEYREK, H., SUN, M. (1998). **Okulöncesi Eğitiminde Müzik.** Müzik Eserleri Yayınları, İzmir, 328.

SEYREK, H., SUN, M. (1999). **Okulöncesi Eğitimde Oyun.** Müzik Eserleri Yayınları, İzmir, 48-73.

SHAPIRO, E. (1984). **"Kids and Play".** Ballatne Books, New York, 266.

SMITH, C.S., VAN KLEECK, A. (1984). **"Linguistic Complexity and Performance".** Speeches/Meeting Papers. 13.03.2007 tarihinde http://www.eric.ed.gov/ERICWebPortal/Home.portal?_nfpb=true&ERICExtSearch_SearchValue_0=Linguistic+Complexity+and+Performance.&ERICExtSearch_SearchType_0=kw&_pageLabel=ERICSearchResult adresiden alınmıştır.

STRICKLAND,E. (2005). **"Behavior and Development: Psysical Development".** Early Childhood Today, v.19, n.7, 5-6.

SÜKAN, Z., BELİK, Ş., ULCAY, S., ERKMAN, T., KESKİNEL, İ., MOLLAOĞLU, Ş., GOKART, A. (1980). **"Okulöncesi Eğitimi El Kitabı".** Redhouse Yayınevi, İstanbul, 166.

SÜKAN, Z. (1983). **"Okul Öncesi Etkinlikler".** Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 85.

SWARTZ, M.I. (2005). **"Playdough: What's Standard about it?".** Young Children, v.60, n.2, 100-109.

TEGANO,W.D., BURDETTE,P. M. (1991). "Lengthe of activity Periods and Play Behaviors of Preschool Children". **Journal of Research of Childhood Education,** The University of Tennesse, Knowille, Vol.5, No.2, 91-97.

TEZEL ŞAHİN, F. (1993). **"Üç-Altı Yaş Grubu Çocuklarının Anne Babalarının Çocuk Oyun ve Oyuncakları Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi".** *Bilim Uzmanlığı Tezi,* Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 8-61.

TEZEL ŞAHİN, F. (1999). "Okulöncesi Eğitimde Oyun Etkinlikleri". **Gazi Üniversitesi Anaokulu/Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı",** YA-PA Yayınları, İstanbul, 111-116.

TEZEL ŞAHİN,F. (2001). **"Çocuğun Gelişiminde Oyunun Önemi ve Yetişkinin Rolü".** Gazi Üniversitesi Anaokulu/Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı, YA-PA Yayınları, İstanbul, 158-160.

T.M.A, Toy Manufacturers of America, (1997). **Toy Inventor/Designer Guide**, U.S.A, T.M.A.

TRUCE, Teachers Resisting Unhealthy Children's Entertainment, (2000). **Toy Action Guide (and) Media Violence and Children: A Call to Action!,** West Somerville, MA., 1-17

TUĞRUL, B. (1992). "Okulöncesi Eğitimin Nitelikleri ve Okulöncesi Eğitim Alan Çocukların İlkokula Uyumu". **I. Okulöncesi Eğitimi Semineri,** Hacettepe Üniversitesi Çocuk Sağlığı ve Eğitimi Mezunları Derneği, Ankara, 30.

UMEK, L.M., KRANJC, S., FECONJA, U. (2000). **"Child Development in the Context of Multicultral Pre-school Education".** Reports- Research, 143.

Uluğ, O.M. 1997. Niçin Oyun. Göçebe Yayınları. İstanbul.

ÜNVER,N. (2005). **"Kastamonu İl Merkezinde Yaşayan 0-2 Yaşları Arasında Çocuğa Sahip Anne-Babaların Çocukları İçin Oyuncak Satın Alma Durumları ve Tercihlerinin İncelenmesi".** *Yüksek Lisans Tezi,* Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 10.

YAKAR, F. ve GİNGÖK, L. (1983). **"Anaokulu Öğretmeninin Rehber Kitabı".** YA-PA Yayınları, İstanbul, 176-193.

YALÇINKAYA, T. (1991). **"Okul Öncesinde Tahta Oyuncaklar".** *Yüksek Lisans Tezi*, Marmara Üniversitesi, İstanbul,26-27.

YALÇINKAYA, T. (1996**). "Eğitici Oyun ve Oyuncak".** Esin Yayınevi, İstanbul, 78-96.

YALÇINKAYA, M. (2002). "Okul Öncesinde Hareket Eğitimi ve Oyun". **Dokuz Eylül Üniversitesi Anaokulu/Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı,** YA-PA Yayınları, İstanbul, 10-22.

YAVUZER, H. (1993). **"Ana-Baba ve Çocuk".** Remzi Kitabevi, İstanbul,169.

YAVUZER, H. (1998). **"Çocuğunuzun İlk 6 Yılı".** Remzi Kitabevi, İstanbul, 235-236.

YAVUZER, H. (1999). **"Çocuk Psikolojisi".** Remzi Kitabevi, İstanbul, 196-199.

EKLER

EK 1

Oyuncak İnceleme Kriterleri

Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından onaylı 2002 yılı "36-72 Aylık Çocuklar İçin Okul Öncesi Eğitim Programı"ndaki gelişim özelliklerine uygun olarak belirlenmiş oyuncak inceleme kriterleri

Aşağıdaki kriterler doğrultusunda oyuncağı inceleyiniz. Oyuncağın desteklediğini düşündüğünüz kriter için "evet"i, desteklemediğini düşündüğünüz kriter için "hayır"ı işaretleyiniz.

Psikomotor Gelişim Özelliklerine (Büyük kasların hareket gelişimi) Göre Oyuncakların Durumu

No		Evet	Hayır
1	Denge hareketleri yapmaya yöneliktir.		
2	Çift ayakla ileri geri sıçrama hareketleri yapmaya yöneliktir.		
3	Çift ayakla uzağa atlamaya yöneliktir.		
4	Tek ayakla sıçrama hareketleri yapmaya yöneliktir.		
5	Tek ayak üzerinde durmaya yöneliktir.		
6	Tutma, yakalama davranışına yöneliktir.		
7	Atma davranışına yöneliktir.		
8	Parmak ucu ile hareket etmeye yöneliktir.		
9	Topuk ile hareket etmeye yöneliktir.		
10	Yükseklikten atlamaya yöneliktir.		
11	Ritmik hareketler yapmaya yöneliktir.		
12	İleriye geriye doğru hareketlerle dengede durmaya yöneliktir.		
13	Ayak değiştirerek merdiven inip çıkmaya yöneliktir.		

Psikomotor Gelişim Özelliklerine (Küçük kasların hareket gelişimi) Göre Oyuncakların Durumu

No		Evet	Hayır
1	Modele bakarak daireyi çizmesine yöneliktir.		
2	Modele bakarak kareyi çizmesine yöneliktir.		
3	Modele bakarak üçgeni çizmesine yöneliktir.		
4	Modele bakarak dikdörtgeni çizmesine yöneliktir.		
5	Makasla kesme işlemini yapmasına yöneliktir.		
6	Kalem tutmaya yöneliktir.		
7	Yumuşak materyalleri kullanarak değişik şekiller oluşturmaya yöneliktir.		
8	Yumuşak materyalleri kullanarak kompozisyon oluşturmaya yöneliktir.		
9	Eksik çizilmiş insan resimlerini tamamlamaya yöneliktir.		
10	Çeşitli şekiller çizip boyama yapmaya yöneliktir.		
11	Baskı işlemini yapmaya yöneliktir.		
12	Yapıştırma işlemini yapmaya yöneliktir.		
13	Takma çıkarma (sökme) işlemini yapmaya yöneliktir.		
14	Yatay, dikey, eğri ve eğik çizgileri çizmeye yöneliktir.		
15	İpe boncuk, makarna gibi nesneleri dizmeye yöneliktir.		
16	Sıvıları bir kaptan başka bir kaba boşaltmaya yöneliktir.		
17	1-5 arası rakamları kopya etmeye yöneliktir.		
18	Bloklardan kule yapmaya yöneliktir.		

Öz Bakım Becerilerinin Kazanımlarına Göre Oyuncakların Durumu

No		Evet	Hayır
1	Giysilerin önünü arkasını ayırt etmeye yöneliktir.		
2	Düğmeleri ilikleyip çözmeye yöneliktir.		
3	Saç tarama işlemini kazandırmaya yöneliktir.		
4	El yüz yıkama işlemini kazandırmaya yöneliktir.		
5	Diş fırçalama işlemini kazandırmaya yöneliktir.		
6	Tuvalet gereksinimi ile ilgili işleri yapmayı kazandırmaya yöneliktir.		
7	Ev işlerine yardımcı olmaya yöneliktir.		
8	Sofra araç gereçlerini doğru yerleştirmeyi kazandırmaya yöneliktir.		
9	Yemek yerken uygun araç gereci kullanmayı kazandırmaya yöneliktir.		
10	Tabağına servis tabağından yiyecek almayı kazandırmaya yöneliktir.		
11	Masada kirlettiği kendine ait yeri temizlemeyi kazandırmaya yöneliktir.		
12	Bıçakla yumuşak nesneleri kesmeye yöneliktir.		
13	Bıçakla ekmeğe yumuşak nesneleri sürmeye yöneliktir.		
14	Ayakkabı bağlama işlemini kazandırmaya yöneliktir.		
15	Duruma ve hava şartlarına göre giyecek seçmeyi kazandırmaya		

yöneliktir.
16 Düğmesiz ve bağsız giysileri yardımsız giymeyi kazandırmaya yöneliktir.
17 Askıya ceket, hırka asmayı kazandırmaya yöneliktir.
18 Kendisine ait eşyaları toplama alışkanlığını kazandırmaya yöneliktir.

Sosyal ve Duygusal Gelişim Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu

No		Evet	Hayır
1	Toplum içerisinde kendisinden beklenilen uygun davranışı göstermeyi kazandırmaya yöneliktir.		
2	Nezaket kurallarını uygulamayı kazandırmaya yöneliktir.		
3	Sofra kurallarına uymayı kazandırmaya yöneliktir.		
4	Sıra bekleme alışkanlığını kazandırmaya yöneliktir.		
5	Kızgınlık, mutluluk, sevgi gibi duyguları belli etmeye yöneliktir.		
6	Başkalarının duygularını hissetmeyi kazandırmaya yöneliktir.		
7	Kurallı oyunların kurallarına uyma alışkanlığını kazandırmaya yöneliktir.		
8	Oyunun kurallarını başkalarına anlatma fırsatı vermeye yöneliktir.		
9	Sorumluluk alma ve aldığı sorumluluğu yerine getirme alışkanlığı kazandırmaya yöneliktir.		
10	Yapı –inşa oyunlarını planlayıp oynamaya yöneliktir.		
11	Ailesini,adresini ve telefon numarasını söylemeyi kazandırmaya yöneliktir.		
12	Kişisel bilgileri (ad, soyad, yaş) öğrenmeyi kazandırmaya yöneliktir.		
13	Kendisi ile ilgili sorulan sorulara uygun cevaplar vermeyi kazandırmaya yöneliktir.		
14	Duygusal durumunu ifade etmede dramatik oyunu ve çeşitli araçları kullanmasına yöneliktir.		
15	Kendi cinsiyetini tanımaya yöneliktir.		
16	Grup oyunlarına yöneliktir.		
17	Yetişkinlerin yönettiği grup oyunlarını oynamaya yöneliktir.		
18	İşbirliğini kazandırmaya yöneliktir.		
19	Yer, zaman ve ayrıntılardan yola çıkarak dramatik oyun oynamaya yöneliktir.		
20	Kendi arkadaşlarını seçmeyi kazandırmaya yöneliktir.		
21	Yeni ve alışılmamış durumlara uyum sağlamayı kazandırmaya yöneliktir.		
22	Kendine güven duygusunu geliştirmeyi kazandırmaya yöneliktir.		

Bilişsel Gelişim Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu

No		Evet	Hayır
1	Büyük- küçük kavramını ayırt etmeye yöneliktir.		
2	Az-çok kavramını ayırt etmeye yöneliktir.		
3	Açık- kapalı kavramını ayırt etmeye yöneliktir.		
4	Uzun- kısa kavramını ayırt etmeye yöneliktir.		
5	Tamamlanmamış insan resmini kol ve bacaklarla tamamlamaya yöneliktir.		
6	İnsan bedeninin parçalarını adlandırmaya ve eşleştirmeye yöneliktir.		
7	Haftanın günlerini sırasıyla söylemeyi kazandırmaya yöneliktir.		
8	1'den 20'ye kadar saymayı kazandırmaya yöneliktir.		
9	Yarım ve bütün kavramlarını kazandırmaya yöneliktir.		
10	İki yarım daireyi birleştirip daire yapmaya yöneliktir.		
11	İki üçgeni birleştirip kare yapmaya yöneliktir.		
12	Yap-boz yapmaya yöneliktir.		
13	Toplama ve çıkarma işlemlerini (1-10 arasında) yapmayı kazandırmaya yöneliktir.		
14	Nesnelerin bir sıra içindeki konumunu (birinci, ikinci gibi) isimlendirmeyi kazandırmaya yöneliktir.		
15	Nesneler arasındaki benzerlik ve farklılıkları göstermeye yöneliktir.		
16	Rakam (1-10 arası) ve nesne gruplarını eşleştirmeye yöneliktir.		
17	Rakam (1-10 arası) ve nesne gruplarını arasında ilişki kurmayı kazandırmaya yöneliktir.		
18	Aynı dokuya sahip nesneleri eşleştirmeye yöneliktir.		
19	Eşleştirmeyi neye göre yaptığını açıklamaya yöneliktir.		
20	İlişki kurmayı neye göre yaptığını açıklamaya yöneliktir.		
21	Gruplamayı neye göre yaptığını açıklamaya yöneliktir.		
22	Sıralamayı neye göre yaptığını açıklamaya yöneliktir.		
23	Nesneleri rengine göre gruplandırmaya yöneliktir.		
24	Nesneleri şekline göre gruplandırmaya yöneliktir.		
25	Nesneleri boyutuna göre gruplandırmaya yöneliktir.		
26	Nesneleri kullanım amaçlarına göre gruplandırmaya yöneliktir.		
27	Nesneleri kullanım şekillerine göre gruplandırmaya yöneliktir.		
28	Nesneleri elde ediliş şekillerine/yapıldığı malzemeye göre gruplandırmaya yöneliktir.		
29	Aynı dokuya sahip nesneleri gruplamaya yöneliktir.		
30	Nesneleri temel özelliklerine göre (hayvanlar,sebzeler,çiçekler gibi) gruplamaya yöneliktir.		
31	Belli bir olaydan sonra ne olacağını tahmin etmeye yöneliktir.		
32	Gösterilip gizlenen resimdeki nesneleri hatırlamaya yöneliktir.		
33	Gösterilip gizlenen tek nesne resimlerinin neye ait olduğunu hatırlamaya yöneliktir.		
34	Sağ-sol kavramlarını tanımaya yöneliktir.		
35	İki resimden birinde var olan farklılıkları göstermeye yöneliktir.		
36	Dün, bugün, yarın kavramlarını tanımaya yöneliktir.		
37	Neden- sonuç ilişkisi kurmaya yöneliktir.		

38	Meslekleri tanımaya yöneliktir.
39	Meslekler ve kullandıkları araç gereçler arasında ilikli kurmaya yöneliktir.
40	Ana ve ara renkleri eşleştirmeye yöneliktir.
41	Ana ve ara renkleri gruplamaya yöneliktir.
42	Ana ve ara renklerle ilişki kurmaya yöneliktir.
43	Ana ve ara renkleri sıralamaya yöneliktir.
44	Nesnelerin neden yapıldığını tanımaya yöneliktir.
45	Özgün ürünler oluşturmaya yöneliktir.
46	Verilen nesneleri açıktan koyuya, koyudan açığa doğru sıralamaya yöneliktir.
47	Resimlerle ilgili öykü oluşturmaya yöneliktir.
48	Günlük yaşamda var olan sembolleri tanımaya yöneliktir.
49	"En az, en çok ve birkaç"ın anlamını kavramaya yöneliktir.
50	Resme bakarak nesneyi tanımlamaya yöneliktir.
51	Yaşadığı şehrin, sokağın adını söylemeye yöneliktir.
52	Sorulan sorulara kendine özgü cevaplar vermeye yöneliktir.
53	Olayları oluş sırasına göre anlatmaya yöneliktir.
54	"Neden?" sorularına cevap vermeye yöneliktir.

Dil Gelişim Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu

No		Evet	Hayır
1	Tekil çoğul kavramlarını kazandırmaya yöneliktir.		
2	Eş anlamlı kelimeleri tanımaya yöneliktir.		
3	Karşıt anlamlı kelimeleri tanımaya yöneliktir.		
4	Yer bildiren sözcükleri kullanmaya yöneliktir.		
5	Soyut ifadeleri tanımaya yöneliktir.		
6	Mizah anlayışının gelişmesine yöneliktir.		
7	Dün, bugün, yarına ilişkin zaman bildiren sözcükleri tanımayı kazandırmaya yöneliktir.		
8	Çünkü, daha sonra bağlaçlarını kullanmayı kazandırmaya yöneliktir..		
9	Olayları oluş sırasına göre anlatmayı kazandırmaya yöneliktir.		
10	Günlük deneyimlerini anlatmaya yöneliktir.		
11	Yaptığı günlük işlerle ilgili olarak sorulan sorulara cevap vermeye yöneliktir.		
12	"ne zaman, neden, nasıl" gibi soru sözcüklerini içeren soruları cevaplamaya fırsat verir.		
13	"Neden, nasıl,kim?" gibi soru sözcüklerini kullanarak cümle kurmayı kazandırmaya yöneliktir.		
14	Konuşmalarında işaret zamirini kullanmayı kazandırmaya yöneliktir.		
15	İfadelerin olumsuz biçimlerini kullanmayı kazandırmaya yöneliktir.		
16	Özneye uygun fiil kullanmayı kazandırmaya yöneliktir.		
17	Birleşik cümleler kullanmayı kazandırmaya yöneliktir.		
18	Sıfatları kullanmayı kazandırmaya yöneliktir.		

EK 2

Gelişim Alanlarına Göre Bölümler Bazında Yüzde Sonuçları

Gelişim Alanlarına Göre Bölümler Bazında Yüzde Sonuçları		
Bölümler	**Evet**	**Hayır**
Psikomotor Gelişim Özelliklerine (Büyük Kasların Hareket Gelişimi) Göre Oyuncakların Durumu	1,48%	98,52%
Psikomotor Gelişim Özelliklerine (Küçük Kasların Hareket Gelişimi) Göre Oyuncakların Durumu	4,46%	95,54%
Öz Bakım Becerilerinin Kazanımlarına Göre Oyuncakların Durumu	1,48%	98,52%
Sosyal ve Duygusal Gelişim Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu	7,60%	92,40%
Bilişsel Gelişim Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu	6,31%	93,69%
Dil Gelişim Özelliklerine Göre Oyuncakların Durumu	10,07%	89,93%
GENEL FREKANSLAR VE YÜZDELER	**5,23%**	**94,77%**

EK 3

Her Bir Kriterin, Oyuncaklar Bazında Yüzde ve Frekans Değerleri CD ortamında sunulmuştur.

EK 4

Her Bir Oyuncağın, Kriterler Bazında Yüzde ve Frekans Değerleri CD ortamında sunulmuştur.